SOPHIE VAN LLEWYN

SÂMBĂTA ÎN CARE TOTUL S-A SCHIMBAT

„Minunat și
cu adevărat insolit."
BBC World Service

LITERA

buzz BOOKS

Table of Contents

Cover Page

Sambata in care totul s-a schimbat

Oamenii de jos din familia noastră

Mere glazurate

Dragă MoȘ Gerilă,

Prima noctis

O floare Și doi grădinari

Sâmbăta în care totul s-a schimbat

Mama Alinei

Firimituri

Strigoiul

Cum să atragi atenȚia (nedorită) a autorităȚilor comuniste

Citate (comentate) din Mama mea – Partea I

Tema pentru acasă

Vânătoarea

Ciupitura

Descântecul

Alunecarea

Despre daruri de provenienȚă necunoscută

Fusta

Citate (comentate) din Mama mea – Partea a II-a

De vânzare

Bobina

Ciupitura – DUBLA 2

O listă cuprinzătoare, dar nu EXHAUSTIVĂ, a motivelor de a cere viză pentru Italia

La ce a trebuit să renunȚăm ca să putem cumpăra o Dacie veche de paisprezece ani PENTRU A AVEA un mijloc de transport independent cu care să fugiM din Țară

Ca o muzică

Paparuda

Banii luaȚi pe maȘina de scris

Scurtătura

În care Alina vine într-o miercuri mai devreme de la Școală Și o găsește pe mama ei răsfoind un teanc de scrisori Și un caiet cu coperte roȘii de piele, aȘezată la biroul la care de obicei Alina corectează lucrările elevilor

Blestemul

O cheie de gât, un magazin Și o cerȘetoare

O valiză plină de visuri

Excursia

Pedeapsă. Pedeapsă. Blestem

De ce anume se teme chiar Și mătuȘa Theresa

De mult uitate

Licoarea

Acum totul s-a schimbat

SfâȘierea

Ce a făcut Alina marȚea trecută

Linia albă

Bunuri îmbuteliate

Zăngănitul

BurüienIle din adevăr

Și pământul se cutremură

Epicentrul

Zborul

Ilustrate pentru mama mea

Vestitorul

Glazură roz de caramel

O cutie de lemn

MulȚumiri

buzz
BOOKS

Cărțile despre care toată lumea vorbește!

O colecție cosmopolită, locul de întâlnire a celor mai noi opere de ficțiune contemporană – romane aflate în topurile internaționale, premiate, ecranizate sau în curs de ecranizare, traduse în zeci de limbi – cărți provocatoare, pe care abia aștepți să le citești

SOPHIE VAN LLEWYN

SÂMBĂTA ÎN CARE TOTUL S-A SCHIMBAT

Traducere din limba engleză
ANCA IRINA IONESCU

LITERA
București

Bottled Goods

Sophie van Llewyn

Copyright © 2018 Sophie van Llewyn

Ediție publicată prin înțelegere cu Fairlight Books Limited

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Sâmbăta în care totul s-a schimbat

Sophie van Llewyn

Copyright © 2021 Grup Media Litera

pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii

Redactor: Mihaela Serea

Corector: Ionel Palade

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare şi prepress: Ofelia Coşman

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată

ḍe Cristina Vidraşcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

van Llewyn, Sophie

Sâmbăta în care totul s-a schimbat / Sophie van Llewyn; trad. din lb. engleză: Anca Irina Ionescu. – Bucureşti: Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7628-3

I. Ionescu, Anca Irina (trad.)

821.111

Tatălui meu și eroilor Revoluției române din 1989

Oamenii de jos din familia noastră

Când sună tanti Theresa, îmi fac lecţiile la istoria socialismului.

– Alina? Mama ta e acasă? mă întreabă.

– Nu, îi spun. Săptămâna asta lucrează în schimbul doi. Nu se întoarce decât la opt.

– Bine. Trec să te iau peste o jumătate de oră. Pune-ţi ceva negru şi nişte pantofi solizi.

Şi închide înainte să apuc să spun ceva.

O jumătate de oră mai târziu, claxonul înfundat al maşinii ei negre Volga, ca o sirenă de vapor, mă cheamă jos. Maşina are forme bine definite, voluptuoase. Pătura pufoasă de zăpadă de pe acoperişul ei mă duce cu gândul la o femeie cu linii rotunjite, care poartă pe cap o căciulă din blană de iepure. În Republica Socialistă România a anului 1967, maşina aceasta este un privilegiu al notabilităţilor Partidului, aşa cum este unchiul meu, Petru. Mâna mătuşii Theresa iese pe fereastra portierei şoferului. Când o flutură spre mine, la încheietura ei zornăie o jumătate de duzină de brăţări de aur. În vârfurile degetelor ţine un ţigaret.

Vărul meu cel mai mare, Matei, ţine între picioare o puşcă de vânătoare, aşa că mă urc pe bancheta din spate, unde stă vărul meu cel mai mic, Adam. Între noi, pe tapiţeria roşie, este o cutie pătrată cu un capac glisant, ca cele în care stau piesele de rummy. Strâmb imediat din nas. Aroma parfumului de trandafiri al mătuşii mele nu acoperă mirosul de putrefacţie.

– Eşti îmbrăcată în negru? întreabă mătuşa Theresa.

Îi arăt rochia din stofă închisă la culoare pe care o port sub paltonul gros.

– Bine, spune ea. Să nu deschizi cutia.

– Unde mergem? întreb. Şi ce miroase aşa?

– Mai întâi trebuie să cumpărăm nişte flori, spune mătuşa Theresa şi ne duce la piaţa de legume. Să nu-i spui nimic mamei tale. Oamenii de jos din familia noastră nu merită să ştie.

Matei se întoarce cu opt trandafiri albi şi o coroană mică, la fel ca acelea pe care le primesc copiii premianţi la sfârşitul anului şcolar. Este împletită din crenguţe cu frunzuliţe mici rotunde şi verzi. Cinci garoafe de plastic sunt înfipte în ea ca nişte pietre preţioase într-o coroană.

– Alina, Adam, deschideţi, vă rog, geamul din spate, spune mătuşa Theresa.

– Unde mergem? întreb din nou.

– La mănăstirea Sf. Gheorghe, răspunde ea.

Îmi clănţănesc dinţii tot drumul până la mănăstire, aproape o oră. Religia nu este chiar interzisă, dar este ceva ce nu se practică în public şi despre care nici nu se vorbeşte. Exact la fel ca şi sexul.

Mergem câţiva kilometri pe un drum denivelat de pământ. Adam ţine cu mâna cutia de lemn ca să nu cadă. Acum văd mănăstirea pe vârful unui deal. Mătuşa Theresa trebuie să parcheze maşina, de aici mergem mai departe pe jos. Dar, spre surprinderea mea, nu se opreşte şi coteşte la stânga, intrând în pădure. Mai mergem încă vreo zece minute pe o potecă îngustă şi ne oprim într-o poiană, tăiată lângă un pârâu îngheţat. Recunosc locul. Vara este locul nostru preferat pentru picnic. În spatele lui se înalţă un deal abrupt pe care cresc bujori roşii.

Matei umblă în portbagaj şi scoate două hârleţe. Se îndreaptă împreună cu Adam spre poalele dealului şi încep să sape. Închid şi deschid gura. Mătuşa Theresa începe să plângă fără zgomot. Lacrimile îi năclăiesc pudra de pe obraji, blana ei de nurcă tremură. Aud foşnetul frunzelor, trosnetul crengilor şi văd cum se apropie de noi un preot. Mătuşa Theresa porneşte în întâmpinarea lui şi îi sărută mâna. Îi şopteşte ceva, iar preotul încuviinţează din cap.

– Ajută-mă, spune mătuşa Theresa, uitându-se în portbagajul deschis.

Privesc peste umărul ei. Un coş cu vin roşu, un colac uriaş dat cu miere, o colivă. Mă trece un fior.

– Bănuiesc că maică-ta nu ţi-a povestit niciodată despre bunicul tău, spune ea. I-ar fi plăcut un sicriu deschis. Dar ştii, nu-l ţineam decât rareori în colivie. Îi plăcea să se plimbe prin casă. Probabil că a căzut. L-

am căutat disperaţi. L-am găsit după câteva zile, între canapeaua din sufragerie şi perete.

Între propoziţiile ei se aude un sunet ascuţit, ca de zeiţă a morţii.

– L-am găsit din cauza mirosului.

Preotul şi verii mei stau lângă mica groapă din pământ şi aşteaptă. Mătuşa Theresa îmi face semn să iau coşul, în timp ce ea scoate cutia de pe bancheta din spate.

– Am venit odată în vizită la maică-ta şi ne-a ameninţat că, dacă mai venim în casa ei, va spune autorităţilor unde pot să-l găsească. Ticăloasa!

Face o pauză, mângâind capacul cutiei, ca şi când ar fi fost blana unui animal de companie iubit.

– Ştii ceva – spune-i! Spune-i că nu am invitat-o! adaugă mătuşa Theresa.

*

În maşină, mătuşa Theresa nu se poate opri din vorbit. Dacă se opreşte, începe să suspine şi ochii i se înceţoşează de lacrimi, dar trebuie să fie atentă la drum. S-a lăsat întunericul.

– A fost imediat după ce au venit la putere comuniştii, spune ea. Îl căutau – bunicul tău fusese un membru marcant al Partidului Liberal. Prietenii lui muriseră cu toţii săpând la Canal. Ucişi, bătuţi, torturaţi. Ce putea face mama mea? A făcut ce a putut, Dumnezeu s-o odihnească. L-a făcut mic. Maică-ta – mama ta nu a vrut să aibă nimic de-a face cu el. Nimic.

Ridică vocea în fumul de ţigară care înceţoşează interiorul maşinii Volga.

– Nu a venit niciodată să-l vadă – nici măcar o dată. Şi prostul de el, cum îi mai ducea dorul!

Mirosul de putrefacţie copleşeşte interiorul maşinii supraîncălzite. Aş întreba-o cum îl făcuse bunica mic, dar nu vreau s-o întrerup.

Mere glazurate

Plaja înseamnă pentru Alina soare în ochi, nisip în păr, sare care se usucă pe pielea ei ca o rochie rămasă prea mică, miros de peşte sărat stricat. Plaja este un conglomerat de ochi care o privesc de parcă ar fi un măr, o fac să se simtă stingherită şi lipicioasă din cauza poftei lor. Vederea pe care o are din camera ei este un zid de beton aflat la mai puţin de un metru de fereastră, dar la ce să se aştepte când i se permite să stea o lună întreagă gratis într-un hotel de trei stele dintr-una din cele mai luxoase staţiuni din România?

Până în vara anului 1969, marea era un mister; „la mare“ – o lume interzisă. Îi amintea de lamentările mamei ei: „Aş vrea să fi avut destui bani ca să te luăm cu noi“, rostite cu un zâmbet prost ascuns în colţul gurii. Îi amintea de călătoria lungă până la bunica ei, unde era uitată până când frunzele deveneau cafenii şi începea şcoala. Îi amintea de străzile dosnice şi prăfuite, de copiii care ţipau şi de jocurile lor crude, de genunchii plini de sânge uscat, de baia din două în două zile într-o cadă de plastic în care de abia îi încăpeau picioarele.

În vara aceasta, Alina este traducătoare şi ghid pentru turiştii germani din hotelul ei. Este încântată ori de câte ori aceştia se decid să părăsească plaja ca să viziteze unele locuri. Turiştii din staţiune, prea zgomotoşi, prea veseli, prea curioşi, devin publicul care o adoră.

– La dreapta, le spune ea cu un zâmbet ca şi când le-ar dezvălui secrete de stat, este Muzeul de Istorie şi Arheologie, fosta Primărie a oraşului.

Nemţii se uită cu gura căscată la ea şi pun întrebări la obiect, ca să arate că o ascultaseră. Sunt din nou copii de şcoală, iar ea este profesoara lor. În intervalul îngust dintre banchetele din autocar, le vorbeşte despre minunile comunismului.

– Acum vom vizita un magazin special pentru turişti, le spune Alina. Puteţi găsi aici şi produse occidentale, dacă vă este dor de ele. Eu nu am voie să vin cu dumneavoastră.

Iar ei întreabă:

– Cum te simţi să trăieşti într-o ţară fără libertate? Să stai afară şi să te uiţi pe fereastră?

Iar ea răspunde cu un zâmbet strâmb:

– Nimeni nu duce lipsă de nimic în această ţară. La dumneavoastră tinerii primesc un apartament imediat ce se căsătoresc? Conducătorul vostru pune la inimă interesele lor?

Ei spun:

– Să lăsăm conducătorul, cum rămâne cu ciocolata Mars şi Toblerone, cu ciorapii Wolford, cu pantofii italieneşti?

Alina râde.

– Prefer să renunţ la ciocolată, dacă asta ajută la eradicarea sărăciei.

Nemţii nu o cred. O copleşesc cu ciocolată şi ţigări când se întorc. Alina păstrează ciocolata pentru ea şi îi dă ţigările lui Liviu, celălalt ghid de germană. Cu încrederea în sine recent dobândită între obrajii roz şi părul blond al nemţilor, se simte ca o soră mai mare faţă de acest băiat slăbuţ cu o mustăcioară firavă, subţire. Nu se uită niciodată la sânii sau la picioarele ei, aşa cum fac ceilalţi. O priveşte totdeauna în ochi când vorbeşte cu ea, pe un ton grav, abia perceptibil.

– Mama a murit pe când eram copil, spune Liviu. Vreau să devin arheolog. Detest să stau între atât de mulţi oameni toată ziua, dar am nevoie de bani. Când mă întorc în camera de hotel, îmi bubuie capul. Aş vrea să vând ţigările pe care mi le dai, dar îmi plac prea mult.

Dar turiştii au venit pentru plajă, aşa că Alina joacă rolul de ghid neînfricat numai două zile întregi pe săptămână, iar uneori şi câteva ore dimineaţa. În restul timpului trebuie să facă tot ce fac ceilalţi şi să fiarbă pe nisipul fierbinte, precum cafeaua turcească.

Liviu vine într-o zi la plajă, stă de vorbă cu el şi ia chiar câteva pufuri din ţigara lui. Liviu o apără de privirile neplăcute şi Alina ar dori ca el să vină mai des. Seara, pielea lui este roşie ca racul şi trebuie să-şi dea cu iaurt zile întregi, iar nemţii din autobuz strâmbă din nasurile lor sensibile simţind mirosul de lapte acru.

În ultima ei zi ca ghid, se plimbă pe promenada din Constanţa, nemţii în faţă, ea şi Liviu în urma lor, ca doi ciobani plictisiţi.

Alina s-a plictisit să tot spună: „Aceasta este statuia celui mai mare poet naţional. Aici a fost cândva un cazinou splendid“. Se reazemă în schimb de balustrada dantelată şi priveşte marea care se sparge în milioane de perle de spumă la picioarele ei. Marea, numai marea, cu acest du-te-

vino al ei, cu neliniştea ei, cu sunetele ei foşnitoare pe care le iubeşte. Liviu îşi pune mâna pe mâna ei.

– Am păstrat toate pachetele de la ţigările pe care mi le-ai dat şi am făcut o măsuţă de cafea, spune el. Nu ştiu cum am s-o duc acasă.

Dragă MoȘ Gerilă,

Ştiu că am douăzeci de ani şi sunt aproape o femeie măritată, dar sunt dispusă să cred din nou în tine, dacă o să-mi aduci măcar un singur lucru din lista de mai jos. La rândul meu, îţi promit iubirea mea veşnică şi devotamentul meu etern. Am să propovăduiesc în numele tău pe străzi, chiar dacă este interzis şi aş putea fi înhăţată de miliţie sau de Securitate, să fiu bătută şi tratată cu şocuri electrice ca să-mi alunge toate credinţele populare şi religioase din cap. Şi am să folosesc numele tău adevărat, cel pe care îl aveai înainte de 1948, când a venit la putere Partidul Comunist: Moş C. Adu-mi măcar un lucru şi sunt sigură că putem ajunge la o înţelegere în legătură cu plata. Te rog. Chiar şi o jumătate de lucru. Orice.

Listă de dorinţe:

• O pereche de blugi Levi's.

• Un ruj roşu, ca cel pe care îl are profesoara de pian, nuanţa aceea elegantă de vişiniu.

• Mai bine decât cele două lucruri de mai sus, o pereche de ghete noi. Pingelele ghetelor mele negre s-au ros şi alunecă rău când plouă. Am căzut de două ori săptămâna trecută. Nu vreau să mă gândesc ce se va întâmpla când va ninge.

• Încă şi mai bine, o sobă electrică portabilă, pe care s-o pot folosi la mine în cameră. M-am săturat să gătesc toată mâncarea cu termoplonjorul.

• O mărire de salariu, ca să pot cumpăra toate cele de mai sus şi să-i trimit ceva bani în plus lui Liviu. De ce trebuie să fie salariile profesorilor aşa de mici?

• Pe logodnicul meu ajută-l să termine facultatea anul acesta, nu anul viitor. Luna aceasta. Astăzi.

• Te rog s-o faci pe mama să se răzgândească şi să mă întreţină la facultate, ca să pot deveni traducătoare, în loc să mă lupt cu bătrânii de optzeci de ani în fiecare zi tot restul vieţii mele.

• Te rog să dai timpul înapoi în momentul în care i l-am prezentat pe Liviu. Te rog să nu o laşi să mă dea afară din casă.

• Te rog să mă faci copil din nou. Adolescentă. Studentă. O fată care nu şi-a pierdut tatăl, nici părerile romantice despre lume, sărăcie, bunătate şi dragostea părintească.

Te rog să mă faci să nu mai fiu adultă. Te rog să nu mă laşi de izbelişte.

Toată dragostea din lume,

Alina

Prima noctis

Această femeie cu rochie pătată de mireasă nu ar trebui să fie cu adevărat Alina, care se apleacă deasupra lui Liviu în timp ce acesta caută pături într-un cufăr mare de lemn de la picioarele patului părinţilor lui. Voalul ei de tul lung până la glezne nu ar trebui să fie plin de praf, după ce a fost călcat în picioare de atâtea ghete cu tălpi de cauciuc şi de picioare goale cu tălpi bătătorite. Capul ei nu ar trebui să se învârtă după toate piruetele de pe ringul de dans sau din cauza ţuicii de casă, sau pentru că se străduise să înţeleagă ce i se spune în acel grai ciudat de la munte. Nu era o nuntă, ci un documentar despre obiceiurile şi tradiţiile la care se uita, închisă în trupul de mireasă. Nu numai oaspeţii de la petrecere fuseseră atât de stranii şi de neobişnuiţi, chiar şi Liviu al ei arăta ca un străin în costumul tradiţional pe care şi-l pusese cu puţin timp înainte de miezul nopţii.

– Mă asculţi? întreabă soţul ei. Cucu!

– Covoarele de pe pereţi, spune Liviu. Bunica mea le-a făcut. Avea un război de ţesut austriac. Era mare, frumos. Când au venit la putere comuniştii, i-au luat războiul de ţesut, pământurile şi soţul.

– Liviu, nu am nevoie de o lecţie de istorie chiar acum, spune Alina. Păstreaz-o pentru orele tale de curs.

Nu vrea să-şi amintească acum că istoria familiilor lor se desfăşurase în realităţi paralele. Când veniseră comuniştii, cu doi ani înainte să se nască Alina, mama şi mătuşa Theresa locuiau într-o casă mare din Bucureşti, împreună cu o echipă de opt servitori şi fosta lor guvernantă. Alina este bucuroasă că mama ei refuzase să accepte convergenţa istoriilor şi să vină la nuntă. Era suficient că venise mătuşa Theresa, zornăind din brăţările de la mână în ritmul cântecelor tradiţionale de nuntă, în timp ce fratele lui Liviu o răsucea pe parchetul de dans. Mătuşa Theresa, cu toată privirea ei benignă şi binedispusă, o făcea să se simtă ruşinată de mobila grea, mâncată de cari din casa socrului ei, de pardoselile de pământ bătătorit, de praful de pe uliţe ca un strat de zăpadă urâtă, de accentul ciudat al bărbaţilor şi de glumele lor fără perdea, de degetele lor pătate de grăsimea scursă din sarmale, de respiraţia lor care mirosea a ceapă şi alcool ieftin şi care ajungea prea

aproape, mult prea aproape de faţa ei, când dansau cu ea, când o sărutau şi când o îmbrăţişau.

Liviu s-a săturat să ridice din sprâncene; ia încă o pătură din cufăr şi o aruncă pe pat peste celelalte.

– Nu avem destule? Ai scos deja trei.

– Aici se face frig peste noapte, spune el. Şi apoi, căutam nişte cearşafuri curate.

Inflexiunile moi ale graiului natal au fost date uitării, Liviu vorbeşte din nou ca studentul la istorie care era atunci când se cunoscuseră. Pe atunci, ochii lui deveneau sticloşi şi începeau să danseze în orbite când îi povestea despre excavaţiile dacice de la siturile descoperite în inima Transilvaniei.

Alina îşi trece mâna peste covoarele de pe perete. Sunt dreptunghiulare, cu un model geometric în roşu, alb şi negru, o formă de haos controlat. Un strat gros de praf, ca talcul, s-a îmbibat în ţesătură şi acum se lipeşte de pielea din palma ei, unde se uscaseră atât de multe straturi de transpiraţie. Rochia este la fel de lipicioasă cum este şi ea toată şi o duce cu gândul la cămaşa otrăvită a lui Hercule.

– Vrei, te rog, să mă ajuţi să-mi scot rochia? întreabă ea, întorcându-se, dar Liviu nu mai este în cameră. Liviu?

– Sunt aici, răspunde el din camera mare.

Alina îl urmează şi vede cearşafurile şi păturile trântite pe patul îngust şi simplu din faţa vetrei. Arată spre grămadă:

– Ce este asta?

– O să dormim aici, spune Liviu.

– De ce?

– Nu pot să-mi petrec noaptea nunţii în patul părinţilor mei, spune el trăgându-se înapoi şi strângând din buze. E dezgustător.

Alina e prea obosită ca să se certe. Se întoarce şi arată cu degetul spre fermoarul ascuns de pe spatele ei. În timp ce degetele unsuroase ale lui Liviu, neîndemânatice din cauza vinului, rătăcesc pe spinarea ei, Alina închide ochii. Ar putea fi oricare dintre bărbaţii care fuseseră la petrecerea de nuntă, cu picioarele lor înnegrite, cu bărbile aspre, cu mâinile bătătorite, dar acum este şi ea la fel de murdară ca oricare

dintre ei, o prinţesă târâtă prin noroi. Ziua zăboveşte în pielea ei, în transpiraţia amestecată cu praf şi fum de tămâie, cu aburi de varză şi usturoi de la bucătărie şi nu este Alina. Poate că este una dintre nobilele ei străbunici, o fată răsfăţată ţinută ostatică de un ţăran, şi degetele lui bătătorite îi smulg rochia de pe ea, aruncând-o în patul lui umil, iar ea zace acolo, tremurând, cu ochii întredeschişi, aşteptând înţepătura.

O floare Și doi grădinari

Dragul meu jurnal,

Astăzi l-am văzut pentru ultima dată pe cumnatul meu pentru cel puţin trei săptămâni. Sinceră să fiu, sunt bucuroasă că eu şi Liviu vom fi în sfârşit singuri. Nu este vorba că nu-mi place de el, dar când Mihai a început să ne viziteze în fiecare seară, a devenit prea mult. Nu mă mai ghemuisem cu Liviu pe canapea de aproape două luni, numai noi doi, căutând posturile bulgăreşti şi sârbeşti. Serile noastre acasă sunt aproape mereu la fel.

Liviu şi Mihai se duc în bucătărie după masă, pentru ca Mihai să poată fuma, în timp ce eu stau pe unul din fotoliile din sufragerie cu o carte în mână, prea obosită ca să citesc, arzând de dorinţă să fac conversaţie. Uneori cei doi îşi dau osteneala să-şi spele propriile farfurii, dar de cele mai multe ori le lasă pe masa din sufragerie ca să le spăl eu după ce pleacă Mihai acasă. Detest să fac asta – să-mi bag mâinile în apă rece, când ar fi trebuit să fiu înfăşurată într-o pătură, întinsă în propriul pat.

Îşi petrec seara la masa din bucătărie, mănâncă seminţe de floarea-soarelui, iar Mihai fumează. Îl aud pe Liviu cum tuşeşte şi îi spun că este din vina fratelui său, dar Liviu neagă. Odată am luat una din ţigările lui Mihai şi am aprins-o, dar Liviu s-a supărat rău de tot. Mi-a spus s-o las jos, că o doamnă nu face aşa, nu îmi stă bine. „Nu-ţi stă bine.“ Şi eu am fost furioasă, fiindcă, pentru un moment, parcă o auzeam pe mama, şi m-am săturat să mi se tot spună ce trebuie şi ce nu trebuie să fac, să-mi fie frică de pedeapsă.

În seara aceasta Mihai ne-a invitat la cinema şi ne-a prezentat-o pe cea mai recentă prietenă a lui. A luat bilete la O floare şi doi grădinari. Este un film indian foarte romantic şi siropos şi am fost surprinsă că ne-a luat şi pe noi. Vreau să spun, când soţul Somnei salvează viaţa copilului pe care aceasta îl avusese cu amantul ei, este momentul perfect să-ţi îmbrăţişezi partenera şi să o mângâi. Dar aşa, ochii mei vigilenţi şi cenuşii erau mereu aţintiţi asupra noii lui prietene, al cărei nume l-am uitat, la mâna lui Mihai care îşi căuta drumul în sus, de-a lungul

mantoului ei frumos, spre coapsele ei şi spre fusta purpurie care abia dacă le acoperea. O, mantoul!

Luase o bucată de pânză neagră simplă şi pictase pe ea un model abstract, dar arăta foarte artistic, foarte şic. Este studentă la arte plastice, aşa a spus. Şi a mai spus că poate să-mi picteze şi mie un mantou, dar cred că era ultima dată când o vedeam. Mă îndoiesc că ştia că Mihai pleacă a doua zi în vacanţă în Franţa. După film, a lăsat-o acasă la ea şi a venit la noi. S-a aşezat pe jos, pe o pernă mare, şi ne-a spus cum o cunoscuse la piaţă, că părinţii ei sunt ţărani şi merg la biserică cu regularitate – genul de oameni care merg la biserică, deşi sunt luaţi de Securitate şi interogaţi din două în două săptămâni după slujba de duminică. Cuvintele lui m-au făcut să mă gândesc cât de înşelătoare pot fi aparenţele şi la ce discutau Liviu şi fratele lui de obicei în spatele uşilor închise de la bucătărie. Îmi place să cred că erau adevăruri universale considerate prea murdare pentru urechile mele. Liviu mă protejează prea mult de lumea exterioară. Mi-e teamă că într-o zi barajul pe care l-a construit se va rupe şi toată urâţenia lumii se va revărsa peste mine şi mă va îneca.

Când am început să casc, gândindu-mă la orele mele de mâine, Mihai s-a dus jos şi a adus o pungă de plastic din maşină. În ea erau cadouri (extravagante) pentru noi: un parfum Nina Ricci pentru mine şi o pereche de blugi Levi's pentru Liviu. După ce a plecat Mihai, Liviu mi-a spus că fratele lui îşi vânduse apartamentul săptămâna trecută ca să poată merge în Franţa. I-am spus soţului meu că mi se părea o prostie, dar Liviu a ridicat din umeri şi a spus: „Ăsta e Mihai. E gata să dea totul şi pe oricine pentru visurile lui".

I-am spus că eu n-aş face niciodată aşa ceva. Liviu a plescăit din limbă şi a spus că nu ştiu ce înseamnă să fii sărac şi disperat. Şi atunci am luat foc. I-am spus că, deşi nu avusesem o copilărie atât de nefericită ca a lui, muncisem din răsputeri ca să-l ajut să termine facultatea după ce mama mă dăduse afară din casă şi locuisem la internat doi ani. I-am spus că, oricum, asta nu are nici o legătură, vânzarea apartamentului nu fusese o soluţie disperată, ci un capriciu al fratelui lui. Liviu a spus: „Îmi pare rău că ai fost nevoită să faci toate astea. Te rog să mă crezi, îţi sunt recunoscător, pe de altă parte, m-am săturat să-mi aminteşti tot timpul de asta".

Atunci am trântit uşa şi i-am spus să se ducă la naiba.

Acum nu pot să dorm. Liviu m-a supărat prea tare.

Şi mă tot gândesc la blugii aceia pe care îi primise Liviu de la fratele lui. Blugii Levi's erau visul meu. Dacă nu ar fi trebuit să-l ajut pe soţul meu

să-şi termine facultatea, aş fi putut să pun bani deoparte pentru o pereche de blugi.

Îi merit. I-am câştigat prin muncă. Mâine am să mă trezesc înaintea lui Liviu şi am să-i încerc. Dacă am noroc, o să mi se potrivească.

Sâmbăta în care totul s-a schimbat

6.30 dimineața

Alina se trezește, se spală pe dinți, își aplică un machiaj discret (puțină pudră și un ruj maro-deschis). În drum spre bucătărie, unde va face cafeaua, îl trezește pe Liviu cu o mângâiere blândă pe braț.

Nu s-a schimbat nimic.

7.25 dimineața

Alina, cu o fustă bleumarin și o bluză albă cu mânecă scurtă, merge la școală. Înainte să se deschidă ușile școlii pentru elevi are timp să mai bea încă o ceașcă de cafea în cancelarie, împreună cu colegii. Domnișoara Puiu, profesoara de muzică, vine întotdeauna la ora 7.30 și face cafea pentru tot personalul. Cafeaua este la fel de diluată și de decolorată ca și ea; hainele ei, părul, chiar și amintirile despre copilăria ei tristă, care acum nu mai impresionează publicul pentru că au fost povestite de prea multe ori. În dimineața aceasta, domnișoara Puiu povestește din nou cum ea și cei șapte frați ai ei aveau voie să mănânce mămăligă cu lapte numai duminica. Toți sunt cufundați în gândurile lor, îngânând și dând din cap ca să pară că o ascultă.

Înainte să înceapă orele, Alina și copiii cântă „Tricolorul“, imnul național, privind cu admirație la portretul lui Ceaușescu. De deasupra tablei, Iubitul Conducător zâmbește, veghindu-i ca un frate mai mare.

Nu s-a schimbat nimic.

10.45 dimineața

Alina dă tema pentru acasă la română pentru luni. De astă dată, copiii trebuie să scrie o compunere în care să explice de ce cărțile sunt prietenii lor. Le urează o zi frumoasă.

Nu s-a schimbat nimic.

11.20 dimineaţa

Deşi Liviu va veni acasă abia peste câteva ore, Alina se pregăteşte deja de pe acum. Îşi pune o rochie galbenă ca lămâia, care îi ajunge până la o palmă deasupra genunchiului. Foloseşte un creion dermatograf bleumarin pentru ochii ei desperecheaţi (se potrivesc şi cu verde şi cu căprui) şi rujul roşu-închis Helena Rubinstein, pe care i-l dăduse Liviu de ziua ei. Insistă puţin la obraji.

După ce termină se afundă într-un fotoliu din sufragerie, cu un roman istoric în mână, Neamul Şoimăreştilor. Se uită din minut în minut la uşă. Citeşte pagina 127 de opt ori. Ar trebui să lucreze la problemele de matematică pe care le pregăteşte pentru manual.

Nu s-a schimbat nimic.

2.10 după-amiaza

Alina o sună pe mama ei. Discută despre fiica vecinei, Alexandra. Este o prietenă din copilărie a Alinei, care tocmai se combinase cu un bărbat însurat. „Se combinase“ este un mod de a descrie ce se întâmplase („fugise“, ca să împrumutăm un termen de la mama Alinei, este altul), dar adevărul este mult mai puţin romantic decât ceea ce pare a fi o pagină dintr-un roman victorian. Cei doi locuiesc în garsoniera Alexandrei, la două blocuri de fosta casă a bărbatului însurat. După ce rostiră destule „ooh“, „aah“, „Săraca maică-sa!“ şi „Cine ar fi crezut?“, mama Alinei o invită să vină la ea la masă. Alina refuză, spunând că are alte planuri. Mama Alinei se simte jignită şi spune că vine numai când are nevoie de ceva. Este nedrept, dar până să apuce Alina să spună ceva, mama ei închide telefonul. Din fericire, Alina nu are timp să fie supărată, căci Liviu soseşte în sfârşit.

Alina îşi ia poşeta albă de vinilin. Liviu îşi pune braţul pe umerii ei, iar Alina îi mângâie mâna cu vârfurile unghiilor manichiurate în formă ovală.

La restaurant, Liviu comandă şniţel cu cartofi prăjiţi. Taie şniţelul în bucăţi cât o îmbucătură şi cartofii prăjiţi în jumătăţi.

Până când începe el să mănânce, Alina a devorat deja jumătate din puiul à la Kiev şi ia îmbucături mici, combinând bucăţi de pui, castraveţi

muraţi şi gogoşari în vârful furculiţei. Începe să facă conversaţie, deşi ştie că în felul acesta Liviu va mânca încă şi mai încet.

– Mi-a scris Rodica săptămâna asta.

Liviu mormăie.

– Ştii, Rodica, coordonatoarea manualului la care lucrăm. Spune că problemele mele de matematică sunt foarte bune şi că ar trebui să încep să public câteva dintre ele. În revistele de matematică pentru şcoala elementară şi liceu.

Liviu mormăie în timp ce mestecă foarte încet carnea moale.

– Iar te dor dinţii?

– Ah, ah.

– Nu m-am gândit niciodată la asta. Adică să le public. Rodica spune că trebuie să-mi fac un nume, înainte să apară manualul.

– Da, iubito, aşa să faci.

– Când se întoarce fratele tău din Franţa? Nu l-am văzut de mult. De peste o lună.

Liviu îşi şterge puţină grăsime de la colţul gurii cu şervetul de pânză.

– Inspectorul-şef mi-a spus ieri că a trimis toate hârtiile la Bucureşti, la Ministerul Învăţământului. Trebuie să primesc confirmarea ca director adjunct în câteva săptămâni.

Alina bate din palme.

– Eee! Asta e nemaipomenit! Mă bucur aşa de mult!

– Şi astăzi îţi mai ofer o surpriză. Ce zici de o jofră la Tosca?

Zâmbetul Alinei se răceşte puţin. Se gândea la alt fel de surpriză. La acei blugi Levi's care fugeau de ea încă din liceu.

Nu s-a schimbat nimic.

4.40 după-amiaza

Când se apropie de casă, Alina tace. Gândul că nu lucrase la problemele de matematică, nici măcar la una, o sâcâie. Liviu va dori să facă dragoste şi nu poate să-l refuze.

În faţa blocului lor aşteaptă doi bărbaţi în costume gri, deşi afară este vară. Când bărbaţii fac câţiva paşi spre ei, Alina simte cum inima îi bate mai tare, zvâcnindu-i în urechi.

Unul dintre bărbaţi, cel mai scund şi chel, îl apucă pe Liviu de sub cot, îşi înfige degetele în carne şi spune:

– Te rog să vii cu noi. Trebuie să-ţi punem câteva întrebări.

Liviu încearcă să-şi elibereze braţul din strânsoare, dar degetele groase, ca nişte beţe de tobă, se înfig şi mai adânc.

– Despre ce este vorba?

– Te rog, nu face o scenă. Vino cu noi.

– Vă rog, intervine Alina şi îşi pune mâna umedă pe mâna bărbatului chel. Vă rog, nu a făcut nimic rău. Nu putea să facă.

Lumea se cufundă în ceaţă şi începe să-şi piardă controlul asupra lacrimilor.

Bărbatul mai înalt o ia blând deoparte şi spune:

– Nu, el nu a făcut nimic, tovarăşă. Trebuie numai să răspundă la câteva întrebări. Avem motive să credem că fratele soţului dumitale nu se va mai întoarce niciodată din Franţa.

Totul s-a schimbat.

Mama Alinei

Mamei Alinei îi place să-şi pună căciula de blană pe cap cu o jumătate de oră înainte să plece la lucru. Blana arată pe ea la fel de naturală ca şi când ar fi chiar a ei. Este o blană albă cu vârfuri cenuşii şi Alina nu-şi mai aminteşte cărui animal aparţinuse cândva.

Mama Alinei răsuceşte firul verde al telefonului în jurul degetului, în timp ce vorbeşte cu directorul, ca să-i spună că fiica ei este bolnavă. Pentru unele femei, acest lucru este cât se poate de firesc.

Mama Alinei spune:

– Să stai cuminte. Să nu ieşi din casă. Când mă întorc de la serviciu îţi aduc plăcile preferate. Să-mi faci o listă.

Mama Alinei nu telefonează toată ziua. Alina se ascunde sub o pătură acasă la mama ei şi se întreabă dacă îl va mai vedea vreodată pe Liviu şi îşi doreşte să nu aibă mai mult de opt ani.

Mama Alinei îi aduce plăcile: Phoenix, The Beatles şi Abba. Se aud în fundal, în timp ce Alina şi mama ei gătesc medalioane de vită cu sos roşu. Alina pregăteşte piureul. Mama Alinei mişcă din şolduri în ritmul muzicii din „Waterloo“, iar Alina ar vrea să-i spună că nu este frumos să fie atât de veselă când ea suferă, dar chiar şi la 26 de ani, tot este plină de admiraţie pentru mama ei.

Mama Alinei pune farfuriile cu medalioanele pe masă fără să verse nici un strop. Alina ia o bucată de carne, picurând sos pe faţa de masă. Mama ei se încruntă.

– Zău aşa, Alina, la vârsta ta!

Alina spune:

– Nu mai exagera! În casa asta totul este o catastrofă! pe un ton mai ridicat decât intenţionase.

Sprâncenele subţiri, rotunjite ale mamei Alinei se ridică.

– Uite ce este, draga mea, ştiu că eşti îngrijorată din cauza lui Liviu, dar nu trebuie să faci o scenă din orice. Aşa ai învăţat în casa asta?

Alina înfige furioasă furculiţa în bucata ei de carne. Mama Alinei spune:

– Când şi dacă mai vine acasă în viaţă, să ai grijă. Să nu faci nici o prostie. Stau cu ochii pe tine.

Firimituri

Alina aşteaptă zece minute înainte să bată din nou în uşa de metal. Astăzi a întârziat. Trebuise să orbecăie pe întuneric cu vârful ghetelor. Lapoviţa de ieri se transformase în gheaţă şi, ca să se economisească electricitate, iluminatul public se stingea la ora trei dimineaţa. În fiecare duminică, la ora şase fix, trebuia să fie la uşa din spate a brutăriei şi s-o aştepte pe doamna Popescu care îi dădea o pungă de plastic. În pungă erau o pâine caldă, plăcinte cu brânză, uneori şi ştrudel cu mere. Liviu adora ştrudelul cu mere.

Liviu îi povestea adesea despre ştrudelul cu mere pe care îl făcea mama lui pentru ei în fiecare duminică. Era una dintre amintirile lui cele mai preţioase. După ce murise ea, el trebuise să gătească pentru fraţii mai mici.

– La paisprezece ani aş fi putut să scriu o carte de bucate, spune el zâmbind fără să vrea.

*

Uşa scârţâie şi o dâră timidă de lumină sperie întunericul de afară. Capul cu bonetă al doamnei Popescu îşi face apariţia şi o mână bondoacă întinde punga. Alina începe să-şi caute portofelul, dar brutăreasa a închis deja uşa. Alina nu mai apucă decât să strecoare un „Mulţumesc“ grăbit. Doamna Popescu nu ia niciodată bani, dar fiica doamnei Popescu, Carmen, este în clasa ei. Alina trece cu vederea greşelile mărunte ale lui Carmen din temele pentru acasă şi de la teze. Anul trecut, Alina nu ar fi făcut niciodată aşa ceva. Dar avea nevoie de ştrudelele cu mere.

De când îl chemase inspectorul-şef la el în birou, ştrudelul cu mere era unul din puţinele lucruri care încă îl mai făceau pe Liviu să zâmbească.

– Tovarăşe Mungiu, vă felicit sincer. Nu am auzit despre dumneavoastră şi metodele dumneavoastră decât cele mai bune lucruri. Sunteţi unul dintre cei mai buni profesori de istorie din judeţ, a spus inspectorul-şef.

Liviu răspunsese cu un „mulţumesc“ vesel. De când fratele lui fugise din ţară, prietenii îl ocoleau, iar autorităţile îl hărţuiau.

– Patria are nevoie de dumneavoastră la Seceratu, tovarăşe Mungiu, a continuat inspectorul-şef. Sper în mod sincer că nu ne veţi dezamăgi.

Ţăranii din Seceratu erau vestiţi în judeţ pentru cea mai mare rată de abandon şcolar din şcoala elementară. Nu le trebuia nici un profesor de istorie. Nici chiar mătuşa Theresa, cu relaţiile ei înalte, nu putuse să-l salveze pe Liviu de la Seceratu.

– Am mâinile legate, spusese ea, în timp ce brăţările de pe încheieturile ei zornăiau vesele. Au fost isteţi, au prezentat treaba ca pe o onoare. Ar fi o jignire să nu accepţi postul. Sau ai prefera să lucrezi la câmp?

*

Respiraţia Alinei face norişori de ceaţă care se topesc în întuneric. Dacă ar putea distinge culorile, ar vedea că are vârfurile degetelor purpurii. Îşi lăsase mănuşile acasă şi nu putea să-şi bage mâinile în buzunare, căci avea nevoie de ele ca să-şi menţină echilibrul. Trece pe lângă clădirea CEC din piaţa oraşului, printre nenumăratele clădiri cenuşii. La piaţă, observă câţiva oameni care stăteau la coadă în faţa unei măcelării.

– Astăzi primesc marfă? îl întreabă Alina pe un bărbat fără dinţi.

– Spun că primesc carne tocată de miel şi de vită. Doamna cu căciulă de blană din fruntea cozii îl cunoaşte pe unul dintre oamenii din spatele tejghelei.

– Miel şi vită!

Ar putea să facă vinete umplute cu miel şi vită. O musaca. Plăcintă cu carne. Posibilităţile sunt copleşitoare, Alina se opreşte şi se aşază la coadă. Coada este ca un tren cu multe, multe vagoane.

Şi Liviu merge cu trenul. Trei ore în fiecare zi. Când vine acasă, Liviu miroase a alcool.

– Toată lumea bea în tren, spune el. Dacă nu beau, spun că sunt snob.

*

Se luminează de ziuă. Alina schimbă punga de plastic dintr-o mână în alta şi îşi bagă mâna liberă în buzunar. În spatele ei s-au adunat zeci de oameni. Coada arată ca un şarpe agitat. Trecătorii se opresc şi se aşază la capătul cozii, aşteptând răbdători să se deschidă uşa.

Alina deschide întotdeauna uşa când vine Liviu acasă. Se uită tot timpul pe geam, ca să-l vadă. Nu o mai sărută când vine acasă, dar ei nu-i pasă. Mirosul de alcool îi provoacă ameţeală. Nu-i place nici tăcerea care se instalează între ei ca un ger în timpul mesei, când Alina rosteşte monologuri nesfârşite.

*

Când în sfârşit îi vine rândul în fruntea cozii, măcelarul nu mai are carne de porc, dar mai este carne tocată de miel. Nu este niciodată carne de vită.

Acasă, Liviu strâmbă din nas când vede ştrudelul.

– Este tare şi rece, spune el.

– Am cumpărat miel, spune Alina şi îşi aminteşte că voia să cumpere vinete.

Alina îşi ia mănuşile şi se întoarce în frigul de afară.

Când se întoarce de la piaţă, în punga de plastic nu mai sunt decât firimituri şi câteva şerveţele unsuroase.

Strigoiul

Afară aerul este fierbinte ca suflat cu uscătorul de păr. Imediat ce ajunge la mătuşa Theresa, Alina cere apă.

– Sau mai bine, băutura ta specială, cea pe care o faci cu iasomie, ceai negru şi ingredientul tău secret.

Mătuşa Theresa arată spre vitrina din sufrageria ei. La început, Alina crede că arată spre pisică, Absala, care stă pe ea ca o statuie egipteană a propriei persoane; zveltă şi cu încheieturi subţiri, deşi culoarea ei, albă cu pete negre, o dă de gol că este o fostă pisică vagaboandă. Alina se duce s-o mângâie.

– Nu pot, spune mătuşa Theresa. Nu pot să ating vitrina, dacă nu vreau să-i dau drumul din nou strigoiului să intre înăuntru.

Alina observă că toate ceştile şi paharele sunt întoarse cu fundul în sus. Chicoteşte.

– Era să mă păcăleşti. E foarte bine şi apă!

Dar mătuşa Theresa nu zâmbeşte. Scotoceşte într-unul din sertarele bufetului, scoate o rămurică de busuioc şi o sticlă plină cu un lichid transparent, care parcă prinde soarele şi îl face să strălucească auriu. Alina se ridică în picioare. Mâna ei pluteşte deasupra paharelor de cristal.

– Nu face asta! strigă mătuşa Theresa. De-abia l-am alungat din casă acum două zile. N-a putut dormi nimeni săptămâna trecută – nu vezi?

Mătuşa Theresa arată spre propriii ochi. Dar semnele oboselii erau bine ascunse sub pudră şi fond de ten – sau poate că dormise şi dispăruseră. Pune sticla şi rămurica pe măsuţa joasă de cafea, apoi caută în poşetă.

– Aşa îmi trebuie dacă încerc să ajut un prieten.

Mătuşa Theresa toarnă lichid într-o farfurioară, îşi înmoaie cheile în ea.

– Un strigoi? întreabă Alina, cu un zâmbet improvizat.

Îi vine să râdă de mătuşa ei, dar ştie că jocul Theresei cu supranaturalul este adesea un dans pe marginea prăpastiei şi nimeni nu ştie ce îl aşteaptă jos.

– Da. Al unchiului de-al doilea al unui prieten – al unui fost prieten. Ce i-au mai făcut sărmanului om! Şi eu m-aş fi întors să-i bântui, dacă aş fi fost în locul lui! Dar, fireşte, acum nu mai poate să-i găsească. Nu mai poate. Aşa că ne bântuie pe noi. Deşi nu e cine ştie ce: trânteşte uşile şi ferestrele, ne împrăştie hainele sau gunoiul, sparge farfurii, destul ca să ne sâcâie. Dar dacă îl găseşte pe prietenul meu – ha! Ce lucruri poate să facă!

Mătuşa Theresa îşi suge obrajii. Arată ca o mumie cu obraji roz.

– Dar credeam că vampirii sug sângele, nu strigoii, spune Alina.

– Nu, strigoii îţi storc viaţa. Oricum, a fost o idee proastă să-l chem la mine acasă. Oricum, părintele Toma vine mâine de la Putna şi mă va ajuta să rezolv treaba asta. Acum fii fetiţă cuminte şi întinde mâinile.

Mătuşa Theresa îşi înmoaie mâinile în farfurioară şi îi freacă Alinei încheieturile mâinilor, făcând deasupra lor semnul crucii.

– Apă sfinţită. Ţi-am spus să nu vii astăzi aici; dar ai insistat. Este aşa de greu să o obţii – dar chiar am nevoie de ea. Trebuie să mai facem rost, e pe terminate.

Când o sunase Alina, mătuşa Theresa îi spusese să nu vină – dar cu arşiţa de afară şi cum Liviu venea seara, târziu, de la Seceratu, Alina nu mai putea îndura să stea nici o clipă în apartamentul ei, să se sufoce cu propriile temeri şi de căldură. Chiar şi un strigoi era mai bun în comparaţie cu ceea ce s-ar fi putut întâmpla la ea acasă.

– Facem o plimbare cu maşina, spune mătuşa Theresa. Dar mai întâi trebuie să ieşim din casă. Când spun „acum“, trebuie să te mişti repede. Foarte, foarte repede, bine?

Alina ridică din umeri. Nu este lucrul cel mai ciudat la care fusese martoră în casa mătuşii ei. Theresa înmoaie vârfurile ramurii de busuioc şi stropeşte apă sfinţită pe uşă, pe cadrul uşii, pe prag. Absala se ia după ele, clătinând din coadă. Alina arată spre pisică.

– Nu-ţi face probleme, vrea numai să păzească uşa, spune mătuşa Theresa, apoi pune sticluţa cu apă sfinţită în poşetă şi apasă pe clanţă.

– Acum!

Alina şi mătuşa ei se năpustesc afară. Piciorul stâng al Alinei se împiedică în preşul de la intrare şi tânăra cade în genunchi. Mătuşa Theresa trânteşte uşa în urma lor şi o ajută pe Alina să se ridice.

– Strigoiul! De-asta ai căzut. Dar asta e tot ce mai poate face.

Theresa se cutremură.

– Sărmanul om!

Mult mai târziu, Volga elegantă a mătuşii ei tremură din toate încheieturile pe drumul plin de gropi. Şirul de copaci care încadrează drumul aruncă umbre lungi, subţiri, iar între ele asfaltul străluceşte argintiu şi tremurător. Alina se gândeşte la oazele din deşert, la lumină şi la reflecţia ei. În cele din urmă întreabă:

– Şi paharele? De ce erau întoarse cu fundul în sus?

– Strigoiul încearcă să folosească orice obiect concav ca să intre în casă şi să facă prăpăd. Am mâncat şi am băut zile întregi numai din farfurii întinse.

Mătuşa Theresa coteşte pe un drum de pământ. Un praf galben pudrează ferestrele maşinii. Alina se gândeşte cât de frumos ar fi să iasă în partea cealaltă a furtunii de praf, într-o realitate diferită, una în care autorităţile nu-l persecută pe Liviu pentru dezertarea fratelui său, unde ea nu trebuie să tremure de fiecare dată când vine acasă de teamă că o aşteaptă doi agenţi de la Securitate, unde ea şi Liviu sunt la fel de uşori şi fără griji cum erau anul trecut. Se gândeşte că viaţa ei fusese întoarsă cu susul în jos la fel ca paharele mătuşii Theresa şi că nu există un părinte Toma pe care să-l poată ruga să exorcizeze spiritele rele care puseseră stăpânire pe viaţa ei.

Cum să atragi atenȚia (nedorită) a autorităȚilor comuniste

1. Să rămâi în clasă răsfoind catalogul – chiar dacă ai putea să faci foarte bine asta (ba chiar mai bine, căci nu auzi ţipetele şi celelalte zgomote ale copiilor de opt ani) în cancelaria profesorilor.

2. Să insişti să rămâi acolo, chiar şi după ce ai observat primele semne de necazuri.

Semne de necazuri:

a. Eleva Săpunaru Carmen – fata care se bucura de cea mai mare popularitate din clasă şi care tocmai şi-a arătat penarul nou, prevăzut cu tot felul de sertăraşe şi compartimente secrete, cu un capac de pe care o prinţesă cu rochie vernil şi păr albastru zâmbeşte batjocoritor – îşi strânge lucrurile.

b. Mulţimea de adoratori din jurul ei se împrăştie, migrând spre spaţii deschise (de exemplu, coridoarele sau curtea şcolii), unde pot să-şi ardă mai eficient excesul de energie de care par să dispună tot timpul.

c. Eleva Atanasiu Maria, purtând o uniformă moştenită de la una dintre cele trei surori mai mari, se uită la eleva Săpunaru cu privirea fixă a unei căprioare gata să fie călcată de un camion.

d. Prima se decide în cele din urmă să părăsească spaţiul sigur al băncii ei şi să se angajeze într-o conversaţie cu cea din urmă.

e. Diva pare să dea răspunsuri monosilabice, în timp ce cealaltă vorbeşte cu voce scăzută şi capul aplecat. Admiratoarea devine tot mai neliniştită (stare care poate fi recunoscută după scărpinatul compulsiv în cap).

f. Admiratoarea pune ceva colorat, care pare să fie o revistă, sub nasul adoratei.

3. Ridici ochii de pe catalog şi priveşti năucită scena care se desfăşoară în faţa ta. Nu te mişti şi nu spui nimic atunci când diva o împinge înapoi pe admiratoare şi obiectul colorat cade pe jos. Şi nici când admiratoarea respinsă ridică de pe podea obiectul şifonat, aproape la fel de rănit ca şi mândria ei. Ai identificat deja mărul discordiei, care este revista Pif et Hercule, articol de contrabandă interzis de guvern.

4. Când este mult prea târziu ca să te prefaci că nu s-a întâmplat nimic, închizi catalogul şi porneşti grăbită spre uşă. Te opreşti în prag, unde nu mai poţi ignora strigătele primadonei. „Tovarăşă învăţătoare!“

5. Spui „Da, ce este?“ pe un ton cât mai răstit, sperând (zadarnic şi nejustificat) să intimidezi.

6. La exclamaţia emoţionată a divei: „Atanasiu a adus în clasă o revistă interzisă!“, ridici pur şi simplu din sprâncene.

7. Acum spui „Nu văd nimic“, fără să te uiţi la şorţul albastru al fanaticei. Prin ţesătura lui rărită şi decolorată, colţurile ascuţite ale revistei ies în evidenţă şi se disting şi contururile celor doi căţeluşi prostuţi.

8. Ignori îndemnurile şi exclamaţiile: „Este acolo, sub haine! Cum de nu-l vedeţi?“

9. Te dai puţin înapoi şi într-o parte, pentru ca făptaşa să poată fugi pe uşa deschisă şi să ajungă (să sperăm, cu bine) la o ladă de gunoi. Preferabil la una care nu se află pe teritoriul şcolii. Nu strigi după făptaşă în timp ce aceasta fuge.

10. De fapt, nu faci nimic, te duci doar în cancelarie cu inima bătând tare în piept, aşa ca vecinul supărat, când pui muzica prea tare ore în şir, cu catalogul mare ţinut sub braţ şi cu ţipetele „Am să-i spun lui tati! Aţi văzut-o. Ştiu că aţi văzut-o!“ răsunându-i în urechi. Tatăl ei este mare mahăr în miliţie. Te îndrepţi spre o coliziune frontală cu Securitatea. Felicitări!

Citate (comentate) din Mama mea – Partea I

„Ţie nu ţi-ar fi trecut niciodată prin cap să faci una ca asta! Este numai vina lui Liviu! Ţi-am spus să nu te măriţi cu el! Este dintr-o familie de reacţionari!“

Această afirmaţie fusese prima reacţie a mamei mele când i-am povestit despre incidentul cu revista.

Afirmaţia ei era greşită din mai multe puncte de vedere:

• Liviu nu era în clasă atunci când decisesem să mă fac că nu văd ceea ce se întâmplă.

• Familia lui Liviu era mult mai săracă şi mai puţin implicată politic decât a noastră. Nici una dintre rudele lui apropiate nu fusese membru proeminent al Partidului Liberal, al Partidului Conservator sau al oricărui alt partid (spre deosebire de bunicul meu). Singurul păcat al bunicului său fusese că încercase să se opună colectivizării (termenul eufemistic prin care guvernul comunist le luase pământul ţăranilor). Din acest motiv, primise doi ani de închisoare.

• Liviu nici măcar nu ştie ce am făcut. Intenţionez să-i spun, şi îi voi spune într-una din zilele astea. Dar nu-mi vine să-l mai împovărez şi cu asta. Nu vreau să creadă că ceea ce am făcut îi va pricinui şi mai multe necazuri. Sunt sigură că asta va spune. În ultima vreme nu se gândeşte decât la el.

Nu am ridicat nici una dintre obiecţiile de mai sus în timp ce am discutat cu mama, deoarece:

a. Nu ar fi avut nici un rost. Orice fac eu prost este oricum din vina lui Liviu.

b. Aveam probleme mai presante de dezbătut, de pildă, ce să fac în continuare.

c. Eram atât de panicată şi în acelaşi timp uşurată, după ce am recunoscut ce am făcut, încât nu m-am gândit la nici unul din aceste contraargumente, cu excepţia ultimului.

– Şi revista a căzut pe jos? (Fluierături.) Şi tot nu ştii sigur ce era? Era sau nu Pif et Hercule? Cum pot să te ajut, dacă nu-mi spui adevărul?

Da, revista căzuse. Da, m-am prefăcut că nu o văzusem, nici chiar când eleva Atanasiu a ascuns-o stângace sub haine. Da, era în mod sigur Pif et Hercule, dar mi-am amintit brusc că s-ar putea să am microfoane în apartament. Când intru în panică, fac prostii.

În legătură cu ultima chestiune: punct ochit. Am dat drumul la robinetul de la bucătărie şi apoi am şoptit adevărul la urechea mamei mele.

– E rău. Este cel mai rău lucru pe care l-ai făcut vreodată.

Această observaţie deosebită mi-a făcut pulsul deja accelerat s-o ia la goană, iar stăpânirea de sine mi s-a dizolvat în lacrimi – le reţinusem tot timpul cât durase conversaţia.

– Poate o să te ajute mătuşa Theresa. Poate să-ţi spună cel puţin dacă o să ai necazuri sau nu.

De fapt, mă gândeam şi eu la acelaşi lucru, dar detest să le cer oamenilor favoruri, cu atât mai mult dacă fac parte din familie. Dar acum, când mama pomenise de mătuşa Theresa (nu vorbiseră de ani de zile), mi se părea că este singura opţiune pe care o am.

– N-ai fi intrat în asemenea încurcături dacă nu ar fi fost soţul tău.

Încep să cred şi eu aşa.

*

– Trebuie să le arăţi lor care e poziţia ta. Dacă faci ce trebuie, sunt sigură că o să te lase în pace.

Da, dar ce să fac? Nu este cam târziu să raportez acum despre eleva Atanasiu, la peste o săptămână după incident? Dar dacă mama se înşală şi Securitatea nu va face nimic? A trecut o săptămână şi nu s-a întâmplat nimic. Cu excepţia faptului că eleva respectivă nu a mai venit la şcoală după acel incident.

– Când apare caietul tău de exerciţii?

Hotărând că nu mai era nimic de spus în legătură cu greşeala mea legată de revistă, mama a schimbat subiectul şi, oricât ar părea de greu de crezut, a reuşit să mă facă să mă simt încă şi mai îngrijorată decât înainte. Rodica de la Bucureşti, coordonatoarea proiectului manualului nostru, nu-mi mai răspundea la telefon de câteva săptămâni.

– Mama ta a fost din nou aici? Se face că tuşeşte.

(Îi place să facă paradă de intoleranţa lui la ţigări, care nu exista pe vremea când fuma fratele lui, şi de dezaprobarea pentru tot ce face mama mea.) Flutură din mână, alungând un fum imaginar.

– Nu vreau să intre în casa mea.

Este un citat din Liviu când a venit acasă. Trebuia să pregătesc carnea pentru rasolul de la masa de seară. M-am grăbit după ce a plecat mama, aşa că am uitat să strâng resturile de cafea şi de chec de pe măsuţă. Liviu a găsit dovezile incriminatoare.

În legătură cu întrebarea: Da. Mama mi-a făcut o vizită.

În legătură cu declaraţia: Liviu, sunt atât de multe lucruri care nici mie nu-mi plac la tine.

Tema pentru acasă

– Atanasiu Maria, la tablă, spune Alina, privind şorţul uzat şi rărit al copilului care nu reuşise să ascundă marfa de contrabandă de săptămâna trecută.

– Te rog să subliniezi subiectele şi predicatele, spune Alina arătând spre propoziţiile scrise cu cretă albă.

– Da, tovarăşă învăţătoare.

Maria întoarce ochii înroşiţi şi priveşte rugător spre portretul Iubitului Conducător care atârnă deasupra tablei. Douăzeci de ani mai târziu, acolo va fi o icoană a Mântuitorului, dar în 1975 copiii trebuie să venereze portretul lui Ceauşescu.

Eleva începe să scârţâie făcând sublinieri cu o bucăţică de cretă cât unghia ei de mare. Mâneca îi alunecă în momentul când se ridică pe vârful degetelor ca să ajungă la prima propoziţie. Alina vede că antebraţul Mariei este plin de pete vineţii pe pielea albă. Se întoarce şi deschide fereastra.

– Este înăbuşitor aici, murmură ea.

Încrucişează braţele şi se uită la bătrâna care vinde flori la capătul străzii. Femeia îşi leagă basmaua. Pe ea sunt imprimaţi melci cafenii pe un fundal negru. Melcii, cu mişcarea lor de răsucire continuă în jurul propriei axe, o ameţesc pe Alina. Nu mai suportă să privească. Închide fereastra şi se întoarce să vadă dacă Maria a terminat exerciţiul.

– Hm, mormăie Alina. Bine. Acum te rog să scrii ideile principale din textul pe care l-aţi avut de pregătit pentru astăzi, „Ştefan cel Mare şi ţăranii de la Stejarul Înalt“.

Maria priveşte în jos la scândurile vopsite ale pardoselii, cu mâinile strânse în faţă. Ochii Alinei se îndreaptă în sus.

– Elevă Atanasiu? Textul?

– Vă rog să mă scuzaţi, tovarăşă Mungiu, dar nu am pregătit nimic.

– De ce?

– Nu am ştiut cum să fac, tovarăşă Mungiu.

– A! Nu ai venit la şcoală aproape o săptămână şi nu te-ai sinchisit nici să întrebi ce temă ai pentru acasă?

Alina ştie foarte bine că Maria nu are prieteni în clasă şi nu putea să întrebe nimic.

– Vă rog să mă iertaţi, tovarăşă Mungiu.

Vocea fetei tremură, ca un obiect instabil, gata să cadă la cea mai slabă adiere de vânt.

Alina întoarce privirile spre catalog şi carnetul de note al elevei. Pune nota din două trăsături energice. Nota patru arată ca un scaun trist, răsturnat cu picioarele în sus, alături de notele numai de zece din dreptul numelui Mariei.

– Atanasiu, du-te la locul tău.

Alina o aude pe fată cum plânge când îşi vede nota, dar acoperă suspinele cu propria voce.

– Deschideţi manualele la pagina 43. Astăzi vom vorbi despre timpul trecut.

*

În pauză, Alina caută un loc ferit în spatele sălii de sport. Câţiva dintre elevii mai mari fumează aici şi se împrăştie repede când o văd. Se sprijină de peretele rece şi îşi doreşte să le fi cerut o ţigară. Când închide ochii, braţul plin de pete vinete al Mariei i se răsuceşte în faţa ochilor, ca mingile unui jongler.

*

Alina îşi petrece ultima recreaţie în cancelarie. Se aşază pe un scaun lângă Mariana. Mariana este una dintre puţinii colegi care mai vorbesc cu ea, după ce cumnatul ei a fugit din ţară.

– Unii copii sunt de-a dreptul răsfăţaţi şi prost-crescuţi. Poţi să-ţi închipui, după toată agitaţia cu eleva Săpunaru, eleva Atanasiu nu a venit la şcoală o săptămână, iar când a venit era complet nepregătită.

Alina vorbeşte tare, ca să audă cine trebuie. Sunt informatori peste tot; speră numai ca unul dintre ei să fie acum în cancelarie, ca să spună autorităţilor cât de corect se comportase.

– Ce obrăznicie, spune ea, clătinând din cap.

Mariana îşi pune mâna pe antebraţul ei şi o strânge uşor.

– Despre ce a fost vorba? Marfă de contrabandă? Gumă de mestecat, ciocolată, reviste? A încercat să le vândă? întreabă Mariana în şoaptă.

Alina se retrage. Zvonurile au luat deja proporţii mitice, dar nu trebuie să încerce să le contrazică, să ia partea făptaşului. Îşi făcuse un mare deserviciu când ignorase strigătele elevei Săpunaru şi plecase din clasă. Răspunde cu o voce răsunătoare, chicotind.

– O, nu. Cel puţin eu nu ştiu. Nu am văzut nimic, ştii? Cred că eleva Atanasiu încerca să atragă atenţia.

– O, cum aşa?

– Dar i-am arătat ce părere am despre asemenea comportament. Nu poate fi tolerată, nu la mine în clasă. I-am dat un patru. Mă îndoiesc că eleva Atanasiu va mai lua bursă în trimestrul următor.

*

Este prima zi după incident, când Alina se întoarce acasă fără să-i bată inima. Procedase corect şi spusese asta şi în cancelarie. Autorităţile auziseră în mod sigur. Nu are de ce să se teamă.

Pulsul îi bate potolit, plăcut, dar tot grăbeşte pasul, prin forţa obişnuinţei. În faţa blocului ei nu aşteaptă nimeni. Şi de ce ar aştepta? Îndreptase răul.

În timp ce răsuceşte cheia în broasca uşii grele de metal, Alina se gândeşte dacă să se ducă la piaţă să cumpere nişte ardei graşi şi să-i facă umpluţi. Ca să sărbătorească uşurarea aceasta. Deschide uşa apartamentului şi din umbră se desprinde un bărbat în costum gri. O apucă de antebraţ. Încearcă să se elibereze, dar o ţine strâns.

– Tovarăşa Mungiu? Am câteva întrebări pentru dumneata.

Vânătoarea

În fiecare marţi după-amiază, se materializează din umbra aruncată de blocul ei, din fumul scos de propria ţigară. Îşi duce o mână la pălărie şi Alina îl invită grăbită să intre, întorcând privirile de la cicatricea care îi taie fruntea în două. Nu vrea să-i dea timp să vorbească, să rostească acele cuvinte de temut, care se răsucesc undeva în tenebrele minţii ei: „Tovarăşă, te rog să vii cu mine la sediu“.

Această propoziţie ar fi sfârşitul fanteziilor ei de vitejie, în care joacă rolul eroinei necunoscute din Rezistenţă. În celulele igrasioase ale Securităţii o va trăda până la urmă pe eleva ei, între gâfâieli şi bâlbâieli, poate şi alte zgomote ascuţite sau înfundate la care îi este frică să se gândească.

Acasă la ea, îl poate îmblânzi pe omul Securităţii cu culorile calde ale apartamentului ei, cu chec, cu cafea şi cu zâmbete care nu se regăsesc şi în ochii ei. Lunea face întotdeauna chec, pentru ca omul să poată sta în fotoliul lui preferat, cu ţigara într-o mână şi checul în cealaltă, întinzându-şi picioarele. Astăzi are şosete verzi smarald. Alinei îi este mai uşor să se uite la ele, decât în ochii lui, albaştri ca o lamă de cuţit, care aşteaptă să taie.

– Tovarăşă, haideţi să stăm puţin de vorbă, da?

Alina încuviinţează din cap, privind la scrumul pe care bărbatul îl scutură pe covorul ei ţesut de mână.

– Tovarăşă Mungiu, pe 15 octombrie, eleva Atanasiu a adus la şcoală obiecte de contrabandă. Mi s-a dat de înţeles că ai facilitat fuga numitei eleve. Este adevărat?

– Nu. Bunica avea un covor, un fel de tapiserie de pus pe perete, ştiaţi? Un obiect antic din Franţa, din perioada de dinainte să fim luminaţi de comunism.

În această ţară, să te faci că nu vezi este o artă, o iscusinţă pe care trebuie să o deprinzi din tinereţe. Căci altfel drumul turnătorului se încurcă. Dar el nu se lasă.

– Atunci de ce spune fiica tovarăşului Săpunaru că ai fost martoră la întregul incident?

– A, copiii se ceartă tot timpul, ştiţi? De obicei nu le dau atenţie. Covorul. Culorile s-au decolorat, dar încă se mai vede că era o scenă de vânătoare. Într-o poiană din pădure – o haită de câini, călăreţi, gonaci, toţi fugăresc un cerb înspăimântat.

De fiecare dată când vine omul Securităţii, Alina aşteaptă să cadă sabia şi să taie adânc, dar aceasta nu este arma lui preferată. Îi stoarce aerul din plămâni puţin câte puţin, strivindu-i pieptul cu ameninţări.

– Tovarăşă, ştii ce se întâmplă cu disidenţii? Cu complicii lor? Poţi să-mi spui, tovarăşă?

Iar apoi continuă în şoaptă:

– Nu ştii, nu-i aşa? Soţul dumitale nu ţi-a spus prea multe, nu-i aşa?

Nu, Liviu nu-i spusese ce se întâmplă în celulele Securităţii. După trei zile la „sediu“, venise acasă mirosind a urină şi sânge. Închisese uşa de la baie şi lăsase apa să curgă peste două ore. Când ieşise, se băgase direct în pat. Mai târziu, în noaptea aceea, la lumina palidă a lunii, văzuse că are multe urme de arsuri mici, rotunde pe tălpi.

Omul ridică vocea şi caută din priviri spaţiul îngust dintre sânii ei, porţiunea de coapsă pe care o poate vedea acum. Fusta îi alunecase în sus în timp ce se agita.

– Nu te-ai întrebat niciodată de ce nu ţi-a spus nimic?

– Chestiunea a părut întotdeauna disproporţionată.

Vocea ei tremura acum la fel ca vocea elevilor ei când recitau o poezie pe care nu o învăţaseră foarte bine pe dinafară.

– Vânătoarea, vreau să spun. Toţi vânătorii aceia pentru un singur cerb. Bunica avea un nume pentru tapiserie. La chasse? Nu, nu este acesta. Nu pot să…

– Tovarăşă, nu vrei să cooperezi. Mă duci cu vorba intenţionat. Am pus o întrebare simplă.

– Nu, nu, nu am văzut nimic! De ce nu mă credeţi?

Vorbeşte strident şi are ochii plini de lacrimi. Omul o apucă de mâna care tremură.

– Vreau să te gândeşti mai bine până săptămâna viitoare. Poate o să-ţi aminteşti ceva.

Îi dă drumul şi se ridică să plece, dar degetele li se ating când Alina îi dă haina şi nasul lui îi atinge părul când se apleacă să ia pălăria. Umerii li se ating în timp ce se îndreaptă spre uşă. Alina ştie că, dacă va ţipa, nu o va auzi nimeni.

– Este battue, spune el fără să se întoarcă.

– Poftim?

Stau în holul mic şi mirosul lui bărbătesc face să se strângă ceva în ea.

– Cuvântul pe care îl căutai. Este battue.

– Desigur. Battue. Bătută.

Ciupitura

Uneori Liviu o ciupește de fese când se apleacă să strângă farfuriile goale. Îi prinde carnea între degete, răsucește și trage. Spune că o face în glumă, dar felul cum strânge din fălci spune altceva.

Astăzi o ia prin surprindere și Alina scapă o farfurie pe jos. În timp ce mătură cioburile, Liviu spune:

– Data viitoare să fii mai atentă! Nu avem bani să înlocuim tot ce spargi.

Farfuria face parte dintr-un serviciu de șase piese pe care l-au primit ca dar de nuntă de la mătușa Theresa. Farfuria este acum o metaforă pentru ceva – Alina găsește o mulțime de exemple în viața ei cu care să o compare.

Descântecul

M-am decis să-i fac o vizită mătușii Theresa luni – știu pe cine am să găsesc acolo. Dar am întârziat. Când intru, cele două călugărițe pleacă. Sunt amândouă înalte și probabil slabe. Nu-mi pot da seama, pentru că poartă sutane largi, negre. Au fețe zbârcite, palide și mâini cu degete lungi, subțiri. Pielea lor are o strălucire translucidă care captează lumina ca o aură, probabil din cauza rugăciunilor.

Călugărițele vin în fiecare luni să cumpere făină și ulei și orice altceva ce nu pot face sau cultiva chiar ele. Vin întotdeauna la mătușa mea Theresa și ea le strecoară câteva bucăți de săpun Fa sau o pungă de detergent Tide. Când eram elevă, am citit că bogații își cumpărau iertarea păcatelor cu aur. Mă întreb dacă asta făcea și ea – își cumpăra clemența pentru ceea ce făcea în fiecare a treia miercuri din fiecare lună.

Mătușa Theresa le strânge mâinile, ca și când ar frământa esența lor între degetele ei osoase. Călugărițele lasă în urma lor o aromă de tămâie, de ceară și curățenie. Vreau să alerg după ele, să-mi îngrop capul la pieptul lor, să le las să mă mângâie. Dar în loc de asta, îmi scot ghetele. Când intru în sufragerie, inima îmi bate din nou cu putere.

– Alina? Te simți bine? întreabă mătușa.

Mă prăbușesc într-un fotoliu, mă uit la propriii genunchi. Simt trupul masiv al mătușii mele care se așază pe un braț al fotoliului. O iau de mână, de mâna cu care atinsese călugărițele, sperând să pot lua ceva bun de pe ea.

– N-am dormit astă-noapte, spun. Nu pot să mănânc, de fapt, nu pot să fac mai nimic, sunt obsedată de gândul dacă o să mă aresteze sau nu.

– Să te aresteze? Cine să te aresteze? spune mătușa, retrăgându-și mâna.

Îmi îngrop fața în palme și îi povestesc totul dintr-o suflare; despre copii, despre revistă, despre bărbatul cu cicatrice deasupra ochiului stâng. Îi povestesc despre privirile lui flămânde, despre felul în care repetă aceleași întrebări, despre amenințarea nerostită cu „sediul“. Îi

spun lucruri pe care nu îndrăznesc să le spun soţului meu. Mă uit la ea numai după ce termin. Clatină din cap, dar brăţările rămân mute.

– Este dezgustător, spune mătuşa. Toate astea – numai pentru că nişte copii au fost copii.

Deschide o fereastră, scoate o ţigară din pachet. Scapără bricheta de trei ori până reuşeşte să obţină o flacără.

– Uneori mă gândesc că se întâmplă ceva profund greşit cu această ţară.

– Poţi să mă ajuţi? o întreb.

– Să te ajut? Bineînţeles că pot. Cred că cineva te-a deocheat. Poţi să vii miercurea viitoare? Aştept două ţigănci descântătoare şi o ghicitoare. Sigur. O să vedem ce putem face pentru tine.

Când aveam unsprezece ani, o ţigancă mă oprise pe stradă şi îmi ceruse o bancnotă. Luată prin surprindere, îi dădusem o bancnotă de cinci lei cu care trebuia să cumpăr pâine. O împăturise, făcuse câteva mişcări rapide cu mâinile şi puf! Bancnota dispăruse. Apoi mi-a spus că, dacă ţip sau dacă cer ajutor de la ceilalţi oameni de pe stradă, o să vină dracul şi o să mă fure. M-am întors acasă plângând şi când i-am spus mamei, a pus mâna pe cureaua de piele a tatei. Îmi amintesc că încă îmi ardeau fesele când ne-am aşezat la masă. Mai târziu, în liceu, când toţi prietenii mei voiau să li se ghicească viitorul, eu refuzam.

– Nu vreau să am nimic de-a face cu descântătoarele. Dar poate mă ajută vărul Matei. Doar lucrează la Securitate, nu-i aşa?

Mătuşa pufneşte pe nări – focul stins al balaurului.

– Tocmai de aceea nu poate să facă nimic pentru tine. Ce credibilitate va mai avea pe urmă?

Scrâşnesc din dinţi.

– Serios, şi tu?

– Draga mea, este şi aşa destul de rău pentru noi că fratele lui bărbatu-tău a fugit. Matei nu poate interveni pentru tine. Dar eu aş putea să-ţi spun un descântec de deochi.

Când se întoarce ea cu bolul de apă şi cutia de chibrituri, eu sunt deja în hol şi îmi pun ghetele. Ridică degetele ca să facă semnul crucii, dar îi întorc spatele şi trântesc uşa. În drum spre casă nu mă pot gândi decât să o chem pe mama. Când suntem speriaţi, toţi o chemăm pe mama.

Alunecarea

Ciocănitul şi bocănitul lui Liviu o fac pe Alina să se ridice de la masă şi să arunce farfuria pe jumătate plină în chiuvetă. Se izbeşte cu un zgomot înfundat. Alina dă drumul la apă şi începe să spele vasele, ca să acopere zgomotele lui. El nici măcar nu ridică fruntea.

Anul trecut avuseseră nevoie de mese ca să-i aşeze pe cei unsprezece oaspeţi; masa lor şi cea împrumutată de la unul dintre vecini. Mesele gemeau de mâncăruri: salată rusească şi salată orientală, cârnaţi afumaţi şi pastramă, supă cu tăiţei de casă, friptură de vită şi de porc cu umplutură.

Astăzi veniseră să o copleşească cu felicitările lor numai câţiva prieteni îndepărtaţi, care nu auziseră că fratele lui fugise în străinătate. Nici mama ei nu era aici – era la Eforie, la tratament.

Alina vrea să fugă de ei în seara aceasta la un restaurant, dar când Liviu vine de la serviciu este obosit şi s-a făcut deja prea târziu. Nici nu bagă în seamă rochia ei bleumarin elegantă, cerceii noi şi rujul, care s-a brânzit pe buze de atâta aşteptare. Nu-i rămâne nimic altceva de făcut decât să înjghebe o masă din resturile fripturii de porc de ieri.

Alina nu-şi doreşte nimic mai mult decât să poată să fugă de ei înşişi o singură zi, în această seară ca în oricare alta, de aerul acesta dintre ei când stau faţă în faţă la masa din sufragerie, îmbâcsit cu vaporii de alcool pe care îi emană Liviu. Toată lumea bea când face naveta, iar Liviu are o mulţime de timp pentru asta, ca să „fraternizeze“ cu ceilalţi lucrători din tren. Ce altă cale mai rapidă spre prietenie este decât aceasta alunecoasă, cu o votcă ieftină? Se duce la capătul lumii, iar când se întoarce este întotdeauna obosit şi oboseala face ca totul în jurul lor să pălească şi să se ofilească.

Liviu o sărută pe obraz, un amant trist, un soţ care nu-şi îndeplineşte datoria. După ce închide uşa în urma lui, Alina îşi taie o felie singuratică din tortul aniversar. Este cu căpşuni şi frişcă, preferatul ei. Îl pune pe masa din bucătărie şi îşi aprinde o ţigară. Alina s-a obişnuit să arunce fumul în aerul plin numai de tăcere, în pauzele liniştite din cancelarie, în orele după-amiezii care în ultima vreme se dilată şi aruncă umbre lungi.

Farfuria lui Liviu a rămas pe masă, o prezenţă nedorită. Alina îşi stinge ţigara în restul de piure şi scoate tortul din frigider. Îl înclină deasupra găleţii de gunoi, iar acesta alunecă silenţios în ea.

Despre daruri de provenienȚă necunoscută

Arată captivant de modern. Tastele sunt albe, cu excepţia celei dintâi din rândul al doilea, care este roşie. Răsucesc mânerul mic negru şi plasticul rece îmi trimite fiori pe şira spinării şi îmi aprinde în acelaşi timp un foc plăcut în străfundul stomacului. Da. Aşa am să le rulez. Apoi am să le fac teanc şi am să urc cu fiecare foaie de hârtie mai aproape de visul meu.

În celălalt colţ al mesei, mama îşi aranjează căciula de blană zâmbind. Sentimentul de încredere în sine pe care îl citesc pe chipul ei îmi aminteşte că trebuie să iau tot ce vine de la ea cu un dram de sare. Până acum, relaţiile cu ea fuseseră ca relaţiile cu diavolul – costurile depăşeau întotdeauna profiturile, era ca şi când ai fi comparat Everestul cu un muşuroi de cârtiţă.

Îmi îngropasem visul şi îl jelisem cum se cuvine acum o lună, când Rodica mă sunase de la Bucureşti şi îmi spusese cu vocea ei nazală neplăcută că nu mai are nevoie de contribuţia mea la manualul de matematică. Am privit ore întregi cu ochii împăienjeniţi la paginile de exerciţii scrise de mână şi îmi doream să fiu în stare să le distrug. Vederea lor îmi amintea constant de eşecul meu.

– Uite ce este, spune mama. Acum poţi să-ţi scrii propriul manual. Nu ai nevoie să împarţi prima pagină cu nimeni.

Se apleacă peste mine, clipind din ochi.

– Şi ştii ce îţi poţi permite cu banii pentru drepturile de autor de la carte? Avocaţi.

– Dar ce să fac cu un avocat? spun eu, prefăcându-mă că nu înţeleg. Mulţumesc. E un dar din rai.

Mângâi maşina de scris ca şi când ar fi pisica preferată. Mama scotoceşte în poşetă şi scoate o ţigară. Suflă fumul spre jacheta lui Liviu, uitată pe un scaun din sufragerie.

– Iubito! Acum arăţi mai mulţumită şi mai fericită decât oricând de când te-ai măritat cu ţărănoiul ăsta al tău.

Vârful incandescent al ţigării desenează cercuri în jurul capului meu. Aş putea răspunde că nu este vina soţului meu, ci refuzul ei de a mă întreţine, ceea ce m-a obligat să accept un serviciu care nu-mi plăcuse niciodată. Îmi simt mâna rece pe maşina de scris – destul de ciudat pentru un dar din cer. Dar nu este deloc ciudat dacă ne gândim că profită de acest dar ca de un pumnal, sperând că va tăia o prăpastie între mine şi soţul meu. Aş putea să spun ceva în legătură cu încercarea ei de manipulare. Dar, în loc de toate acestea, îi spun:

– Sunt încântată de darul tău!

Mama zâmbeşte.

– Şi nu te mai preface că nu înţelegi când vorbesc despre avocaţi.

Dacă ar şti cât de strâns dansăm eu şi Liviu în pragul divorţului şi că nu are deloc nevoie de ajutorul ei ca să se îndepărteze în piruete de mine. Cu cât mai satisfăcut ar putea fi acest zâmbet al ei?

Mă bate pe genunchi, ca şi când ar mângâia un câine ascultător.

– Dar noi două ne-am înţeles întotdeauna, nu-i aşa?

Privesc din nou la maşina de scris, la strălucirea metalică a tastelor, la apăsarea ei pe masă, care pecetluieşte un pact. Şi când te gândeşti că tocmai mama a fost aceea care m-a învăţat să nu accept niciodată daruri de proveniență necunoscută!

Fusta

În anul în care Iubitul Conducător a venit în oraşul nostru, mama nu ne-a făcut de mâncare unsprezece zile la rând. Iubitul Conducător trebuia să inaugureze o fabrică de camioane, iar mama făcea o fustă de tweed roşu-închis.

Fusta trebuia să fie strâmtă în partea de sus, largă la poale şi să se termine la nivelul genunchilor. Dar probabil că se întâmplase ceva, pentru că mama a fost nevoită să o desfacă după şase zile şi să o ia de la capăt. Iar după asta, aproape că nici n-a mai vorbit cu mine. Mergea prin casă cu metrul de croitorie la gât ca un colier şi cu ace cu gămălie înfipte în guler.

A doua zi după ce a terminat fusta, învăţătoarea mea a venit la şcoală îmbrăcată cu ea. Pliurile se unduiau şi se schimbau la fiecare mişcare. Două zile mai târziu, când se făceau numirile pentru posturile de purtători de flori, învăţătoarea mea a venit din nou îmbrăcată cu fusta. Când a venit momentul, mi-a rostit numele şi toată clasa a aplaudat. Era cea mai mare onoare imaginabilă: să te apropii de Iubitul Conducător, să-i dai flori!

Am repetat acasă cu mama momentul oferirii.

O săptămână mai târziu, o doamnă cu pălărie roşie a venit de la Partid ca să inspecteze candidaţii. Nominalizaţii erau adunaţi în sala de festivităţi a şcolii.

Am urcat pe scenă în grupuri de câte şase, iar ea ne-a pus să zâmbim, să ne întoarcem, să mergem şi să ne facem că oferim flori. Când a venit rândul meu, s-a aplecat mai mult. Mirosea a tutun, a cafea şi a parfum bulgăresc de trandafiri pe care îl folosea şi mătuşa mea. M-a întrebat dacă sunt ceacâră. Iar eu am informat-o că am un ochi verde şi unul căprui.

Doamna s-a strâmbat din nou. Nu mi-a venit în minte să-i spun că în viaţa mea erau multe lucruri desperecheate. De exemplu, aşteptările mamei mele.

Mama m-a întrebat cum a fost. Când i-am povestit, a strâns din buze ca şi când cineva ar fi tras cu putere prin carnea ei de o sfoară magică.

În primăvara aceea, Iubitul Conducător a venit şi eu nu am fost printre cei care i-au oferit flori.

Tot restul anului şcolar am mâncat în tăcere şi nu mi-am ridicat ochii vinovaţi din farfurie.

Citate (comentate) din Mama mea – Partea a II-a

– Ştiai că Alexandra s-a despărţit de… de prietenul ei şi acum locuieşte cu mama ei?

O privire melancolică, ochi de căţeluş.

– Probabil că acolo va locui toată viaţa. Acum cine o să o mai ia de soţie după asemenea scandal?

Alexandra era prietena mea din copilărie, fiica vecinilor noştri. Înainte ca vieţile noastre să se sfărâme, se combinase cu un bărbat însurat şi devenise subiectul de bârfă al întregului oraş timp de două luni. Dar după aceea, bărbatul însurat a făcut ceea ce fac bărbaţii însuraţi, adică s-a dus acasă la soţia lui. „Divorţ“ era un cuvânt pe care autorităţile comuniste nu-l agreau.

Pentru mama mea, inima frântă a prietenei mele nu contează. Şi nici nu adoptă o atitudine religioasă moralizatoare, de tipul „A primit ce a meritat“ (spre meritul ei, căci aşa fac majoritatea prietenelor ei). Pentru ea, ideea este că, de acum încolo, mama Alexandrei va avea o tovarăşă/persoană cu care să stea de vorbă şi care să-i vorbească / să-i gătească / să aibă grijă de ea în ultimii ani ai vieţii. O invidiază pe mama Alexandrei.

Dar, pe de altă parte, mama are dreptate. Dacă prietena mea nu se mută de la ea din casă, există riscul să nu-şi găsească niciodată alt bărbat. Este un oraş mic. Oamenii nu fac cam nimic altceva decât să vorbească.

– Dacă se întâmplă ceva între tine şi soţul tău, să vii să stai cu mine.

I-o retez scurt:

– Ştiu, mamă. Resping ideea ei, dar adevărul este că şi eu mă gândisem la asta.

Nu văd ce rost are să dorm în pat cu Liviu, dacă nu fac decât să-i întorc spatele, strâmbând din nas la mirosul lui de alcool. Nu are rost să ne petrecem serile împreună, dacă tăcerea este întreruptă numai de

ciripitul meu forţat pe care nu-l ascultă nimeni, punctat de plângerile soţului meu. Nu are rost să ne mai facem pe obraz pete pe care le numim „săruturi“ pe care încă ni le mai dăm unul altuia pentru că asta este de aşteptat de la un cuplu căsătorit.

Duminicile sunt zilele cele mai dificile din săptămână. Abia aştept să se sfârşească ziua, să mă trezesc şi să fie luni dimineaţă, să mă fardez şi să mă duc la şcoală. Abia aştept ca povara zilei pe care am petrecut-o împreună ca un cuplu să se ridice încet de pe umerii mei, ca aburul care se ridică de pe suprafaţa apei când se răceşte.

Duminica numai puţine sunete rup vălul de tăcere dintre noi: maşina de scris care aşterne litere şi cifre cu cerneală neagră pe foaia de hârtie şi foşnetul cărţii răsfoite de soţul meu. Dar aceste note sunt prea slabe ca să deschidă acest capac, reuşesc doar să perforeze orificii în el, exact atât cât să pot respira. Uneori nu-mi bat la maşină exerciţiile, bat doar în taste pentru ca Liviu să nu ridice ochii ca să întrebe: „Aşadar, nu facem nici astăzi nimic? Oricum, tu nu faci niciodată altceva, doar scrii la maşină“.

Acestea sunt momentele când mă gândesc cum eram înainte de fuga lui Mihai în străinătate. Cine era Liviu – un bărbat pe care nu mă gândeam niciodată, niciodată că îl voi părăsi.

– Ei, ai terminat manualul?

Da, l-am terminat, dar nu ştiu unde să-l plasez. Se pare că nu pot să fac nimic dacă nu am relaţiile de rigoare, iar eu sunt vestită pentru relaţiile proaste. Nici cele mai mici tipografii nu se vor uita la manuscrisul meu. Din fericire, am un plan care îl implică pe inspectorul-şef şcolar din judeţ.

Dar nu-i spun nimic mamei despre asta.

– Mai trebuie să fac câteva mici modificări înainte să-l termin, spun eu.

Nu-mi place să o mint, dar are un obicei foarte prost să profite de toate respingerile de care am avut parte ca de un vătrai înroşit în foc, pentru a-l răsuci în rănile mele deschise.

– Nu te-am întrebat niciodată, dar când ai avut necazuri, ai sunat-o pe mătuşa ta?

Da, am sunat-o şi i-am făcut şi o vizită. M-a invitat la ea acasă şi acolo nu erau nici călugăriţe, nici ghicitoare, nici alţi prieteni de-ai ei. Mi-a spus jucându-se cu brăţările pe care le rotea în jurul mâinii subţiri ca şi când ar fi căutat un unghi în care să prindă cea mai multă lumină:

– Matei a aflat la serviciu despre un coleg al lui, Victor, care îţi face mereu vizite. I-a spus că eşti verişoara lui şi că ţine foarte mult la tine. Sper că l-ai văzut pentru ultima oară.

Zâmbesc atât de larg, că mă dor obrajii.

– Matei m-a întrebat dacă ştiam şi i-am spus că da. A spus că ar fi trebuit să-i spun. Îmi pare rău, a spus mătuşa. Uneori sunt o cotoroanţă atât de nesuferită! Îmi pare rău! a spus.

Încerc să o fac să se simt vinovată pentru felul în care s-a comportat, dar nu pot. Nu pot să învinovăţesc o căţea pentru că mârâie, latră şi muşcă pe oricine se apropie de puişorii ei proaspăt fătaţi. Există în noi lucruri mai vechi decât conştiinţa sau acceptarea lui Dumnezeu, instincte pe care nu le putem controla, indiferent cât de tare tragem de frâie. Dar mă întreb adesea: dacă mătuşa Theresa îşi protejează puişorii, atunci mama mea pe cine apără?

De vânzare

Alina şi Corina, secretara inspectorului, schimbă din nou zâmbete stânjenite. Alina evită să o privească; nu vrea ca femeia să se simtă presată. Nu este vina ei că inspectorul nu se grăbeşte şi că Alina aşteaptă de aproape două ore. Corina şi-a ţinut promisiunea. În schimbul unui pachet de cafea Jacobs şi al altuia de cacao dominicană, a fixat această întâlnire, i-a dat Alinei posibilitatea să stea în anticamera inspectorului, cu tâmplele zvâcnind, rugându-se să nu piardă ultima şansă.

Alina se uită fix la manuscrisul din poala ei, dar ochii i se împăienjenesc de cât a privit prima pagină, cu hârtia mototolită şi umedă din cauza palmelor ei transpirate.

Pendula din anticameră bate ora trei.

*

Inspectorul nu şi-a ridicat deloc privirea în cele zece minute de când Alina este în biroul lui. Stiloul lui scârţâie pe o foaie de hârtie pătată.

– Tovarăşă Mungiu, ai venit aici ca să te uiţi la mine în timp ce scriu?

– Nu, tovarăşe inspector.

Inspectorul are o pată neagră pe buza inferioară, acolo unde atârnă de regulă ţigara. Vârfurile degetelor îi sunt la fel de îngălbenite ca şi coperta dosarului pe care îl citeşte.

– Tovarăşă Mungiu, eu sunt un om ocupat. Secretara mea îmi tot bagă oameni înăuntru, deşi eu trebuie să termin aceste evaluări până luni. Dar dacă tot eşti aici, atunci vorbeşte odată!

Alina pune manuscrisul pe biroul încărcat al inspectorului.

– Tovarăşe inspector… anul trecut am început să scriu un manual de exerciţii de matematică, împreună cu tovarăşele Rodica Ionescu şi

Vasilica Popa de la Bucureşti. În mai, când i-am telefonat tovarăşei Ionescu, mi-a spus că nu mai este nevoie de colaborarea mea şi…

– Treci la obiect!

– Aveam deja o mulţime de exerciţii gata făcute, tovarăşe inspector, şi sunt foarte bune. Am reuşit să public vreo zece în revistele de matematică din toată…

– Tovarăşă Mungiu, pierdem timpul. Felicitări pentru că ai publicat exerciţiile.

Inspectorul se ridică de la locul lui şi întinde mâna ca s-o strângă pe a Alinei. Este pentru prima dată când se privesc drept în ochi şi bărbatul face mutra aceea neîncrezătoare pe care o fac toţi oamenii când dau de ochii ei de culori diferite. Alina îi împinge manuscrisul sub nas: „Alina Mungiu, Exerciţii de matematică pentru clasele I–IV“, spune titlul.

– Aceasta este culegerea. E gata. Am scris singură o culegere. Vă rog. Sunteţi ultima mea şansă.

Când Alina era în şcoala elementară, elevii trebuiau să-şi îmbrace manualele în coperte de plastic transparente şi să le pună etichete cu numele lor deasupra. Alina îşi punea întotdeauna eticheta cu numele deasupra numelui autorului. Uneori, în timpul orei, se uita la prima pagină şi admira numele. Le ştie şi acum pe dinafară: Română, clasa a doua, Constantinescu; Istorie, clasa a patra, Almaş şi Fotescu; Gramatică, clasa a treia, Serdean etc. Inspectorul împinge manuscrisul din faţa lui.

– Tovarăşă Mungiu, mă faci să pierd timpul.

– Vă rog.

Vocea ei tremură ca o coardă de arc.

– Am sunat la toate tipografiile posibile, iar la Tipografia Ursu mi-au spus că, dacă aprobaţi dumneavoastră manuscrisul, pot tipări o ediţie restrânsă. Vă rog numai s-o citiţi, nu e mult…

Inspectorul împinge manuscrisul la o parte cu două degete. Prima pagină alunecă încet de pe teanc.

Alina aproape că renunţase când Rodica îi spusese că nu mai este interesată de colaborarea cu ea, dar mama îi cumpărase atunci maşina de scris, la câteva zile după ziua ei de naştere. De atunci notase idei în pauze, ba chiar şi în timpul orelor de clasă, bătuse apoi la maşină până

noaptea târziu şi se uita la exerciţiile neterminate în timp ce mesteca într-o oală sau alta.

– Tovarăşe inspector… vă rog… este foarte bun, vă asigur. Doar să aruncaţi o privire.

Inspectorul ridică receptorul telefonului.

– Corina, spune următorului solicitant să intre.

– Tovarăşe inspector! Tipografia. Au spus…

Inspectorul împinge manuscrisul spre Alina cu vârful degetelor, speriat să nu se murdărească. Manuscrisul cade pe jos şi foile se împrăştie.

– Tovarăşă Mungiu! Nu este nevoie de istericale, să aruncaţi hârtiile pe jos!

Când inspectorul strâmbă din nas, aşa cum face acum, pata neagră se întinde, ameninţând să plesnească şi să o mânjească şi pe ea.

Alina se apleacă şi adună paginile împrăştiate. Valorează mai puţin decât hârtia igienică.

În drum spre casă, Alina se opreşte la redacţia ziarului local şi dă un anunţ: „De vânzare maşină de scris folosită“.

Bobina

3. Cum se termină

Omul de la Securitate, Victor, îşi pune un deget sub bărbia Alinei, ridicându-i capul. Alina îl priveşte drept în lumina ochilor. Zâmbetul care îi iluminează provine din străfundurile biciuite, călcate în picioare, care sfâşie carnea.

– Aşadar? Ce preferi, draga mea tovarăşă Mungiu?

Braţele Alinei atârnă pe lângă corp ca ale unei spânzurate.

– Sper să-mi faceţi o vizită marţea viitoare. Aştept cu nerăbdare conversaţia noastră săptămânală. Preferaţi o prăjitură anumită?

Omul de la Securitate chicoteşte şi deschide uşa.

– Vom vedea.

Alina dă să-l urmeze, să-l tragă înapoi, să-i spună că îi dă tot ce doreşte. Din pragul uşii vede că toţi colegii ei profesori sunt adunaţi în faţa uşii. Rămâne încremenită.

Pe coridor, larma copiilor care aleargă pe cimentul lustruit se potoleşte, timp în care cei doi bărbaţi se îndreaptă spre ieşire. Copiii se ascund înapoi în clasele lor, deşi pauza de abia a început. Ceilalţi profesori trec pe lângă ea, mergând spre cancelarie. Îşi sorb cafeaua în tăcere, cu feţele ca nişte casete cu banda scoasă, depănându-şi în minte toate frânturile de conversaţie avute cu ea în ultimii câţiva ani.

Joi dimineaţă, domnişoara Puiu îi ţine calea când vrea să intre în cancelarie. Îi spune Alinei:

– Am considerat că vei prefera să bei cafeaua în clasa dumitale.

Alina primeşte o ceaşcă de cafea fierbinte pe care nu poate să o apuce de urechiuşă şi o cuprinde cu mâna. Degetele îi tremură de fierbinţeală şi scapă ceaşca din mână. Cafeaua se împrăştie pe pantofii Alinei, pe pantaloni, pe haină. Alina dă cu piciorul în cioburi, intră în clasă.

Cioburile ascuţite rămân pe coridor toată ziua, ca un şarpe veninos pe care nimeni nu vrea să-l atingă.

2. Mijlocul acela nesfârşit

Celălalt bărbat de la Securitate, cel chel cu nasul roşu şi mâini umflate, pune mereu întrebări: ascuţite, necruţătoare, ca nişe cuţite care îi taie în carne.

– Aşadar, insinuezi că eleva Săpunaru este o mincinoasă? Că fiica şefului Miliţiei inventează?

Spre Alina urcă un miros de ceapă, provenind chiar de la subţiorile ei.

– Nu, nu, nu. Dar a interpretat greşit situaţia. Nu s-a întâmplat aşa cum credeţi, aşa cum crede ea. A văzut…

– Cred că este necesar un interogatoriu încrucişat cu celălalt martor. Ce părere ai? întreabă chelul privind la Victor, care stă rezemat de spătarul scaunului cu braţele încrucişate.

Victor ridică din umeri. De când a sosit, a tăcut ca o mobilă. Doar priveşte la Alina şi o atinge din când în când pe sub masă cu vârful pantofului.

– Nu, nu! spune Alina. Nu cu copiii! Un interogatoriu la vârsta lor? Vă daţi seama, vor avea coşmaruri săptămâni în şir!

– Coşmaruri? întreabă chelul. De ce să aibă coşmaruri? Ce au de ascuns? Asta este, îi interogăm aici sau la sediu săptămâna viitoare. Bineînţeles, pot lăsa toată chestiunea pe seama stimatului meu coleg.

Victor îşi înfige pingeaua de cauciuc în gamba Alinei. Alina ar vrea să-şi tragă piciorul, dar scaunul nu-i permite să se mişte mai mult. Nu are scăpare. Trebuie să rabde.

– Prefer să nu rămân singur cu tovarăşa Mungiu, spune Victor. Au fost anumite plângeri în legătură cu comportamentul meu faţă de ea.

– Nu, nu, spune ea. Este o neînţelegere. Cineva a înţeles greşit.

Bărbatul cel chel de la Securitate închide dosarul din faţa lui.

– Trebuie să plecăm. Ne punem de acord asupra procedurii în maşină, stimate coleg.

Bărbaţii se ridică în picioare, la fel şi Alina, cu toată durerea ascuţită din gambă, unde se cuibărise piciorul lui Victor. Chelul merge înainte, Victor rămâne în urmă. Se opreşte în prag, aşteptând ca Alina să-l ajungă din urmă.

1. Începutul de bun augur

În această marţi, Victor, omul Alinei de la Securitate, nu vine. Îl aşteaptă până la cinci, apoi iese şi cumpără o prăjitură diplomat cu frişcă şi căpşuni ca să sărbătorească. Este delicioasă, iar Alina are chef de dulce astăzi, aşa că mănâncă chiar şi porţia lui Liviu. Ascunde hârtia murdară adânc în găleata de gunoi.

Miercuri, Alina îşi soarbe cafeaua în cancelarie, când cineva bate la uşă. Domnişoara Puiu se dă la o parte şi lasă să intre doi bărbaţi cu pălării de fetru şi paltoane lungi de culoare închisă. Unul dintre ei este Victor. Celălalt este chelul cu nasul roşu. „Sărmanul suflet după care au venit“, îşi spune Alina.

– Tovarăşa Mungiu? spune chelul.

Alina se uită în jur. Vede sprâncene ridicate, ochi lărgiţi, guri căscate: expresia schimbărilor modului în care o percep colegii. Cancelaria nu va mai fi niciodată la fel.

Alina se întreabă dacă este vorba despre soţul ei. Profesorii ies din cancelarie. Chelul îşi deschide pe masă dosarul galben, gros ca un tort în mai multe straturi. Trebuie să dea la o parte ceştile murdare, pe jumătate pline cu cafea. Victor are o atitudine relaxată – pare să se simtă ca acasă oriunde este şi ea.

Chelul întreabă:

– Tovarăşă Mungiu, aţi văzut-o pe eleva Atanasiu când a adus la şcoală obiecte de contrabandă anul trecut?

Alina priveşte în gol la ceaşca ei aproape goală. Zaţul de cafea s-a depus formând un contur de înger, dar negru. Dacă ar fi ştiut să citească în cafea ca mătuşa ei, poate că ar fi putut să-şi ghicească prăbuşirea.

Ciupitura – DUBLA 2

În seara aceasta Liviu o ciupeşte din nou de fese, când se apleacă să strângă farfuriile. Strânge carnea între degete, răsuceşte şi trage, scrâşnind din dinţi. În seara aceasta, Alina îl pălmuieşte. Liviu sare de pe scaun.

– Ai înnebunit?

– Să nu mă mai atingi! strigă ea.

Liviu o apucă de încheietura mâinii. Alina se smuceşte, ia o farfurie de pe masă şi o aruncă pe jos. Liviu sare din nou, de astă dată ca să evite cioburile furioase care se îndreaptă spre picioarele lui.

– Eşti nebună? Sunt cadou de nuntă!

– M-am săturat! De tine, de asta, de tine!

Înhaţă a doua farfurie şi o aruncă de perete, ca la Frisbee. Liviu se fereşte şi îşi ascunde faţa.

– Încetează!

– Tu să încetezi! Încetează să te mai plângi şi să te îmbeţi, dar mai ales încetează naibii să mă mai ciupeşti! strigă Alina. Vreau să fug de aici!

Acum Alina plânge cu faţa în palme, iar de pe dosul mâinii ei picură sângele. Liviu se apropie în vârful picioarelor între cioburi şi o atinge pe umăr.

– Şi eu îmi vreau viaţa înapoi, spune el.

– Nu există drum înapoi, dar nu putem trăi nici aşa.

Îşi descoperă faţa, se uită la el. Când Liviu priveşte aşa ca acum, cu ochii de un albastru umed din cauza lacrimilor pe care le reţine, cu părul ciufulit ca blana unui câine care s-a luat la bătaie, Alina nu-şi poate imagina că s-a gândit vreodată să-l părăsească.

– Nu, nu putem trăi aşa, spune Liviu, iar Alina se întreabă dacă şi el se gândeşte vreodată să o părăsească. Ar vrea să se ridice şi să-l

îmbrăţişeze atât de strâns, încât posibilitatea de a se despărţi vreodată să fie strivită între fiinţele lor, până când pieile lor se vor topi una în alta, ca un echivalent de iubire al bombei cu fuziune la rece.

Dar mâna lui de pe umărul ei o împinge în jos şi Alina se retrage în sine, iar miezul ei se transformă în ceva mic şi rău. Vrea să-i mărturisească micile ei trădări, gândurile de a-l părăsi, ca un păcătos care imploră iertarea păcatelor, când Liviu spune:

– M-am gândit la ceva, dar poate fi periculos.

Alina îşi şterge o dâră de muci cu mâneca rochiei şi împinge mâna lui la o parte. Dispare în sufragerie şi se întoarce cu radioul exact când Liviu întreabă:

– Ce s-a întâmplat?

Alina pune radioul pe blatul din bucătărie şi dă volumul la maximum. Este un vechi cântec popular despre transhumanţă şi despre dorul de casă. Alina se apleacă mai aproape de urechea lui Liviu.

– N-am apucat să-ţi spun, dar mătuşa Theresa mi-a dat o idee când am văzut-o ultima dată. M-am gândit tot timpul la asta de atunci. Şi acum, că ai adus vorba, poate că ne gândim amândoi la acelaşi lucru.

O listă cuprinzătoare, dar nu EXHAUSTIVĂ, a motivelor de a cere viză pentru Italia

1. Încercăm să scăpăm din această ţară uitată de Dumnezeu.

Deşi acesta este cel mai adevărat dintre toate, ba nu, chiar singurul motiv pentru care dorim o viză, mă îndoiesc că este o idee foarte bună să le spunem asta birocraţilor de la ambasada Italiei. Desigur, am putea să jucăm cartea milei, dar nu sunt convinsă că va merge. În plus, sunt sigură că Securitatea română are urechi şi acolo şi nu am vrea să audă că încercăm să fugim.

– Nu, nu, nu, nu va merge, spune Liviu şi se apleacă spre mine.

Îi ciufulesc părul blond scurt şi el zâmbeşte. Radioul este dat atât de tare, încât sunt sigură că şi vecinii noştri de la parter îl aud pe comentatorul obosit care îi laudă pe ţăranii din Flăcărica pentru producţia lor de struguri din anul acesta, acoperind bolborositul blând al ciorbei de burtă de pe aragaz. În timp ce îi spun ideea mea, nasul meu este în urechea soţului meu. Miroase a săpun de verbină şi a cărţi vechi. Îi sărut vârful lobului şi el chicoteşte.

Mai întâi am vrut să mergem în Germania – căci amândoi ştim limba –, dar pentru că este atât de aproape de Franţa şi de cumnatul meu, Mihai, mă îndoiesc că grănicerii ne vor permite să părăsim ţara, chiar dacă obţinem vizele. Folosind un manual de geografie pentru clasa a V-a, ne-am decis pentru Italia.

În fanteziile noastre, şoptite cu voce scăzută când credem că nu ne ascultă nimeni, faţa lui Liviu are dimensiuni noi, invocând soarele italian. În colţul ochilor îi sclipeşte o lumină jucăuşă, deformată de zâmbetele strâmbe care îmi amintesc de băiatul pe care l-am cunoscut la Constanţa. Cu acest băiat beau un espresso atât de uleios şi de tare că mi-e teamă să amestec cu linguriţa, ca să nu ne arunce în aer cu tăria lui. Mâna acestui băiat o ţin în mâna mea când mă plimb pe coridoarele de la Uffizi, când traversez Forul Roman. Ceea ce mă conduce la următoarea idee.

2. Mergem în vacanță. Am dori să vizităm Roma, Ravenna, Veneţia, Milano şi Florenţa. În special Florenţa.

Asta ar putea merge. Cine nu ar dori o vacanţă în Italia? Esenţa unor vieţi trăite de mult, răzbătând prin pietre ca sudoarea din palmele care le-au pus una peste alta. Trupurile cărora le aparţineau aceste mâini cu eoni în urmă, transformate într-o masă amorfă de cenuşă, mai frumoasă decât ce vom deveni noi atunci când suflarea îşi va lua zborul din învelişurile noastre de carne. Încă un motiv să dorim să trăim la dolce vita în prezent.

Liviu ciuguleşte un fursec roz.

– Să mergem în vest de plăcere, având un frate fugit din ţară?

Scutură din cap.

– Ne trebuie ceva mai serios.

– De exemplu?

Mă ridic de pe locul meu şi mestec în ciorba de burtă. Este aproape gata. Mă duc la frigider să iau două ouă şi smântână ca s-o dreg.

Când traversez bucătăria, mă aplec cu urechea spre buzele lui Liviu, ca să aud ce spune.

– Ceva ştiinţific. Ceva menit să măgulească Partidul şi regimul. S-ar putea să ne lase să plecăm, dacă îşi închipuie că facem ceva pentru renumele şi gloria patriei.

Amestec oul cu smântâna, apoi adaug zeamă fierbinte încet, cu mare grijă, ca să nu se taie. O greşeală măruntă şi toată munca mea de patru ore este distrusă. Îmi ţin respiraţia. Liviu se apropie de mine, îmi înconjoară talia cu braţul.

3. Scriem o lucrare despre influenţele romane în arhitectura din spaţiul carpato-danubian în secolul al III-lea e.n.

Mâna în care ţin bolul încremeneşte în aer.

– Nu se poate să-ţi fi venit ideea asta acum, pe loc.

Îşi freacă nasul de urechea mea.

– Nu-i aşa că e genială? Să-mi folosesc studiile de istorie, pasiunea pentru arheologie şi să scriu un studiu care va demonstra amploarea influenţelor romane. Sau poate chiar şi mai bine – invers –, luând exemple din arhitectura dacilor, cum le-au implementat la Roma. Iar tu mă ajuţi la documentare.

Vorbeşte mai repede şi mai tare. Se agită în spatele meu. Este captivat de propria idee. Îl împing la o parte ca să nu-mi răstoarne ciorba.

– Dar nu există nici un exemplu, îi răspund. Dacii au construit din lemn, nu a mai rămas nimic.

Liviu suflă în ciorba mea.

– N-ai învăţat nimic, nu-i aşa? Acurateţea istorică nu are nici o importanţă pentru guvern. Spune orice îi convine şi ăsta trebuie să fie adevărul. Îi laudă pe cei care confirmă asta. Apropo, cred că ciorba este prea fierbinte ca să pui ouăle.

Reflectez.

4. Scriem această lucrare şi trebuie să comparăm arhitectura romană din Italia şi din Germania. Astfel, arătăm cum a fost exportată cultura dacică până la marginile Imperiului Roman.

Chicoteşte.

– Inteligent, inteligent. Dar de ce?

– Nu înţelegi? îi spun. Avem două încercări să obţinem viza în felul ăsta. Ne dublăm şansele.

Mă îmbrăţişează strâns, îşi îngroapă nasul în părul meu.

– Apă de trandafiri, spune Liviu. Miroşi a apă de trandafiri. Iar planul tău este admirabil.

Răstorn conţinutul bolului în oala cu ciorbă, mestecând continuu. Masa galbenă a ciorbei devine albă şi mătăsoasă. Nu sunt cocoloaşe.

– Este perfect, îi spun.

La ce a trebuit să renunȚăm ca să putem cumpăra o Dacie veche de paisprezece ani PENTRU A AVEA un mijloc de transport independent cu care să fugiM din Țară

Ce a trebuit să dăm	Cui
Partea lui Liviu din livada de pruni a mamei lui	Unui vecin care produce cantităţi impresionante de ţuică în fiecare an, folosind prunele şi un alambic pe care îl ascunde de obicei într-o putină de brânză
Cerceii de aur care aparţinuseră bunicii mele	Mătuşii Theresa, care mi-a dat pe ei de zece ori valoarea lor
Colecţia de timbre a lui Liviu	Unui băiat de unsprezece ani a cărui mamă este una dintre secretarii Partidului
Manuscrisul culegerii de exerciţii de matematică	Rodicăi de la Bucureşti după ce ne-am târguit mai rău decât două pescărese într-o zi de târg
Verighetele noastre	Unui tractorist din Seceratu

Ca o muzică

Este ceva în felul în care ne învârtim unul în jurul altuia seara, târziu, cum ne şoptim la ureche, cum adunăm resturile sărbătorii noastre. Este ceva în felul în care zâmbim şi ne ţinem de mână, în care dăm tare televizorul, radioul, lăsăm apa să curgă, ca să-i zăpăcim pe oamenii care ne-au umplut viaţa cu microfoane şi să putem să ne facem planuri despre viitorul nostru minunat. Este ceva în felul în care speranţa se furişează pe la spatele nostru, ne pune palmele pe ochi şi ne lasă zâmbitori, dar orbi în privinţa viitorului. Şi ne ferim amândoi să-i rostim numele, de teamă să nu dispară. Este ceva în felul în care ne ţinem noaptea în braţe, ca nişte pasageri refugiaţi de pe un vapor, ca în vara aceea când marea ne mângâia degetele de la picioare, ca prima dată când ne-am cunoscut. Este ceva în felul în care spunem Vom reuşi, vom reuşi, vom reuşi, care răsună în urechile noastre ca o muzică.

Paparuda

Este săptămâna de după Paşti şi sunt într-o maşină. Ai crede că Liviu şi cu mine mergem spre frontieră – Germania de Vest ne-a aprobat viza săptămâna trecută, dar am decis să o aşteptăm şi pe cea italiană. Aşa că sunt din nou în maşina mătuşii Theresa şi mergem şerpuit pe un drum de ţară care sfidează logica după care drumurile ar trebui să urmeze distanţa cea mai scurtă dintre două puncte.

Astăzi mătuşa Theresa mi-a telefonat şi m-a rugat să o ajut.

– Este secetă, mi-a spus.

Avem nevoie de ajutorul ei, aşa că nu-i putem refuza o favoare. Aşadar, stau în Volga ei şi o ascult cum povesteşte că drumul acesta vechi pentru căruţe delimitase cândva pământurile ţăranilor de moşia boierilor – strămoşii noştri.

– În anii 1930, când a venit compania să construiască drumul, spune ea, a oferit pentru loturile de pământ de care avea nevoie sume de bani care îţi produceau ameţeală, totuşi bunicul tău a refuzat să vândă. A spus că are o datorie morală faţă de strămoşii lui să transmită mai departe moşia neatinsă. Dacă ar fi ştiut!

Când au venit la putere, comuniştii i-au luat tot şi i-ar fi luat şi viaţa dacă bunica nu l-ar fi făcut mic. Asta fusese cu un an înainte să mă nasc eu. Crescusem în mediul sigur şi steril de beton al unui bloc cu zece etaje construit recent. Mirosul reavăn al pământului, spicele de grâu în mâinile mele, chipurile pergamentoase ale ţăranilor nu mi-au spus nimic, spre deosebire de mătuşa Theresa, pe care sătenii o cheamă întotdeauna în momentele lor de cumpănă.

Am şi eu nevoile mele: nevoia să-i vorbesc despre viză, nevoia de a primi un sfat bun. Dar a rupe această tăcere ar fi ca şi când aş strivi un pahar de cristal sub picior. Mătuşa Theresa intră în sat, iar copiii murdari, cu picioarele goale, îi fac semne cu mâna. Merge mai departe, la casa veche, conacul boierilor. În faţa ei ne aşteaptă câteva zeci de bărbaţi şi femei în costume populare şi cu ii – bluze albe cu broderii albastre. Femeile poartă cununi şi ghirlande făcute din frunze împletite şi rămurele împodobite cu panglici roşii. O bătrână cu basma neagră, zbârcită ca însuşi timpul, se apropie de mătuşa Theresa şi o sărută pe

obraz. Mătuşa Theresa o apucă de mână şi o strânge tare. Se întoarce spre mine.

– Alina, dezbracă-te!

*

Când auzi cum bat din palme, cum pocnesc din degete şi bat cu lingurile de lemn în cazane, ai crede că a început ploaia, o furtună cumplită, dar praful, praful acesta ruginiu şi uscat mă învăluie până la coapse, îmi linge pântecele, un amant indecent excitat de faptul că întregul sat se uită la noi cântând:

Paparudă, rudă,

Vino de te udă…

Şi cântă din ce în ce mai repede, tot mai repede, picioarele mi se învârtesc, nu am putere asupra lor, sar şi ţopăi ridicând praful şi mai sus, ca să-mi mângâie sânii, iar două bătrâne aruncă găleţi de apă peste noi; praful de pe mine sâsâie şi se mai ridică încă o dată, mă mângâie şi devine una cu mine în timp ce respiraţia lui moare. Mătuşa Theresa este chiar în spatele meu, zornăie din brăţările de jad şi murmură un descântec, cuvinte pe care nu le pot distinge, cu o voce gravă, ca huruitul unui tunet, în timp ce cântecul sătenilor trece mai departe, trecem pe lângă biserică, bărbaţii şi femeile îşi fac cruce, dar eu nu pot, căci mâinile mele se mişcă în ritmul muzicii, care imită răpăitul ploii, la fel şi picioarele goale, care trezesc praful şi îl ajută să se insinueze sub fusta făcută din frunze şi buruieni; nu am nimic sub fustă, iar pe trunchi am numai o ghirlandă de frunze peste sâni, pe care bărbaţii îi urmăresc cu privirile în timp ce saltă în ritmul ţopăielilor mele, cu sfârcurile întărite din cauza apei reci pe care au turnat-o peste mine, sau poate că este atingerea prafului. Oh, lasă-mă să te gust, să mă rostogolesc în tine, în îmbrăţişarea ta, înainte să vină ploaia şi să te stingă.

*

La întoarcere, în maşină, îmi recapăt suflul. Obrajii îmi ard de ruşine că am fost văzută în pielea goală de tot satul. Adulmec. În această lumină orbitoare de după-amiază, îmi trec prin minte cele mai negre gânduri: „M-am plimbat în pielea goală în faţa atâtor zeci de oameni – ce ruşine! O să rămânem închişi în România pentru totdeauna. O să aşteptăm viza italiană până când cea germană va expira“.

Mi-ar plăcea să vorbesc cu mătuşa Theresa, dar sunt prea supărată că m-a pus să fac asta. Îşi pune o mână pe mâna mea şi spune:

– Ai făcut bine, i-ai ajutat foarte mult.

– Prostii.

Se întoarce spre mine uluită şi clatină din cap.

– Nici nu ştii cât de mult bine ai făcut. Dar ai grijă să faci dragoste cu bărbatu-tău în seara asta. Altfel eşti însemnată.

– Însemnată pentru ce? întreb.

– Paparuda este un ritual străvechi, menit să aducă ploaia, spune mătuşa Theresa. Este un ritual de fertilitate. Culcă-te cu bărbatul tău.

Îmi trag mâna.

Ajunsă acasă, mă prăbuşesc pe pat, cad într-un somn adânc. În vis, praful se aşază pe faţa lui Victor, degetele lui mă înhaţă, mă sfâşie, mă pişcă, mă mângâie şi satul îngână cântecul ploii. Deschid ochii. Este miezul nopţii, iar Liviu doarme buştean lângă mine. Un răpăit pe geamuri mă cheamă la fereastră. Mă apropii de ea, încă ameţită de somn şi mă uit afară. Plouă.

Banii luaȚi pe maŞina de scris

– Ce Dumnezeu i-ai spus maică-tii? întreabă mătuşa Theresa când deschide uşa.

Dansez în prag, pivotez în jurul ei, intru în hol şi îmi scot pantofii. Gresia rece îmi mângâie picioarele umflate.

– Afară aerul îţi arde plămânii dacă încerci să inspiri, îi spun. Presupun că ţi-a telefonat?

Mătuşa Theresa zâmbeşte.

– M-a rugat să nu-ţi mai spun prostii. Aiureli. Vrei un ceai? Cafea?

– Apă de la frigider.

Pun două cuburi de zahăr în cafea şi le urmăresc cum se scufundă şi se dizolvă.

– De ce vrei să ştii despre verii mei? a întrebat mama. Nu am avut nici o legătură cu ei de când te-ai născut.

– Mătuşa Theresa spune că au fugit mai întâi în Franţa şi după aceea s-au stabilit undeva în Germania. Că li s-a acordat azil politic.

– Ce e cu întrebările astea? Mătuşa Theresa i-a contactat? Dacă este aşa, trebuie să dăm o declaraţie.

– Desigur, am spus sorbind din cafea.

M-am oprit şi pe limbă mi-au apărut băşicuţe mici. Mi-am lins băşicile recent încolţite pe buze.

– Mă întrebam, aşa.

– Vrei să ai şi mai multe necazuri cu Securitatea? a întrebat mama. S-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit la ureche: Ar putea să-ţi pună în primejdie apariţia cărţii, îţi dai seama? Tocmai acum, când totul merge aşa de bine! Ai ceva noutăţi?

În sufragerie este un cilindru verde cu fermoar, făcut din pânză impermeabilă, aproape de înălţimea mea. Scot un ţipăt.

– Tu l-ai făcut, nu-i aşa? Cum ai reuşit? Este altă vrăjitorie? o necăjesc eu.

– Ha! chicoteşte ea. De data asta, nu. L-am rugat pe unul dintre directorii de la magazinul universal să caute. Au găsit unul la Sibiu. L-au trimis aici cu salvarea.

Pun degetele pe fermoar şi pipăi pânza din care este făcut noul meu cort.

– Cu salvarea? De ce cu salvarea?

Mătuşa Theresa flutură din mână, zornăindu-şi brăţările.

– Nu întreba!

– Este normal că sunt încă oripilată de modul în care pot fi aranjate lucrurile în această ţară?

– Ar trebui să-ţi placă, spune ea. Este locul în care totul este posibil.

– Sau imposibil, o corectez. Depinde dacă eşti de partea pe care autorităţile o consideră bună.

– Da, am spus, mestecând în ceaşcă. Inspectorul a trimis manuscrisul la Bucureşti pentru referat. Mi-a spus să nu spun nimănui, dar e bine.

Mama a zâmbit, m-a bătut pe picior.

– Foarte bine!

Şi-a trecut mâna prin părul meu.

– Sunt atât de mândră de tine!

Am vrut să-i spun despre inspector. Jur. Dar a trebuit să întreb de verii mei şi ar fi fost prea mult, toate deodată. Trecuse peste o lună de la audienţă, de când îmi respinsese manuscrisul, spunând că nu are mai multă valoare decât hârtia pe care era scris. Poate era bun să aprinzi focul cu el.

Dar ultima dată când ne întâlniserăm eram prea obosită – trebuia să repet cu copiii pentru serbarea de iarnă şi una dintre fete uita mereu replicile, aşa că trebuia să o luăm întruna de la capăt. Şi înainte de asta fusese supărată pentru că nu găsea o butelie plină de gaz în tot oraşul. Aşa că nu puteam să rup cercul minciunilor şi am fost obligată să întreb:

– E adevărat că ai avut guvernantă? Că ai scris poezii în franceză când erai adolescentă? Că aveaţi acasă un pian, nu o pianină?

Fluturam din gene şi înclinam capul, evitând lovitura cu mult înainte ca mama să se gândească să mi-o aplice.

– Zău aşa, Alina, nu putem discuta despre alte subiecte? Ştii că nu-mi place să vorbesc despre familia mea.

– Maşina de scris este aşa de frumoasă, am spus. Este păcat să nu fie folosită. Mă gândeam să scriu istoria familiei noastre.

– Nu cred că istoria familiei noastre este în conformitate cu principiile socialismului.

Vechiul clişeu conform căruia „atacul este cea mai bună apărare“ pare să fie adevărat. Nu vreau să o întreb despre maşina de scris şi nici ea nu întreabă.

– Vărul uneia dintre colegele noastre ne-a împrumutat un ghid al tuturor locurilor de camping din Austria. Dar nu am nimic despre Germania, spun eu.

– Nu-ţi face griji. Vei găsi ceva când ajungi acolo. Poţi să-i cauţi pe unchii tăi la Nürnberg. Şi poţi să şi dormi în maşină.

Mângâi pânza aspră de sac.

– Nu pot să cred. Nu pot să cred că suntem chiar aşa de aproape.

Mă ridic şi scot un plic din poşetă.

– Spune-mi cât a costat cortul.

– Nu-ţi face probleme, poţi să-mi plăteşti mai târziu. Şi, în afară de asta, e luni. Vrei să dai bani toată săptămâna?

Plescăi din limbă.

– O, te rog. Chiar vreau să fac asta, spun eu. Am banii de pe maşina de scris.

Mătuşa Theresa ridică o sprânceană.

– Am reuşit să găsesc, în sfârşit, un cumpărător.

Într-una din zilele acestea am să-i spun mamei totul. Despre inspector, despre maşina de scris, despre planurile noastre de fugă. Aşa voi face. Dar trebuie să găsesc momentul potrivit. Şi când voi face asta, îi voi mărturisi totul. Şi va trebui să facă ceea ce fac toate mamele: să fie fericită, dacă eu sunt fericită, chiar dacă asta înseamnă să stau cu Liviu şi să întorc spatele ţării noastre.

Mătuşa Theresa îmi aruncă o privire lungă înainte de a închide uşa.

– Ai grijă cu maică-ta, spune ea.

Uneori am impresia că îmi citeşte gândurile, dar numai când nu vreau să facă asta.

– Cu maică-ta nu poţi să ştii niciodată la ce să te aştepţi. Sper că nu bănuieşte nimic.

Scurtătura

Astăzi chiar şi vântul mă striveşte. Este greu să menţin flacăra aprinsă pe mormântul tatălui meu. Încerc să apăr lumânarea subţire de ceară dintr-o cutie de tablă în care fusese cândva lapte praf. Încerc să readuc flacăra la viaţă şi înclin bricheta spre fitilul ars al lumânării. Vântul se înteţeşte din nou, flacăra îmi ciupeşte degetele. Scap bricheta şi înjur printre dinţi, înainte să-mi dau seama ce făcusem şi îmi cer iertare de la Dumnezeu. Zilele acestea totul este mai greu decât ar trebui să fie.

Totul. Chiar şi conversaţia cu mama. Trebuie să o evit, să scurtez convorbirile telefonice. Căci altfel ar dori să ştie cauza acestui amestec de încântare şi teamă, care stă lipit de mine ca un scaiete în lână, provocat de valizele gata făcute de sub pat. Emoţia care se transmite în zâmbete largi, în pasul vioi, într-o lumină nebunatică din ochi, pe care omul de la Securitate nu ştie cum să le interpreteze. În fiecare marţi spaţiul dintre noi parcă se micşorează, ca dintre două corpuri cereşti pe o orbită tangenţială, care se deplasează încet spre coliziune. Seara îl implor pe Liviu:

– Hai să sărim în maşină, să plecăm.

– Curând, curând, spune el, curând.

Mă trezesc murmurând curând, curând, la mormântul tatălui meu. Îi cer iertare şi rostesc o rugăciune pentru sufletul lui. Nu ştiu multe – numai fragmente pe care le-am învăţat de la mătuşa Theresa. Mama a fost întotdeauna o comunistă supra-zeloasă şi a respins orice formă de religie.

– Nu aşa am fost crescute, spunea mătuşa Theresa.

– E greu de spus, am răspuns.

Mama nu vorbeşte despre copilăria ei. Îi este ruşine că părinţii ei au fost boieri bogaţi. Mama pare cea mai convinsă comunistă pe care ai cunoscut-o vreodată.

Nu mai ştiu alte rugăciuni, aşa că încep să stau de vorbă cu tata. Nu sunt morţii cei mai buni ascultători? Nu au ei auzul cel mai ascuţit?

„Liviu şi cu mine ne facem bagajele. Vom pleca. Să nu fii supărat pe mine că nu am să mai vin la mormântul tău, dar mă duc să caut o viaţă mai bună. Ar trebui să fii fericit pentru mine“.

Tata nu se poate supăra pe mine, dar crede că incapacitatea lui de a pedepsi şi de a dojeni l-a făcut să nu fie un părinte bun. Admira stricteţea mamei mele. Cu toate acestea, când mă ducea la şcoală cu maşina, îmi dădea câţiva lei pentru un covrig sau pentru plăcinta cu brânză la care râvneam. Într-o zi, când mama era plecată la un congres, m-a dus la Bucureşti, la Grădina Zoologică. Îl întreb:

„Mai ţii minte? Nu am povestit nimănui. Oricum, nu mamei. Mi-e frică de ea. Am încercat să-i spun. Dumnezeu mi-e martor că am încercat, dar de fiecare când deschid gura mă cuprinde panica. Este atât de îngrozită să nu rămână singură, încât nu ştiu ce ar putea face. O să spui că vrea întotdeauna ce este mai bine pentru mine, dar încep să mă îndoiesc. Ajută-mă, tati. Nu ştiu cât am să mai pot să o mint“.

Îmi fac cruce şi îmi dau seama că am început să mă rog la el ca şi când m-aş fi rugat la unul dintre sfinţi. Totuşi, continui:

„Ajută-mă. Să-i spun sau nu? Aş mai putea trăi împăcată cu mine, dacă aş pleca fără să-i spun la revedere? După tot ce a făcut pentru mine? Ajută-mă, tati. Ajută-mă!“

– Mă gândeam eu că am să te găsesc aici.

Deschid şi închid gura la auzul vocii mamei. Mă întorc. Stă dreaptă ca lumânarea pe care tocmai am aprins-o pentru tata, fusta ei de mătase imprimată flutură în vânt. Ţine în mână un buchet de flori de câmp.

– Mamă, spun şi dau să o sărut pe obraz. Mă întreb cât de mult a auzit.

– Bineînţeles că sunt aici, este comemorarea zilei când a murit tata.

– Şi bineînţeles că eu nu am fost invitată.

Lasă florile jos, în faţa crucii de marmură a tatălui meu, apoi scoate o ţigară din poşetă. Se aşază cu picioarele încrucişate pe mormântul de alături, care are o bordură de piatră albă şlefuită.

– Acolo este înmormântat cineva, îi spun.

– Şi cred că nu va avea obiecţii.

Pufăie din obraji când inhalează. Face aşa numai când este supărată.

– Mă eviţi.

– Am fost ocupată, spun eu.

– Toţi suntem ocupaţi. Arăţi bolnavă. Eşti însărcinată? Sper că nu.

Aruncă chiştocul ţigării care aterizează pe mormântul tatălui meu. Îl culeg, încercând să evit urma lăsată de rujul ei.

– Nu mai face aşa. Este lipsă de respect.

Mama ridică din umeri.

– Obişnuinţa.

Da, obişnuinţa de a-l nesocoti pe tata şi dorinţele lui. Obrajii mei sunt în flăcări. Ce faci dacă te întreabă?

Se ridică în picioare şi îşi aranjează fusta.

– Hai să bem o cafea. La tine acasă.

Mă gândesc la maşina de scris, la spaţiul rămas gol în urma ei pe masa din sufrageria noastră după ce am vândut-o.

– La cofetărie. Dă-mi voie să te duc la o cofetărie. Ce zici de un ecler cu cremă? Sau de o amandină de ciocolată? Pomana mea. Pentru tata.

Îşi încolăceşte braţul în jurul braţului meu şi parcă am un piton agăţat de mine care mă strangulează.

– Trebuie să dai de pomană de sufletul mortului unor oameni pe care nu-i cunoşti. Nu ţi-a spus mătuşa Theresa? Am auzit că petreceţi mult timp împreună. Am auzit că faceţi şi excursii de o zi întreagă în sate, de exemplu.

Genunchii mi se înmoaie, dar mă trage mai departe.

– Îmi ascunzi ceva, dar mai devreme sau mai târziu am să-i dau de capăt.

Când ieşim pe poarta cimitirului mă uit la chiuveta cu apă rece, unde mă spăl întotdeauna înainte de plecare. Aşa e obiceiul – te speli pe mâini de păcate, căci altfel le iei cu tine acasă.

În care Alina vine într-o miercuri mai devreme de la Școală Și o găsește pe mama ei răsfoind un teanc de scrisori Și un caiet cu coperte roȘii de piele, aȘezată la biroul la care de obicei Alina corectează lucrările elevilor

– Mamă, acela e jurnalul meu?

Blestemul

Blestemată să fiu dacă te las să pleci din ţară, să mă laşi singură, să mor singură, nu pentru asta te-am crescut! Aş fi putut avea toate parfumurile frumoase pe care le doream, să iau masa în oraş cu tatăl tău, în loc să curăţ rahatul de pe hainele tale, să-mi scot mirosul de gaz ars din păr, dar am făcut toate astea pentru tine, iar acum vrei să mă părăseşti, să mă părăseşti? Niciodată, niciodată, niciodată. Am ceva. Ce am aici, dacă încerci să fugi, dacă aud vreodată ceva, le dau telefon. Serviciul de Frontieră şi Securitatea o să primească veşti de la mine. Nu-mi pasă dacă te vor aduce înapoi aici în lanţuri, ca pe o fiară sălbatică. Ai fost un copil sălbatic şi ai devenit o femeie nerecunoscătoare, nerecunoscătoare faţă de mine, ruşine să-ţi fie, ruşine, ruşine! Blestemată, blestemată, blestemată să fii, pentru că eşti egoistă şi nu te gândeşti niciodată la mine!

O cheie de gât, un magazin Și o cerȘetoare

Copilăria Alinei este o cheie de metal atârnând de o sfoară groasă. Se încălzește sub uniformă (lungă până la genunchi, pepit alb cu albastru), sub șorțul albastru (poros și țeapăn ca partea pentru frecat a unui burete de vase) și cravata roșie de pionier. Mama ei este croitoreasă și nu o ia niciodată de la școală – Alina deschide întotdeauna singură ușa din carton presat a casei lor goale. Uneori o așteaptă o farfurie cu mâncare rece, pregătită din seara precedentă. Uneori pe masă nu este nimic.

Copilăria Alinei este un ghiozdan de spate verde, cu două țestoase în colori vii, galben și verde, la fel ca invidia colegilor ei de clasă. Când ajunge în clasa a IV-a, țestoasele sunt crăpate și fisurate, ca tablourile din Renaștere. Oricât l-ai spăla, dârele uleioase de pix nu se pot îndepărta. Ar vrea să ascundă ghiozdanul, dar nu are suficient spațiu sub paltonul strâmt. Și este și îngrozitor de greu când merge la școală. Tata o duce cu mașina numai iarna, când ajunge prea devreme și trebuie să aștepte douăzeci de minute în curtea școlii. Profesorii descuie ușa la opt fără zece. Până atunci, copiii stau zgribuliți, o colonie de pinguini nefericiți, în timp ce vântul suflă nemilos peste orice părticică de piele pe care o găsește neacoperită, se strecoară sub mâneci și pe sub jachetele largi ca să muște mai bine. Profesoara de sport a descuiat odată ușa din față mai devreme și în dimineața aceea dinspre învățătoarea de la clasa a treia venise o răbufnire de proastă dispoziție, în locul mirosului de cafea caldă și de ruj proaspăt.

Copilăria Alinei rămâne în urma celor două prietene în drum spre casă, când se oprește să se uite la vitrina shopului unde se cumpără cu valută străină. Înăuntru sunt minuni rezervate pentru occidentali și pentru liderii partidului. Vitrina are trei metri lățime și înălțimea unui om. O perdea grea de catifea verde ascunde bogățiile din interior de privirile trecătorilor, dar Alina a descoperit că, dacă se uită dintr-un anumit unghi, vede colțul frigiderului cu uși transparente. În el sunt sticle suple și frumoase de Pepsi și de Fanta. Mai vede și marginea raftului pe care este ciocolata. Odată, un cuplu despre care credea că sunt germani îi dăduse un Toblerone când ieșise din shop. Alina îi scrisese lui Moș Crăciun de patru Crăciunuri la rând, ca să mai ceară una. Visează la bucățelele lipicioase de cocoloașe de miere care îi zăbovesc pe limbă după ce s-a topit ciocolata.

Ultima zi când se uitase în această vitrină fusese în timpul vacanţei de vară. Pielea Alinei era cafenie, genunchii şi palmele îi erau pline de coji de culoarea cireşelor putrede. O femeie cu păr blond ondulat permanent şi cu ruj portocaliu a ieşit strângând la piept o pungă de plastic; un miracol nemaiauzit. Alina se ruga ca punga să se rupă, să dea pe dinafară, să se împrăştie ca să vadă şi ea minunile din ambalaj.

Femeia i-a aruncat Alinei o privire, apoi a ridicat poşeta şi a lovit-o în cap.

– Du-te să cerşeşti în altă parte, fetiţo!

Alina a scos un ţipăt. Rujul ţipător ar fi trebuit s-o facă să înţeleagă că femeia nu era nici doamnă, nici străină. Ar fi trebuit să-i spună să se dea la o parte din calea femeii. Femeia s-a întors spre interiorul cavernos al shopului şi a strigat:

– Viorica, cheamă miliţia! Este o cerşetoare afară – şi nu vrem s-o vadă turiştii!

Cu obrazul arzând din cauza loviturii şi a ruşinii, Alina a alergat acasă.

Acum, Alina are douăzeci şi nouă de ani, Occidentul decadent este din nou o vitrină scânteietoare, unde nu are voie să arunce nici o privire.

O valiză plină de visuri

După ce pleacă mama ei, Alina se plimbă prin apartament, strângând în mâini jurnalul; din hol în sufragerie, în dormitor, în bucătărie şi înapoi. Casa se face mai mică, pereţii se apropie şi îi storc aerul din plămâni. Alina se duce în baie, dă drumul la apă şi îşi bagă capul în chiuvetă. Jetul rece îi provoacă furnicături pe pielea capului. Ascultă cum curge lichidul ca ploaia, ca visurile ei şi ale lui Liviu.

Alina caută pachetul de ţigări pe care îl ţine de obicei pentru omul de la Securitate şi se aşază în bucătărie. Apa îi picură pe spate, pe pardoseală, iar ea fumează ţigară de la ţigară. Degetele îi tremură – de frică sau de furie, nu ştie. Inima îi bate ca unui om care fuge dintr-o casă în flăcări. Dar sunt amândoi împotmoliţi.

Când greaţa îi încleştează stomacul, Alina stinge cea de-a noua ţigară. Se repede în baie. Vomită şi rămâne apoi în genunchi, îmbrăţişând vasul de toaletă. Cum îi va spune lui Liviu că totul s-a terminat? Toate pregătirile pe care le făcuseră nu mai aveau nici un rost: maşina, cortul, valuta străină pe care o schimbaseră. Cele două valize de sub pat, unde erau hainele lor cele mai bune. Alina nu mai poate sta aşa, trebuie să despacheteze.

Valiza este din piele maro-roşcată. Alina o deschide şi începe să scoată afară conţinutul. Puloverul ei de angora. Un palton de iarnă din blană de iepure pe care i-l cumpărase Liviu chiar înainte de fuga lui Mihai. Broşa de argint în formă de margaretă pe care i-o dăduse tatăl ei în anul în care se dusese la facultate. E timpul să pună fleacurile preţioase la locul lor. Este cazul să golească valiza plină de visuri.

Alina deschide uşa dulapului ei din dormitor. Mângâie stejarul lăcuit. Avea străluciri aurii când îl cumpăraseră, în anul în care se căsătorise cu Liviu. Suprafaţa lui era netedă ca pielea unui prunc. Acum este plină de crăpături lungi, de inflorescenţe, ca cele care rămân pe parbriz după grindină. Suprafaţa lui scrijelită îi aminteşte Alinei de propria căsnicie. Ce va spune Liviu când va veni acasă?

Începe să-şi scoată lucrurile din gura căscată a valizei ei, le pune pe rafturi. Sunt pline de jachete care nu i-au plăcut de fapt niciodată: tricotate, cu motive geometrice colorate. Cele pe care le găsea la

Magazinul Universal, cenuşiu şi întotdeauna pe jumătate gol. Puloverul ei de angora, în culoarea perlei, arată deprimat, ca o prinţesă rusă atunci când au venit la putere comuniştii. La fel şi rochia ei de crep, în culoarea nisipului, înconjurată de fustele maro şi deux-pièces-ul bleumarin. Mama ei poate să facă rost de stofe fine şi ştie să coasă foarte bine, dar niciodată nu are timp, nu pentru ea. Propria ei mamă. Mama ei.

Alina deschide valiza lui Liviu. Aranjează cămăşile delicate de in printre celelalte uşor decolorate, cu gulere apretate care zgârie gâtul până la sânge. Alina se opreşte. Îşi aminteşte cufărul de lemn de la picioarele patului bunicilor ei, în care erau toate hainele lor şi cearşafurile de in. De ce ar avea nevoie ea şi Liviu de mai mult ca să fie fericiţi?

Iar după aceea ştie: dulapul lor trebuie să fie epurat. Trebuie să aibă un nou început chiar şi aici, în România. Alina este hotărâtă. De ce să vrea să ajungă în Germania, în Franţa sau în altă parte? Alina aduce coşul de gunoi în cameră ca pe un prizonier rănit. Aruncă acolo cămăşile vechi ale lui Liviu, puloverele ei pufoase. Dar curând nu mai are loc. Alina îndeasă hainele cu picioarele, turtindu-le. Răsuceşte şi îndeasă, scrâşnind din dinţi. Sare într-un picior. Este ca atunci când se zdrobesc strugurii, dar fără struguri, fără bucurie, fără atmosfera de sărbătoare. Este inversul veseliei. Doreşte ca hainele ei să se compreseze până la dispariţie, să dispară din casa ei, din viaţa ei. Vrea să le zdrobească. Dar îşi scot pliurile urâte şi ies din coşul de gunoi imediat ce îşi ia piciorul de pe ele. Are nevoie de întăriri, poate şi de câteva containere noi. Răscoleşte sertarele din bucătărie. Chei franceze, şurubelniţe, bureţi, chiar şi o faţă de masă de plastic zboară pe gresia maro din bucătărie, trupuri înfrânte pe un câmp de luptă însângerat.

Îndeasă cu brutalitate hainele în sacii de pânză pe care i-a adus din bucătărie. Sacii plini sufocă spaţiul dintre pat şi perete, în timp ce rearanjează hainele bune, destinate să ajungă în dulapul gol. Face un pas înapoi. Nu mai tremură. Trebuie să continue în sufragerie.

Nu mai are saci de pânză, aşa că foloseşte cearşafurile de bumbac pentru a strânge bibelourile din vitrină: un bărbat şezând care ţine în mână o undiţă, un grup de păsări flamingo, o balerină, servicii de ceşcuţe şi farfurii. Când termină, au mai rămas numai şase pahare de whisky din cristal de Boemia. Alina gâfâie şi nu mai are cearşafuri, dar vrea să continue epurarea. Îşi aminteşte de saci de pânză din pivniţă. Se repede în jos pe scară şi jefuieşte subsolul. Într-unul din saci mai sunt cartofi – îi împrăştie pe jos.

Când se întoarce pe palier, se opreşte înmărmurită. Uşa este dată de perete. Şi-a pierdut minţile? Sau a intrat cineva prin efracţie? Păşeşte încet, încercând să-şi recapete suflul. Liviu stă în hol, întorcând capul în toate direcţiile.

– Alina, ce-ai făcut?

Cuvintele lui sunt ca o palmă pe faţă. Priveşte şi ea în jur. Vede mobilele golite, cu obiectele din ele împrăştiate pe jos sau împachetate în saci. Ca şi când un duh rău le-ar fi întors casa cu susul în jos şi ar fi scuturat apoi conţinutul. Ca şi când ar fi fost casa cuiva care se pregătea să se mute.

Numai că ei nu se vor muta niciodată.

Nu se vor muta niciodată şi trebuie să-i spună lui Liviu. Alina începe să tremure. Nu ştie dacă de furie, de frică sau dacă se dezintegrează.

Excursia

Marți Alina îl așteaptă pe omul de la Securitate cu prăjituri cu vanilie și lămâie făcute în casă. Chiar înainte să sosească, reușește să-și pună o pereche de pantaloni lungi, fără formă, și un pulover cu guler larg, deși este începutul lui iunie. Se va coace în puloverul de lână până când va termina el cu întrebările – dar acestea sunt hainele cel mai puțin provocatoare pe care le are.

Omul de la Securitate sosește cu o jumătate de oră înainte de ora fixată. O apucă de mână când deschide ușa și o trage în jos pe scări.

– Astăzi mergem într-o excursie, spune el.

Alina se trage înapoi.

– Lasă-mă să-mi iau poșeta.

Pășește înapoi oprindu-se în prag. Inima îi bate izbindu-se de coaste, de parcă ar vrea să le rupă. Se întreabă cât de ușor ar fi să se răsucească și să încuie ușa? Și atunci, el ce va face?

Dar Alina nu face asta, își trece pe umăr lanțul poșetei și îl urmează în jos pe scări. În fața blocului, o dubă este parcată lângă bordură. Este verde și are ferestrele acoperite. Alina se dă un pas înapoi, dar omul de la Securitate o apucă de cot și o trage blând. Cu cealaltă mână descuie ușa din spate. O împinge înăuntru. Alina se lasă mânată. Mintea ei este ca o foaie albă de hârtie. Când o leagă la ochi, reușește să scâncească:

– Unde mă duceți? Ce-am făcut? cu răsuflarea sacadată.

– Șșșt, face el. Nu-ți fac nici un rău. Nu astăzi.

Simte cum vârfurile degetelor lui îi ating fața, mâinile. Aude clinchetul metalic și brățările reci care se închid în jurul încheieturilor mâinilor ei.

– Pentru siguranța dumitale, spune el.

Alina suspină:

– Am vorbit numai așa, voiam doar…

Uşa se trânteşte.

În timp ce maşina se smulge din loc şi coteşte, Alina se întreabă ce făcuse mama ei. Ce îi spusese agentului. Dacă o să fie bătută, torturată, mutilată pentru asta. De ce? De ce? De ce? Alina îşi stăpâneşte cu greu nevoia de a urina. Abia mai poate respira. De ce să-i facă propria mamă aşa ceva?

După o veşnicie, maşina se opreşte. Omul de la Securitate o ajută să coboare din dubă, dar o lasă legată la ochi şi la mâini. Alina tremură, nu vede, aşa că se reazemă de bărbatul de lângă ea. Degetele lui zăbovesc pe dosul palmei ei. Alina doreşte să-şi tragă mâna, să ţipe, să fugă. Dar, în loc de asta, îi dă voie să o atingă.

Intră într-o clădire. Alina simte că aerul s-a schimbat, simte lipsa soarelui pe piele. Miros de mâncare stricată, de sudoare şi de mucegai. Mintea îi aleargă, încercând să inventeze o minciună convingătoare ca să i-o spună omului când va începe s-o interogheze în legătură cu jurnalul. În jurul ei se aud voci. Nu poate distinge cuvintele, dar sunt ordine răstite, strigăte şi gemete de durere. Alina se trage mai aproape de omul de la Securitate. Acesta îşi pune un braţ în jurul spatelui ei şi coboară apoi mai jos, masându-i fundul. Alina vrea să-i spună să înceteze. Nu-i spune.

Coboară scările, multe trepte, până când Alina simte că ameţeşte. Omul salută diverse alte persoane, care îi răspund. Tăcerea dintre saluturi este marcată de urlete, ca acelea ale animalelor muribunde. Este fie un centru de tortură, fie un abator.

Se opresc, omul de la Securitate o dezleagă la ochi.

– Priveşte! spune el şi arată în jos.

Cei doi stau pe o platformă deasupra unei curţi închise. În curte sunt doi gardieni care păzesc vreo duzină de deţinuţi. Aceştia sunt murdari, au bărbi lungi, murdare, hainele lor sunt nişte zdrenţe. Sunt atât de slabi, încât pomeţii şi coatele lor par să le străpungă pielea din clipă în clipă.

– Uite, spune omul de la Securitate. Aceştia sunt disidenţi. Conspiratori împotriva statului, duşmani ai poporului. Şi acela este preot.

Alina se uită unde arată omul de la Securitate, dar vede ca prin ceaţă. Îi este greaţă. Gâfâie, încearcă să nu vomite. Omul o apucă de mână, o împinge mai jos pe scară. Coboară mult timp, trec de ferestrele prin

care pătrunde lumina şi ajung în ceva care seamănă cu o pivniţă. Urletele se înteţesc. Alina se opreşte.

– Vino, vino, nu te teme, spune el.

O blestemă în gând pe mama ei. O blestemă să moară lent, în cele mai inimaginabile dureri, şi să ardă în iad pentru totdeauna. Va încerca să-i spună omului de la Securitate că acel caiet unde scrisese despre planurile de a fugi în Vest nu era jurnalul ei. Că era o lucrare de ficţiune. Că încă nu ajunsese la sfârşit, când agenţii patriei îi descoperă pe trădători şi îi pedepsesc pentru posibila lor trădare.

Îi va spune: Mama mea a înţeles total greşit. Urletele sunt insuportabile, ca nişte cuie bătute în timpanele Alinei, când se opresc în faţa unei uşi mari de fier. Omul de la Securitate o deschide. În faţa lor apare un coridor cu uşi pe ambele părţi. Fiecare uşă are câte o clapetă din metal. Omul de la Securitate o ia de mână şi merg până la mijlocul coridorului, apoi se opreşte. Dă la o parte una dintre clapete şi o împinge pe Alina înainte. Înăuntru, un bărbat în pielea goală este legat de un scaun, plin de vânătăi şi de sânge închegat. Un gardian îl loveşte cu o lopată. Prizonierul abia mai suflă, capul i se clatină dintr-o parte în alta, când cad loviturile. Alina ţipă.

– Un fugar, spune omul de la Securitate şi închide clapeta.

Pedeapsă. Pedeapsă. Blestem

Agentul de la Securitate îi astupă gura cu mâna. Ea încă mai ţipă.

– Taci! spune el.

Zâmbeşte. Îi pune braţul în jurul taliei.

– Haide să avem şi noi parte de puţină intimitate, ce zici?

O trage spre el, iar Alina cade în patru labe. Genunchii i s-au transformat în terci. Alina nu-şi mai aparţine, este a lui, poate face cu ea tot ce doreşte, trebuie să aibă încredere în el, poate avea încredere în el? Ce va face cu ea?

O sileşte să se ridice, o aruncă în spate ca pe un sac de cartofi. Alina strigă, îşi muşcă pumnii până la sânge.

Omul de la Securitate se opreşte în faţa ultimei uşi de pe coridor şi o deschide larg. O cameră luminată numai de un bec slab. Pardoseală de beton, prăfuită şi murdară. Preferă să nu se gândească ce fel de pete sunt acelea. O masă şi două scaune. Omul o aşază pe unul din scaune. Îi mângâie mâna.

– Te-am supărat?

Lacrimile se rostogolesc pe obraji Alinei. Încearcă să vorbească, dar limba ei este de plumb.

Omul de la Securitate îi sărută mâna, apoi se aşază pe scaunul din faţa ei. Scoate din buzunarul de la piept un carnet de însemnări cât palma lui de mare şi un creion.

– Tovarăşă Mungiu, pe 15 octombrie anul trecut, eleva Atanasiu a adus la şcoală obiecte de contrabandă. Mi s-a dat de înţeles că ai facilitat fuga numitei eleve. Este adevărat?

– N-nu. Nu.

Alina îşi repetă în minte cuvintele declaraţiei ca poeziile pe care le învaţă pe dinafară elevii ei: „Încercam să scriu un roman. La sfârşit,

Agenţii Iubitei Patrii îi prind pe răufăcători şi îi pedepsesc. Trebuia să fie ceva instructiv pentru copii. Blestemată să fie mama mea!“

– Tovarăşă, cumnatul dumitale, trădătorul de neam şi de ţară Mihai Mungiu, te-a contactat vreodată?

Alina se străduieşte să respire normal.

– Nu. Nu. Niciodată.

„Încercam să scriu un roman. La sfârşit, Agenţii Iubitei Patrii îi prind pe răufăcători şi îi pedepsesc. Trebuia să fie ceva instructiv pentru copii. Blestemată să fie mama mea!“

Omul de la Securitate mâzgăleşte ceva în carneţel.

– Tovarăşă, ai observat vreo activitate suspectă la şcoală? O comportare anormală la elevii dumitale?

– Nu, niciodată.

Omul încearcă să-i inducă un fals sentiment de siguranţă. Trebuie să fie atentă.

– V-aş fi raportat imediat dumneavoastră sau tovarăşei directoare. Este datoria mea de cetăţean, de profesoară.

„Încercam să scriu un roman. La sfârşit, Agenţii Iubitei Patrii îi prind pe răufăcători şi îi pedepsesc. Trebuia să fie ceva instructiv pentru copii. Blestemată să fie mama mea!“

Omul de la Securitate închide carneţelul şi o priveşte drept în ochi. Cicatricea de deasupra ochiului este purpurie.

– Tovarăşă Mungiu, ai observat vreo activitate suspectă la soţul dumitale? Semne că ar încerca să fugă din iubita noastră patrie?

În jurul lor urletele se înteţesc din nou, o simfonie disonantă a suferinţei. Ar fi uşor să-l denunţe pe soţul ei. Să spună că el este cel care încearcă să fugă. Nu va mai avea niciodată probleme cu Securitatea. Alina inspiră zgomotos. Ori aşa, ori să fie violată şi omorâtă în bătaie. Şi Dumnezeu ştie ce altceva între acestea două.

– Tovarăşă Mungiu?

Alina îşi pune mâinile pe masă, cu palmele în sus. Tremură.

– Nu. Niciodată. Dacă aş fi observat, v-aş fi raportat. Este datoria mea de cetăţean. Faţă de patrie.

Agentul încuviinţează din cap.

– Chiar dacă este vorba de soţul dumitale?

„Roman. Sfârşitul. Agenţi ai Iubitei Patrii. Pedeapsă. Pedeapsă. Blestem."

– Chiar dacă este vorba de soţul meu.

Omul se ridică în picioare. Scaunul lui scârţâie pe beton. Păşeşte spre ea, cu cătuşele în mână.

– Am terminat.

– Unde mergem? şopteşte Alina.

– Ai să vezi.

O leagă din nou la ochi.

– Unde mă duceţi? De ce? Nu am făcut nimic. Vă rog…

– Taci din gură. Şi mişcă!

Trec pe lângă camerele de tortură. Alina îşi dă seama de asta după ţipete. Merge repede, mai repede decât el.

„Vă rog, nu vă opriţi. Nu aici!"

Alina se simte uşurată când încep să urce treptele. Se grăbeşte, ratează o treaptă. Cade, marginile ascuţite ale treptelor sunt ca tot atâtea cuţite în coastele ei. Omul o apucă de mână, o trage în sus.

– De ce te grăbeşti?

Are un ton vesel. Alinei îi vine să-i scoată ochii, să-i dea un motiv să nu mai zâmbească niciodată.

Curând sunt afară. Aerul este mai uşor, mai cald. Aude cum se deschide portiera unei maşini şi omul o împinge în dubă. Tabla s-a încins la soare şi Alina se simte ca într-un cuptor. Se gândeşte la taurul de fier – cel mai cumplit instrument de tortură pe care îl cunoaşte. Se aprinde un foc sub pântecele unui taur de fier în interiorul căruia se coace un suflet nefericit: o moarte lentă, lentă, lentă, inimaginabil de dureroasă.

Alina se întreabă ce îi vor face când duba se va opri. Aude cum îi clănţănesc dinţii în gură, în momentul în care cineva umblă la uşă.

– Uşurel, este o treaptă, spune agentul de la Securitate.

Îi scoate cătuşele, o dezleagă la ochi, apoi urcă din nou la volan fără un cuvânt. Alina vrea să-l strige. Unde o lasă? Se lasă pe vine pe trotuar. Are nevoie de câteva minute ca să-şi dea seama că este în faţa blocului ei şi că a făcut pe ea.

*

Când vine Liviu şi se strecoară în pat, Alina a plâns pe săturate şi a adormit. Se mişcă în somn. Mirosul lui de tutun ieftin şi alcool stătut o face să deschidă ochii. Sunt umflaţi şi o dor.

– Ce s-a întâmplat? întreabă Liviu, căutându-i gura.

Alina îl împinge la o parte, îi întoarce spatele şi se culcă cu faţa la perete. Îi povesteşte cum se desfăşurase ziua ei. Când termină, vorbirea lui Liviu nu mai este împiedicată.

– Alina, iubita mea, îmi pare aşa de rău! Nu ştiu ce să spun.

Liviu se ridică în capul oaselor.

– Nu pot să spun nimic! Nu pot să fac nimic!

Loveşte cu pumnul în zidul din spatele lui.

– Nimic.

O mângâie pe spate şi de astă dată Alina nu se mai trage.

– Numai vrăjitoria, numai o minune ne poate salva.

De ce anume se teme chiar Și mătuȘa Theresa

Mătuşa Theresa este cea mai neînfricată fiinţă pe care o cunoaşte Alina. În ziua alegerilor o întreabă pe Alina: „Cu cine ai votat?“, deşi ştie că pe buletinul de vot este o singură opţiune. Întreabă cu voce tare, cu toate ferestrele deschise. Dar şi Alina ar fi neînfricată, dacă ar avea un fiu la Securitate şi altul la Paza Frontierei, ca mătuşa ei.

Mătuşa Theresa îi dă Alinei valuta străină de care îi pune pe fiii ei să facă rost pe canale mai puţin oficiale. O şi întreabă: „Cum mai merg pregătirile voastre de plecare? Când plecaţi?“ De regulă, Alina spune: „Bine. Facem o listă cu ce ne trebuie. Curând“. Dar nu şi astăzi.

Astăzi, Alina spune:

– Nu plecăm. Rămânem aici. Vocea ei are cadenţa unor legiuni în marş. Am să mă uit cum îl sfâşie pe soţul meu în bucăţi, bucăţică cu bucăţică, până când vor rămâne numai umbre.

Mătuşa Theresa întreabă:

– De ce? De ce?

– Mama are ceva, răspunde Alina. Nu ştiu ce este. Am prins-o scotocind prin lucrurile mele săptămâna trecută, când m-am întors de la serviciu. Alina tremură. Astăzi i-am cerut înapoi cheia de rezervă. A spus că ştie ce vreau să fac. A spus că nu trebuie nici măcar să încerc să ajung la graniţă, că va avea grijă să mă întorc în cătuşe. Nu ştiu ce are. Nu ştiu ce va face. Îl urăşte pe Liviu. Îl urăşte. Şi agentul de la Securitate…

Vocea Alinei se frânge. Nici nu poate vorbi despre ororile pe care le-a văzut. Nici nu poate să-şi imagineze că într-o zi ar putea fi şi ea unul dintre acei deţinuţi. Ea sau Liviu.

Mătuşa Theresa nu spune nimic. Închide ferestrele şi dă drumul la apă în bucătărie. Jetul de apă o duce pe Alina cu gândul la toate lacrimile pe care le va vărsa. Dar mătuşa Theresa îngenunchează în faţa ei, îi trage urechea spre buzele ei şi spune:

– Putem face ceva.

Degetele Alinei se încleştează de fustă, strângând. De necrezut, dar este ceva de care până şi mătuşa Theresa se teme şi o face să vorbească cu voce scăzută.

– Trebuie să o găseşti pe Sfânta Vineri. Nu există altă cale. Trebuie să te duci în pădure în cea mai scurtă noapte a anului…

De mult uitate

Sunt cam o duzină în poiană, siluete fantomatice cu bluze şi fuste albe, cu veste brodate şi salbe din monede de aur, sau cel puţin aşa i se pare Alinei din tufişul în spatele căruia s-a ascuns. Ar putea să fie fiice de ţărani, din câte ştie ea, deşi cântecele lor sunt într-o limbă pe care Alina nu a auzit-o niciodată, cu o mulţime de z, j şi dz care umplu aerul ca un bâzâit de albine furioase. Este o limbă de mult uitată. Uitate sunt şi dansurile lor, săriturile, răsucirile şoldurilor, cercurile pe care le desenează cu degetele de la picioare, piruetele şi răsucelile. Se adună într-un cerc şi încep să se rotească repede, mai repede, mai repede, mai repede, până când chiar şi contururile li se estompează şi poiana seamănă cu un tablou impresionist redând esenţa fantomatică a sânzienelor care se desprind din el şi împânzesc pădurile, iarba, pârâul. În cea mai scurtă noapte a anului, zânele merg sau, mai bine spus, dansează pe pământ. Alina trebuie să-şi aştepte norocul şi are şanse bune. Inima îi bate zbătându-se între coaste, de parcă ar vrea să le rupă. Tresare, foşneşte din frunze la fiecare pocnet pe care îl aude. Speră că momentul ei va veni curând.

Nu obosesc să se rotească, sau cel puţin aşa se pare, iar Alina are ochii tot mai umflaţi şi fiecare şoaptă a vântului o face să dorească să fugă acasă. Dar acum este prea târziu, pentru că deja se întâmplă. Nu a venit nici un bărbat, aşa că trebuie să răscolească pădurea în căutarea lor. Prima care s-a desprins din grupul de dansatoare a plecat în direcţie opusă, dar următoarea vine spre ea. Mâna Alinei se încleştează de sârma cablului, alunecoasă din cauza transpiraţiei ei. Pas cu pas, abia atingând covorul de frunze putrezite, sânziana vine cântând spre ea. Îi sesizează mai întâi parfumul, parfum de flori, de fân şi de fructe răscoapte. Căldura trupului zânei o face să simtă o slăbiciune, dar scrâşneşte din dinţi şi când gamba osoasă este aproape, o doboară pe sânziană la pământ şi îi îndeasă o batistă împăturită în gură. Întoarce zâna cu căluş în gură cu faţa în jos şi îi leagă mâinile cu cablul. Nu este greu, pentru că zâna este slabă şi oasele ei sunt fragile ca cele de porumbel. Când termină, o ridică pe sânziană în picioare şi o târăşte spre dealul golaş. Zâna se zbate, se îndoaie şi se luptă să scape din legătură, urlând prin căluşul din gură. Alina o apucă de păr şi trage mai tare, până când simte că i se frânge în mâini. Zâna o urmează şi acolo unde din ochii ei cad lacrimi, iarba se îngălbeneşte şi se usucă.

Când ajung în vârful dealului, amândouă abia mai pot respira. Sânziana se smucește în sus și încearcă să fugă, dar Alina o trage înapoi. Cablul taie adânc în carnea palmelor ei și o arde tot mai adânc și mai adânc, în timp ce zâna se smucește și se zbate. Dintr-odată, se întoarce și se năpustește spre ea ca un taur, răsturnând-o pe Alina din picioare. Cad amândouă pe jos și zâna izbește cu capul în dinții Alinei. Alina o pălmuiește, se rostogolește deasupra ei și începe s-o lovească pe sânziană cu pumnii. Țipetele acesteia sunt înăbușite de batista din gura ei, iar când deschide gura să ia aer, se înecă.

Își duce mâinile mici la fața umflată, dar acestea nu o pot proteja și Alina se năpustește lovind în dreapta, și în stânga, și în dreapta, și după fiecare lovitură aude cum scrâșnesc oasele și nu știe dacă sunt ale ei sau ale zânei, când ceva turtit o lovește în umăr, o face să-și piardă echilibrul și o răstoarnă pe spate. Are gura plină de sânge sărat, simte o durere surdă în dinții din față și o durere nu foarte surdă în umăr. Ridică privirile și vede o bătrână cu riduri adânci ca niște tăieturi, care îi zâmbește arătându-și singurul dinte din față. Câteva smocuri de păr alb îi ajung până la umeri. Se căznește să se ridice în capul oaselor. Bătrâna poartă un palton ponosit de stofă în plină vară și are spatele îndoit aproape în unghi de nouăzeci de grade. Se sprijină într-un baston noduros, în care Alina identifică obiectul care o făcuse să-și piardă echilibrul. Lacrimile țâșnesc din ochii Alinei, pârâiașe subțirele pe fața acoperită de un praf galben.

– Sfântă Vineri… Te rog… Ajută-mă!

Licoarea

Sfânta Vineri a spus: „Ia asta. Pune-i câteva picături din licoarea asta în ceai“.

Am spus: „Nu bea ceai. Merge şi în cafea?“

Sfânta Vineri a spus: „Da, merge şi în cafea. Şapte picături într-o ceaşcă“.

Dar cum să-i fac o cafea mamei mele, când nu am vorbit cu ea de luni de zile? M-am întrebat mult timp. Ştiam toate răspunsurile corecte, dar m-am legat la ochi şi mi-am trăit zilele poticnindu-mă la fiecare pas. Poticnindu-mă până când a început să mă doară sufletul de atâtea vânătăi. Dar într-o miercuri seară, când Liviu a adormit beat şi plângând pe parchetul din sufragerie, am ştiut că venise timpul. Lunea următoare am rămas în pat şi am telefonat la şcoală că sunt bolnavă. Şi apoi a început aşteptarea. Bănuiam că mama avea o dublură după cheia de rezervă pe care mi-o dăduse înapoi – speram să mă înşel.

Am întrebat: „Şi ce îi face?“

Sfânta Vineri a spus: „Ştii Povestea porcului?“

*

Povestea porcului este una din poveştile mele preferate.

Un prinţ este transformat în porc de o vrăjitoare rea, dar prinţesa, soţia lui, îl salvează recuperând trei obiecte magice. Întotdeauna mi-am dorit să fiu acea prinţesă. Să salvez pe cineva. Dar nu pot să mă salvez nici măcar pe mine. Nu am rezerve ca să salvez pe altcineva.

Am spus: „Sper că nu am s-o transform pe mama în porc“.

Sfânta a spus: „Nu, dar este acelaşi principiu. Chiar mai bine. După ce bea, vei putea s-o bagi în apă sau în alte lichide pentru o perioadă

nedeterminată“.

Am întrebat: „Cât înseamnă asta? Şi de ce aş vrea să fac aşa ceva?“

A spus: „Câteva ore cel puţin, poate chiar zile. Nimeni nu ştie exact. Şi vei dori să ţii minte asta“.

Am aşteptat. Mi-am petrecut timpul pe canapea cu o carte în mână, prefăcându-mă că citesc, în timp ce gândurile mi se învârteau în jurul propriului ax ca o planetă beată, grăbită. Joi m-a trecut un fior când am auzit că se răsuceşte cheia în broască. Uşa din faţă s-a deschis şi iat-o, cu blana ei formidabilă de nurcă şi căciula din blană de iepure.

I-am spus mamei:

– Bună. Vrei o ceaşcă de cafea?

Şi m-am repezit în bucătărie înainte ca ea să-şi scoată mănuşile. Îmi bate inima ca unui iepure fugărit de o armată de ogari. Când apa a început să fiarbă în ceainic, a început să fiarbă şi sângele meu. Avusesem dreptate. Îşi făcuse o dublură după cheia ei, cea pe care i-o cerusem înapoi. Am numărat ca să-mi potolesc mâinile: două linguriţe de cafea pentru fiecare ceaşcă. Fierbe amestecul de trei ori. Trei minute pentru ca zaţul de cafea să se aşeze. După ce o torni, şapte picături din licoare pentru o ceaşcă.

*

Am spus: „Tu eşti sfântă. Cum de ai voie să faci aşa ceva?“

Sfânta Vineri a spus: „Nu am voie să-ţi dau ceva care să o ucidă. Căci atunci aş încălca porunca a şaptea“.

Am spus: „Dar eu o încalc pe a şasea“.

A spus: „Nu neapărat. Presupun că faci asta spre binele mamei tale“.

Am spus: „Da“.

Sfânta Vineri a spus: „Poftim“.

*

Mama m-a întrebat: „Ce faci acasă? Nu ar trebui să fii la şcoală? Ai pus zahăr în cafeaua mea?“

Am întrebat-o: „Ce cauţi tu la mine acasă când ar trebui să fiu la şcoală? Cum ai deschis uşa?“

A spus: „Ştii că îmi place cafeaua fără zahăr“.

Am spus: „Atunci n-o bea“, aproape sperând că nu o va bea.

A băut-o ca pe un pahar de votcă, dintr-o înghiţitură, strâmbându-se la faţă când a terminat.

A spus: „Culeg orice firimitură îmi aruncă fiica mea. Acum aş putea avea o cafea? Fără zahăr?“

În bucătărie, mă las pe scaun şi aştept tremurând.

A ţipat: „Alina! Alina!“

Când m-am întors în sufragerie, mama se micşora văzând cu ochii. Până să ajung la fotoliul în care şedea, ajunsese de mărimea unui prunc. I-am scos înnebunită hainele de pe ea, de teamă să nu se sufoce. Când am terminat, ajunsese cât două degete mijlocii. Poate ceva mai plinuţă. În pielea goală, îi era frig, îi era frică, era mică şi zbârcită. Am tăiat o bucată din fusta ei ca s-o înfăşor în ceva, până să scot hainele de pe o păpuşă. Mă lovea întruna cu pumnişorii ei mici şi întreba: „De ce mi-ai făcut asta? De ce, Alina?“ Am încercat s-o duc cu mine prin casă, în timp ce păşeam gândind, plângând, murmurând: „Iartă-mă, iartă-mă, iartă-mă!“ Când m-a muşcat am pus-o pentru siguranţa ei în bolul gol pentru peşte. Dar s-a despuiat de haine şi a început să bată cu pumnii în sticlă, strigând: „Ai făcut asta pentru că am câştigat la loterie?“ Am spus: „Te rog, mamă, ai câştigat echivalentul a două pensii“ şi i-am turnat în cap apă caldă, umplând bolul pe jumătate, înecând toate sunetele ei. După aceea am pus-o pe calorifer ca să nu-i fie frig.

*

Am spus: „Nu ştiu dacă mai vreau să fac asta“.

Sfânta Vineri a spus: „Şi eu cred că nu ar trebui“.

Am spus: „Dar trebuie să fug“.

Sfânta Vineri a spus: „Fugi într-o direcţie greşită“.

Am spus: „Şi de unde ştiu care este direcţia corectă?“

Sfânta Vineri a spus: „Mai întâi, să te opreşti“.

Acum totul s-a schimbat

6.17 dimineața

Alina se trezește în patul gol, înainte să sune ceasul. Liviu a plecat probabil acum o oră, căci altfel nu prinde trenul care îl duce la timp la școală. Înainte să se ducă la baie să se spele pe față, se uită la mama ei. Se odihnește tot în bolul transparent, înfășurată într-o bucată de țesătură moale din plapuma galbenă pufoasă.

Pe masa din bucătărie este cafea rece, făcută de Liviu mai devreme. Alina își toarnă o ceașcă și câteva picături într-un degetar pentru mama ei. Îi aduce și firimituri de plăcintă cu caise. Mama ei este trează și o privește cu ochii mijiți. Au trecut peste două săptămâni de când s-a micșorat, două săptămâni în care Alina nu a făcut mai nimic altceva decât să plângă. Mama ei amenințase, înjurase și blestemase. Cu o voce pițigăiată, ascuțită. Dar ca orice altceva în viață, până și vinovăția se perimează. Acum mama ei refuză să vorbească.

*

7.25 dimineața

Alina mai bea o ceașcă de cafea în cancelarie. Își strânge poșeta în poală. Mama ei, într-o sticluță roz de parfum, a început să se zgâlțâie și să se agite. Alina bâțâie din genunchi ca să ascundă mișcările poșetei. Toată lumea se uită la ea în tăcere. Chiar și domnișoara Puiu uită ce spunea despre cei șapte frați ai ei și despre mămăliga mamei ei.

Înainte de ore, elevii cântă „Tricolorul“. Alina mișcă buzele, dar refuză să cânte cu ei. Nu simte iubire pentru țara ei, pentru guvern, pentru Iubitul Conducător. Nu poate să creadă într-un regim care îl îndeamnă pe frate să-și pârască fratele, pe mamă să-și trădeze copiii. Un regim care pedepsește oameni nevinovați.

8.26 dimineața

Ora de literatură română. Astăzi este o povestire despre voievodul Ștefan cel Mare și mama lui. Cei mai mulți dintre elevii Alinei se uită în

manuale. Câţiva privesc la tablă. Zgâlţâitul din poşetă face să vibreze pielea maro. Alina zâmbeşte şi o ascunde sub scaun, care este aşezat pe un podium de lemn. Piedestalul pe care stă astăzi o face să se simtă stingherită.

*

9.10 dimineaţa

Matematică. Mama ei bate prin ambalajul de piele în podeaua de lemn. Alina vrea să-şi înfigă călcâiul în poşetă şi să strivească, să strivească, să strivească, până va auzi scrâşnetul sticlei şi al oaselor subţiri şi sângele. Ar azvârli poşeta în primul coş de gunoi fără să se uite măcar în el.

Dar nu o aruncă. Zâmbeşte şi îi asigură pe copii că zgomotul este provocat de carii din lemnul podiumului.

În pauza de zece minute dintre ore, se închide în toaletă şi îi promite mamei că este pentru ultima oară când o mai ia la şcoală. Mama ei se încruntă şi încrucişează braţele. Alina sâsâie:

– Astăzi nu primeşti de mâncare, domniţă!

1.40 după-amiaza

Alina pregăteşte friptură din pulpe de pui cu piure. Pune sticla cu mama ei pe masă, ca să o vadă mâncând. Mama spune:

– Sper să-ţi rămână un os în gât.

Alina chicoteşte.

3.45 după-amiaza

Este marţi, agentul de la Securitate trebuie să vină curând. Alina verifică în dormitor, ca să fie sigură că nu se vede de sub pat nici un colţ al valizei. O pune pe mama ei între puloverele împachetate pentru fuga lor. Aşază o farfurie cu plăcintă de caise pe masa din sufragerie, face cafea proaspătă.

4.20 după-amiaza

Agentul de la Securitate încă nu a sosit. Alina aleargă de la o fereastră la alta, ascultă zgomotele de pe scară. Nimic. Scoate din sertarul bufetului o ilustrată nesemnată pe care a primit-o ieri. „Mă gândesc la voi“, scrie pe spatele ei cu litere mari. În imagine este promenada de pe malul mării din Constanţa, cea pe care Alina o ştia de pe când era studentă, când lucrase ca ghid pentru turiştii germani. Liviu îi spusese că o iubeşte pe această promenadă.

5.10 după-amiaza

Alina conchide că omul de la Securitate trebuie să fie în concediu şi că vederea este de la el. Începe să pregătească masa. Astăzi face tocăniţă de cartofi cu şuncă afumată.

8.23 după-amiaza

După ce au terminat de mâncat, Alina şi Liviu merg în sufragerie. Alina dă drumul la televizor şi la radio tare, apoi şopteşte în urechea lui Liviu:

– Cât mai este? Eşti sigur că trebuie să aşteptăm viza italiană? Nu ar fi mai bine să plecăm acum?

Îi povesteşte cum şi-a petrecut ziua şi cât de imposibil de stăpânit devenise mama ei, Alina îşi aminteşte cutremurându-se că o uitase în valiză. Se repede în dormitor şi deschide valiza. Nu găseşte sticla; nu reuşeşte să o găsească. Aruncă toate hainele pe jos, plângând şi ţipând:

– A dispărut, a dispărut.

Alinei îi pare rău, îi pare atât de rău de ceea ce a făcut şi de ceea ce îi face mamei ei, care nu a meritat asta, cu tot răul pe care i l-a făcut.

Liviu intră în încăpere:

– Cine a dispărut?

– Mama!

Liviu se apleacă, scotoceşte în sertare. Alina caută în buzunarele secrete din valiză. Aude zgomotul sticlei care se rostogoleşte pe podea. Se răsuceşte atât de brusc, încât simte în muşchii gâtului o durere ca o înţepătură de arc. Liviu ţine sticluţa roz cu vârfurile degetelor. Nici nu se poate uita la ea.

– Este aici, este aici.

Vinovăţia copleşeşte sufletul sfâşiat al Alinei.

SfâŞierea

Mătuşa Theresa ne-a dat o canistră de benzină ca să putem să mergem cu maşina noastră nouă cumpărată la mâna a doua.

Tapiţeria din interior are pete de grăsime şi găuri de ţigară mari cât degetul meu mic. Miroase ca o femeie care şi-a petrecut toată după-amiaza într-un bar de zi, fumând ţigară de la ţigară şi bând votcă ieftină, în timp ce se lasă pipăită de bărbatul de lângă ea, care este mai beat decât ea.

Merg cu soţul meu la un picnic. Locul meu preferat este în pădurea de lângă mănăstire; îl cunosc de când eram copil. Dar în ultima parte a călătoriei trebuie să părăsim asfaltul şi să mergem pe un drum de pământ. Grămada de metal ruginit pe care o numim maşină scârţâie şi geme în timp ce praful se ridică în jurul nostru de parcă am fi nimerit într-o furtună de nisip.

– E ceva normal? întreb.

– Da, spune Liviu. Maşina este bună.

– Nu pot să cred că am plătit pentru rabla asta mai mult decât pe o maşină nouă.

– Şi ce puteam face?

Nimic. În medie, românii aşteaptă opt ani pentru o maşină nouă. Dar după fuga cumnatului meu, am fost degradaţi de la statutul de tovarăş la cel de persona non grata. Nu am fi avut niciodată şansa să punem mâna pe o Dacia nouă.

– Îmi pare rău că a trebuit să-ţi vinzi colecţia de timbre, îi spun.

– Mie îmi pare şi mai rău de cerceii tăi.

– Nu-ţi face griji în privinţa lor, mătuşa Theresa o să mi-i dea înapoi. Cumva.

Indiferent cât de verde era frunzişul, pe solul pădurii erau întotdeauna frunze moarte, o permanentă amintire a toamnei. Am întins pătura

peste ele, în apropiere de pârâul murdar în care căzusem de cel puţin zece ori când eram mică. Mama aducea întotdeauna un schimb de haine de rezervă pentru mine.

– La naiba!

– Ce este? întreabă Liviu.

– Am lăsat-o pe mama acasă.

– Liviu îşi dă ochii peste cap.

– Formidabil!

– E în ordine. Nu trebuie să ne întoarcem. Am scos-o din bol şi am pus-o în sticluţa de parfum. Am uitat-o pe blatul din bucătărie.

– Minunat! Pe blatul din bucătărie!

– Nu-ţi face griji. Am pus-o în cutia de metal pe care o folosesc întotdeauna când o scot din casă. Chiar dacă Securitatea se decide pe neaşteptate să ne facă o percheziţie acasă, n-o s-o găsească. Nu se vede prin sticlă; şi cine are nevoie de o sticluţă de parfum?

Liviu începe să strângă pătura.

– Alina, zău aşa, când ai să începi să te comporţi ca o persoană adultă? Mereu reuşeşti să faci câte o figură ca asta!

– Ştii ceva? Nu ar fi trebuit să-ţi spun deloc.

Iau coşul greu de răchită din portbagaj, sperând că Liviu se va răzgândi.

– Chiar credeai sincer că n-am să observ? Şi apoi, vorbim despre mama ta, Alina, pentru numele lui Dumnezeu!

– Da. Mama mea. Mama mea care a dezgropat micul nostru secret murdar scotocind prin lucrurile mele în timp ce nu eram acasă. Mama mea care ne-a şantajat să rămânem în ţară şi să înghiţim tot rahatul pe care ne obligă guvernul să-l mâncăm.

Şi da, Liviu îi invocă pe Dumnezeu şi pe mama mea în aceeaşi propoziţie. Ridic din umeri. Liviu duce coşul de picnic înapoi în maşină.

– Ştii, aş vrea să fac pentru prima dată în această lună ceva în care să nu fie amestecată şi maică-mea, îi spun.

Liviu clatină din cap.

– Ai lăsat-o acolo intenţionat? După tot ce i-ai făcut?

Pe micuţa movilă de pe partea cealaltă a pârâului au răsărit din compost trei maci. Aş vrea să le strivesc petalele între buze.

– Chiar crezi că m-aş fi bucurat de picnic? Să-i fi dat drumul ca să o poată şterge? Numai ca să fie mâncată diseară de o vulpe? bombănesc eu.

– Eşti incredibilă. Hai să mergem.

Mă aşez pe patul de frunze. Pământul este rece, dar sângele îmi fierbe.

– Alina! Hai să mergem. Sărmana femeie…

– Da. Sărmana femeie! Nu aşa spuneai, înainte să mă ocup eu de problemă. Şi m-am ocupat de problemă pentru că nu făceai decât să-i spui în toate felurile. Dar nu voiai să-ţi murdăreşti mâinile tale albe. Mâinile de arheolog ratat.

– Alina, nu e momentul…

Liviu se urcă în maşină şi porneşte motorul. Ştie că n-am să-l las să aştepte la infinit. Nu avem decât o canistră de benzină şi, dacă rămânem fără combustibil, mergem acasă pe jos. Mă ridic în picioare şi înainte să mă urc în maşină sar pe malul celălalt al pârâului şi culeg un mac, deşi ştiu că se va ofili în maşină.

În drum spre casă îmi bag degetul într-una din găurile de ţigară din tapiţerie şi trag încetişor, pentru ca soţul meu să nu audă sfâşierea ţesăturii.

Ce a făcut Alina marȚea trecută

Este marţi şi când vine acasă de la serviciu, Alina aleargă în sus pe scările blocului şi ajunge în bucătărie. Ieri, mama ei răsturnase bolul pentru peşte şi deconectase telefonul, aşa că Alina şi Liviu îşi petrecuseră toată seara scotocind apartamentul în căutarea ei, până când au găsit-o închisă în dulapul pentru încălţăminte. Stătea într-o pereche de ghete vechi ale Alinei pe care le purta când mergeau la pescuit şi mirosul de şosete murdare se prinsese în părul ei. Alina fusese nevoită să-i toarne din nou apă în cap când plecase la serviciu, ca să nu poată face prea mult zgomot, şi pusese bolul în chiuveta de la bucătărie, unde nu mai putea fi înclinat.

Alina răsuflă uşurată – mama ei este acolo unde a lăsat-o. Se apleacă, bagă două degete în apă, când aude soneria de la uşă.

Deschide uşa şi în faţa ei este omul de la Securitate, sosit cu trei ore mai devreme, înfipt în prag ca un semn rău prevestitor.

– Tovarăşă Mungiu, spune el, intrând în casă fără să-şi scoată pălăria. Te rog să mergi cu mine la sediu.

– Poftim?

Alina face doi paşi înapoi, smucind uşa, dar omul o apucă de mână.

– Tovarăşă Mungiu, te opui?

– Nu! strigă Alina.

Omul trage din nou. Alina se răsuceşte pe lângă el şi închide uşa. Stă între el şi ieşire.

– Tovarăşă, este ridicol! spune omul, strângând mai tare.

Alina lasă mâna în jos, îşi relaxează muşchii, apoi îl împinge brusc la o parte şi dă să fugă. Omul o apucă de fustă din spate şi o strânge mai aproape de el. Îi trece un braţ peste piept şi o strânge mai tare. Alina dă din picioare şi ţipă.

– Tovarăşă!

Alina simte că este tare. Are un nod în gât, dar este singurul lucru pe care îl poate face. Trupul ei se înmoaie şi Alina se lasă pe spate închizând ochii, îşi freacă fesele de membrul lui prin fusta subţire.

– Sunteţi sigur că nu pot să vă ofer aici, acasă la mine, ceea ce vă trebuie?

*

Alina intră în bucătărie şi aruncă o faţă de masă de plastic peste bol. Umple un vas cu apă şi îl pune pe aragaz. Uită să se mai simtă vinovată pentru că îşi micşorase mama şi se gândeşte să pună bolul în care este mama ei pe celălalt ochi al aragazului, dar nu are timp de farse. Omul trebuie să-şi bea cafeaua.

Şi-a dat jos pantalonii şi s-a aşezat pe canapeaua din sufragerie.

– Îmi place foarte mult când femeile mă sărută acolo, jos, spune el arătând spre penisul lui care se clatină umflat. Este scurt şi gros, un cârnat făcut de o gospodină neîndemânatică.

Alina încearcă să se gândească la un cârnat, stând cu ochii închişi.

– Nu ai făcut de multe ori chestia asta, nu-i aşa? a întrebat el în final.

Alina a înghiţit o lacrimă şi a încercat să zâmbească, dar nu i-a ieşit decât un chicotit înspăimântat.

– Nu-i nici o problemă, îţi spun eu ce să faci. Vezi, trebuie s-o apuci aşa, s-o freci şi să ţi-o bagi în gură, a spus omul.

În bucătărie, Alina se şterge furioasă la gură. Ar vrea s-o umple cu detergent de vase şi să frece, dar omul s-ar putea să o simtă.

– Am prăjituri cu vişine rămase de ieri. Nu vreţi una? întreabă Alina.

– Da, mulţumesc.

Când deschide bufetul, Alina vede sticla cu oţet şi o ia. Descoperă dintr-o mişcare bolul şi toarnă oţetul peste mama ei. Mama ei cască ochii mari, după care îi închide şi începe să se frece.

*

Omul a plecat. Alina o apucă pe mama ei de spatele rochiei. Mama scuipă şi ţipă şi încearcă s-o zgârie. Alina, cu ochii înroşiţi ca un câine turbat, o scufundă pe mama ei în apa din vasul de WC.

– Dacă mai faci o singură mişcare, îţi dau drumul şi trag apa. Înţelegi?

Îi bagă un picior în apă. Mama Alinei încremeneşte nemişcată.

– De ce? murmură ea.

– Tu, căţea fără inimă! Ştii ce mi-a spus omul de la Securitate după ce m-a luat pe la spate? De două ori? Că i-ai contactat ieri cu nişte informaţii. Despre mine şi Liviu. Despre un plan de fugă în străinătate.

Alina o scufundă pe mama ei tot mai jos şi mai jos în timp ce vorbeşte. Acum mama ei se îneacă cu apa din closet şi tuşeşte.

– Ticăloaso! O să am grijă să nu mai revii niciodată la dimensiunea normală. Mă auzi?

Mama Alinei ţipă, trăgând aer disperată.

Chipul Alinei este dur ca marmura din care sunt făcute statuile.

– Tu! Căţea. Ticăloasă. Degenerată.

Linia albă

Pe mijlocul şoselei este o linie albă şi maşina noastră o urmează în noapte. Farurile slabe ale acestei grămezi de metal ruginit şi scârţâitor reuşesc să lumineze numai la câţiva metri în faţa noastră, dar ştiu că şoseaua merge dincolo de aceasta şi va merge, şi va merge până va ajunge la gheretele metalice de la frontieră, pe la amiază. Va fi un moment perfect pentru trecerea ei – agenţii de la Paza de Frontieră vor fi obosiţi, aşteptând să le vină schimbul, mai puţin meticuloşi, nu atât de duri. După gherete, va fi altă linie albă, iar la capătul ei ne vom întâlni noile noastre euri. Această linie este viaţa. Viaţa mea nouă.

De marţi mă întreb dacă răul pe care l-am făcut este mai mic sau mai mare decât cel care mi s-a făcut mie. Sentimentul de vinovăţie s-a furişat încet, dar ferm. Ceea ce s-a întâmplat marţi a fost şi din vina mea. Am plătit pentru răul pe care îl comiteam – încercarea de a mă strecura afară din această ţară blestemată. Faptele rele sunt întotdeauna pedepsite. Cel puţin, aşa mi-a spus mama.

Marţi seara, când a venit acasă, Liviu m-a găsit punând grămezi de lucruri deasupra valizelor, care stăteau cu gurile căscate ca nişte crocodili.

– Trebuie să plecăm, i-am spus printre suspine. Acum. Astăzi. Mâine, cel mai târziu.

M-a întrebat ce s-a întâmplat şi m-a strâns în braţe, dar m-am smuls din îmbrăţişarea lui şi nu i-am spus nimic. Îmbrăţişarea lui mă făcea să-mi vină să ţip.

Mai târziu, când a deschis uşa de la baie, m-a văzut în cadă, privind fix la buretele de vase. Mă întrebam de peste o oră: dacă îmi frec petele de pe piele până la carne vie, sângele o să mă spele?

Bunuri îmbuteliate

Lumina din camera de interogatoriu a Securităţii de Frontieră are o nuanţă verzuie, exact ca fierea care i se urcă în gură. Alina trebuie să o înghită iarăşi şi iarăşi, lăsând o dâră arzătoare în loc. Aşa i se întâmplă când nu mănâncă toată ziua, dar de atâta timp are nevoie echipa pentru a demonta Dacia, ca să caute bani sau bijuterii ascunse. Ceva care ar putea să le fie de folos dacă ar vrea, Doamne fereşte, să fugă în Vest. Îţi părăseşti ţara numai pentru a merge în rai, dar guvernul comunist nu crede nici în asta. Agenţii Securităţii de Frontieră nu cred că ea şi Liviu se duc în Germania numai în vacanţă. Şi nici nu ştiu că nu vor găsi asupra ei secretul său cel mai mare. Acesta se află acolo unde îi este locul în toate romanele de aventuri – îngropat în pădure. Dar a trecut aproape o zi de când au fost opriţi la frontieră şi Alina îşi imaginează pumnişorii mici ai mamei ei bătând în sticla care ar putea deveni sicriul ei. Nu-şi imaginase nici o clipă că va dura atât de mult până când va putea să dea telefonul care s-o salveze.

Deşi nu ar trebui să facă aşa ceva, Alina îşi îngroapă faţa în palme şi începe să se roage.

În noaptea de dinaintea plecării, mersese împreună cu Liviu la locul lor preferat de picnic din pădure, de lângă mânăstire. Cu două linguri de supă şi cu mâinile goale au săpat o groapă. Au pus acolo sticluţa de parfum în care era mama ei, având grijă să n-o trezească. Adormise în maşină – Alina o văzuse prin sticla roz transparentă. În mod ciudat, Alinei îi veni în minte povestea cu Albă-ca-Zăpada, deşi ştia că nu va veni nici un prinţ care să-i dea mamei ei sărutul vieţii.

Alina o pusese în pământ, nu departe de locul în care ea şi mătuşa Theresa îl înmormântaseră pe bunicul ei, şi făcuse de trei ori semnul crucii, ca să-i aducă noroc.

În timp ce mergeau cu maşina spre frontieră, tăcerea dintre ea şi Liviu era mai densă decât întunericul. Alina distingea pe fereastră numai contururile umbrite ale copacilor de pe marginea şoselei şi nimic altceva dincolo de ei.

– Nu înţeleg de ce nu ai putut s-o laşi la Theresa, a spus Liviu în maşină, rupând tăcerea.

– Ţi-am spus. Nu voia s-o ia. Dar am să-i dau telefon când ajungem în Iugoslavia şi am să-i spun unde o găseşte pe mama.

– De ce după ce trecem frontiera? De ce nu-i telefonezi când plecăm – sau când suntem pe drum? a întrebat Liviu, bătând darabana cu degetele în volan.

Alina a clătinat din cap.

– Nu, nu. Nu o va atinge niciodată pe mama. Ar prefera să ne facă pe noi să ne întoarcem.

– Familia ta este ciudată, a spus Liviu. De ce să nu o ia? Nici măcar de dragul tău?

– Este atâta încrâncenare între ele, a spus Alina.

Se întreba ce se va întâmpla cu mama ei dacă au un accident pe drum, când pleacă din ţară sau dacă maşina lor se va izbi de una din acele siluete întunecate de la marginea şoselei?

– Am să-ţi povestesc, i-a promis Alina. După ce trecem graniţa.

– Atunci ce te face să crezi că Theresa o va scoate din groapă? a întrebat Liviu, întorcându-se spre ea.

Ochii lui aveau ceva aspru şi tăios în ei, reflectând lumina de pe tabloul de bord.

– Fii atent la drum, a spus Alina. Mătuşa Theresa o va scoate. Dacă moare mama, va fi păcatul ei.

– Serios?

Alina prefera să nu se gândească la asta. Nu avusese prea mult de ales – Securitatea de Frontieră ar fi verificat orice bunuri îmbuteliate găsite în poşeta sau în maşina ei. Ar fi fost imposibil să o scoată pe ascuns pe mama ei peste graniţă.

O lovitură în geam o întrerupe pe Alina, în timp ce recita pentru a cincea oară „Tatăl nostru“. Apoi urmează alta şi încă una, iar Alina îşi dă acum seama ce sunt. Nu sunt lovituri, ci picături de ploaie pe geamul zgâriat. Ploaie. Ploaie. Alina alunecă de pe scaun în genunchi şi începe să plângă cu suspine. Lacrimile îi curg şiroaie pentru prima dată în ziua în care au fost reţinuţi la frontieră.

– Dumnezeule, nu, Te rog, nu ploaie. Nu ploaie.

Îşi pune fruntea udă pe pardoseala rece, murdară, lăsând în urmă speranţele zdrobite, regretele şi alte secreţii ale corpului.

Alina fusese împotrivă să marcheze locul în care era ascunsă mama ei – spusese că asta va atrage atenţia în mod nedorit. Aşa că numai o moviliţă mică de pământ afânat va indica locul. Dar nu şi dacă plouă.

Zăngănitul

Rostesc toate rugăciunile pe care mi le amintesc, mă rog la sfinţi şi la Fecioara Maria să se milostivească. Nu vreau să moară mama mea. Nu vreau să fiu eu cea care a omorât-o. Îmi fac semnul crucii, cad în genunchi cu mâinile împreunate. Buzele îmi ard de rugăciuni fierbinţi. „Te rog, Doamne, ajută-ne să trecem frontiera, te rog, opreşte ploaia, te rog, lasă-mă să-i spun mătuşii Theresa unde o găseşte pe mama, te rog, n-o lăsa să moară. Tatăl nostru, Carele eşti în ceruri, Sfinţească-se numele Tău…“

Uşa se deschide cu un zgomot violent şi intră un bărbat chel cu o mustaţă unsuroasă. Mă apucă de cot, mă sileşte să mă ridic în picioare. Degetele lui se înfig ca nişte gheare în carnea mea.

– Ce faci? Te rogi?

Îmi amintesc de povestea lui Sf. Petru care negase că îl cunoaşte pe Iisus când fusese arestat. Dumnezeu mă va ierta şi pe mine.

– Nu! Nu! Nu mă rugam! Eram doar obosită!

Omul scrâşneşte din dinţi, apoi mă împinge spre masa de tablă. Aceasta scârţâie când mă lovesc de ea. Simt o durere ascuţită în coapsă.

– Percheziţie corporală, spune el.

Mă răsuceşte, mă împinge mai tare cu genunchiul în masa de tablă. Colţul ei mi se înfige în stomac. Gem. Mă înşfacă de ceafă şi mă strânge.

– Gura!

Mâinile i se mişcă în sus şi în jos pe trupul meu, îmi rup bluza. Vârfurile bătătorite ale degetelor lui sunt pe talia mea, pe sâni, pe picioare. Îmi rupe chiloţii de nailon.

– Eşti obosită, da? Îţi arăt eu ţie oboseală!

Nu pot să respir. Nu pot să respir. Nu se întâmplă cu adevărat. Nu din nou. Mâini care trag, apucă, ciupesc, pătează. Mâinile lui urcă în sus, pe coapsele mele.

Vreau să ţip din străfundul plămânilor, până îmi plesnesc corzile vocale, dar nu are rost. Dacă ţip, nu mă va auzi nimeni. Îmi muşc limba până la sânge, apoi şi mai tare. Muşc limba acestui trup care nu-mi mai aparţine. Apoi degetele se retrag fără avertisment.

– Stai jos, spune el.

Îmi strâng jacheta în jurul meu. Pielea încă mă frige acolo unde a atins-o el.

– Tovarăşă Mungiu, unde mergi împreună cu soţul dumitale?

Îmi simt inima umflată şi vânătă.

– La Aalen, în Republica Federală Germania, spun eu.

– Ce să căutaţi în Germania de Vest? Încercaţi să vă trădaţi poporul şi ţara?

Clatin din cap. Tremur.

– Nu. Soţul meu scrie un studiu despre fortificaţiile romane. Tremur. Întâmplător, există câteva foarte bine păstrate …

– Ţi-e frig sau frică? Mă minţi în faţă?

– Mi-e frig, mi-e frig, spun strângând jacheta şi mai mult în jurul meu.

În timpul percheziţiei corporale m-a tras de bluză, mi-a desfăcut câţiva nasturi. Aerul rece se năpusteşte peste pielea mea dezgolită.

Omul se ridică în picioare şi deschide fereastra acoperită. Un curent îngheţat pătrunde înăuntru. Văd că afară este întuneric beznă. Era amiază când sosiserăm la frontieră. Corpul îmi este scuturat de convulsii din cauza frigului. Omul îşi trage scaunul mai aproape de mine. Mustaţa lui este aproape de faţa mea, mai că îmi atinge obrazul când vorbeşte.

– Nu sunt destule ruine şi în scumpa noastră patrie? Mă înşel eu, sau romanii au fost şi aici? Ce să căutaţi în Vest?

Las privirile în jos, mă uit la fustă. Un fir s-a descusut şi simt dorinţa irezistibilă să-l rup. Mă îmbrăţişez mai strâns cu mâinile. Piciorul îmi tresaltă tremurând.

– Poate vă întâlniţi cu cumnatul dumitale acolo?

– Nu! Nu! strig.

Şi continuă tot aşa ore întregi. Aceleaşi întrebări. Unde mergem? De ce? Unde vom locui? Câtă valută avem cu noi? Am ascuns în maşină obiecte de valoare pe care le putem da în schimbul valutei? Pot fi sigură că a fost demontată.

Continui să mă agit, să tremur, să mă uit pe fereastră. Mă gândesc la mama, îmi imaginez cât de speriată, de înfrigurată şi de singură poate să fie. Şoptesc un „Vă rog, daţi-mi drumul să plec“, după fiecare dintre răspunsuri. Mergem la Aalen. Suntem în vacanţă. Vom dormi în campinguri. Avem asupra noastră suma în valută permisă şi nimic altceva. Nu am ascuns nimic în maşină.

Nu ştie, nu poate să ştie că bunul meu cel mai de preţ sunt trei monede: cincizeci de dinari iugoslavi, care zornăie în buzunarul fustei. Banii destinaţi să fie înghiţiţi de primul telefon cu fisă pe care îl găsim după ce trecem frontiera. Noaptea, târziu, omul renunţă, în sfârşit:

– Foarte bine, spune el, foarte bine, vă cred.

Îmi vine greu să mă simt uşurată.

– Mulţumesc, spun, deşi cuvintele abia se aud din cauză că îmi clănţănesc dinţii.

Omul sare în sus şi iese din încăpere.

Lacrimile încep să-mi şiroiască pe obraji. S-a terminat. Îmi pun capul pe masă şi mă întreb dacă se supără că am să moţăi puţin, până termină ei cu hârtiile.

Pe jumătate ascunsă, îmi închei în sfârşit nasturii de la bluză. Nu îndrăznisem cât timp omul fusese acolo şi mă interoga. Nu îndrăzneam să-l irit sau să-l provoc.

Îmi zornăi monedele din buzunar. Sunt calde la pipăit, netede şi neregulate. Atingerea lor mă liniştește. Închid ochii. Trebuie să ne grăbim dacă vrem să o salvăm pe mama, să ne grăbim să ajungem în maşină şi după aceea în Iugoslavia. Să ne grăbim până la primul motel de pe marginea şoselei, sau la un restaurant deschis, sau la primul sat, sau la primul oficiu poştal şi să-i telefonez mătuşii. Pun mâna din nou în buzunar, căutând suprafaţa cunoscută a monedelor de cincizeci de dinari, şi ele zornăie, zornăie, îşi zornăie cântecul care sper să nu fie un recviem.

BuruienIle din adevăr

Uşa scârţâie. Intră un bărbat înalt şi blond, cu părul tăiat scurt. Are în mână un paşaport şi câteva foi de hârtie. Sar în picioare ca să ies în întâmpinarea lui.

– Mulţumesc, spun eu şi întind mâna după paşaport.

Omul îşi retrage mâna.

– Ce faceţi?

Podeaua se învârte cu mine. Mă prăbuşesc înapoi pe scaun, incapabilă să-mi menţin echilibrul.

– Staţi jos, spune el, arătând spre scaune. Aruncă hârtiile pe masă, frunzăreşte documentele mele. Aveţi o viză pentru Republica Federală a Germaniei, spune omul arătând spre ea. Este aproape expirată.

Încerc să mă concentrez, dar nu reuşesc.

– De ce vă grăbiţi să plecaţi acum?

Mintea îmi aleargă printre buruienile din adevăr. Nu pot să mi le smulg din cap şi să i le ofer omului. Nu pot să-i spun că am făcut cerere pentru diverse vize, că am făcut mai multe planuri de evadare, dar faptul că fusesem mai mult sau mai puţin violată schimbase totul. Nu-mi amintesc ce trebuia să-i spun. Relaxarea îmi şterse din minte toate răspunsurile exersate. Ar fi trebuit să-mi fac o listă şi să o recit ca pe o poezie.

Omul loveşte cu pumnul în masă. Tresar. Reverberaţiile se transmit în piciorul mesei şi apoi în trupul meu. Tremur din nou.

– Hei! spune omul. Răspundeţi!

– Eu… Noi… este greu de obţinut o viză, ştiţi asta, spun.

Dinţii îmi clănţănesc aşa de tare, că abia pot să vorbesc.

– Şi? spune omul.

Ochii lui cenuşii apoşi mă privesc neclintiţi. Este genul de om care ar putea să-mi bage în măruntaie un cleşte înroşit în foc fără să clipească.

– Este greu, e greu, spun eu. Voiam să plecăm. Să mergem. Studiul soţului meu.

– De ce nu aţi plecat în aprilie, când v-a sosit viza?

Mă agăţ de colţul mesei ca să mă sprijin. Sunt atât de obosită şi mi-e aşa de foame. Contururile bărbatului devin neclare, apoi se limpezesc din nou. Privesc ţintă la pardoseala de ciment. Nu-mi doresc nimic mai mult decât să mă întind pe ea. Să stau culcată. Numai un moment.

Și pământul se cutremură

Şi îi spun omului de la frontieră:

– Nu am plecat imediat din cauza mamei mele. A dispărut ceva mai înainte anul acesta.

Izbucnesc din nou în lacrimi când mă gândesc la ea şi mă lovesc cu capul de masă, iar omul îşi pune mâna pe capul meu, degetele lui îmi mângâie ceafa şi spune:

– N-am vrut să vă supăr.

Pentru că este cel mai drăguţ anchetator pe care l-am avut până acum şi nu seamănă deloc cu cel de dinaintea lui, cel cu care am făcut schimbul de după-amiază, acela înalt cu unghiile roase şi burta atârnând, care îmi aruncase o găleată de apă în cap când îmi lăsasem capul în piept după ce plecase din încăpere un moment, spunând:

– Credeam că poate ţi-e sete!

Dar eram atât de obosită, atât de obosită, nu dormisem de două zile, de când ne ţineau aici, la graniţă.

Şi chiar dacă acest bărbat amabil punea aceleaşi întrebări, aştepta întotdeauna până mă opream din plâns ca să continue, iar acum întreabă:

– Ei bine, dar dacă se întoarce în timp ce sunteţi plecaţi şi nu vă găseşte?

Plâng atât de tare, că aerul mi se opreşte în plămâni şi nu mai pot respira, pentru că s-ar putea ca mama să nu se mai întoarcă niciodată, deoarece numai eu ştiu unde este, pentru că durase prea mult, mult prea mult, şi îmi zornăi dinarii din buzunar, cei care trebuie să o salveze, şi mă întreb dacă mai este ceva în sticluţa de parfum din pământ care mai merită să fie salvat, dacă a reuşit să iasă prin capac, ochii ei au început oare să strălucească în întuneric, vede cutia de lemn în care l-am îngropat pe tatăl ei cu atâţia ani în urmă?

Aş vrea să-i spun acestui om amabil de la frontieră că o uciseseră ei cu întrebările, că am ucis-o eu şi apoi mi-a străfulgerat prin minte că nu trebuie să fie deloc aşa.

– Da. Aveţi dreptate, spun eu. Trebuie să mă întorc.

Sar în sus, iar omul este luat prin surprindere, însă eu am deja în cap o listă de lucruri pe care trebuie să le fac; 1. să mă întorc în primul oraş; 2. să găsesc primul telefon cu fise; 3. să telefonez mătuşii Theresa şi să-i spun unde este mama, poate că mai sunt şanse să fie salvată; dar mă clatin, probabil că am sărit în sus prea repede, camera se întunecă şi îmi înfig mâinile în masă. Sunt atât de obosită şi nu am mâncat de două zile, iar omul întreabă:

– Ce faceţi?

Dar între timp mi-am revenit şi îi spun:

– Aveţi dreptate, mă întorc. Liviu se va duce singur în RFG şi îşi va termina studiul. Aveţi dreptate, nu are nevoie de mine, poate să scrie şi singur. Eu trebuie să mă întorc, să mă întorc la mama mea, înapoi în primul oraş, şi nu contează, nu mă interesează dacă îi daţi voie să plece sau nu, dar eu trebuie să mă întorc.

Omul mă apucă de braţ şi se încruntă, văd că îşi închipuie că am înnebunit, dar nu ar înnebuni şi el în locul meu? Frica, foamea, epuizarea şi apoi ce am făcut, o, de ce nu am plecat înapoi din prima zi, ar fi fost aşa de uşor! Nu aş fi ucis-o pe mama, sper că nu aş fi ucis-o, iar dacă nu am ucis-o şi am ţinut-o două zile îngropată în pământ, mă va urî pentru totdeauna.

Omul se apleacă spre mine şi îmi şopteşte la ureche:

– Ştiţi ce se întâmplă dacă soţul dumneavoastră nu se mai întoarce niciodată? Dacă fuge în Vest?

Îmi arunc capul pe spate şi chicotesc, mă aud cum râd ca o vrăjitoare din basmele înregistrate pe discuri pe care le pun uneori la şcoală pentru elevii mei.

– Nu mai au ce să-mi ia.

Omul face un pas înapoi şi eu mă ţin bine de masă ca să nu cad, iar el împinge paşaportul spre mine.

– Aşteptaţi aici, spune el şi pleacă, iar eu nu mă mişc. Lipseşte mult timp, dar când se întoarce sunt tot acolo, mă ţin strâns de masă, iar el

îmi face semn să-l urmez, pun un picior în faţa celuilalt, luptându-mă să-mi ţin echilibrul, ca un copil mic care învaţă să meargă, dar sunt atât de fericită că îmi vine să-l sărut. 1. mă voi întoarce în primul oraş; 2. voi găsi primul telefon cu fise; 3. îi voi telefona mătuşii Theresa şi astfel o voi salva pe mama; ar fi trebuit să fac de mult asta, când au început să ne interogheze, şi atunci ajung pe coridor prima oară în două zile, şi atunci Liviu vine spre mine însoţit de omul cu mustaţa unsuroasă care mă interogase ieri şi omul de la Frontieră, ne scot afară şi ne însoţesc până la maşină, iar omul cel amabil spune:

– Mergeţi, sunteţi liberi să mergeţi.

– Unde? întreabă Liviu.

Are cearcăne vineţii în jurul ochilor şi nu ştiu dacă sunt vânătăi sau sunt aşa pentru că e obosit.

Iar omul cel amabil spune:

– Sunteţi liberi să mergeţi în Republica Federală Germania.

Arată spre Iugoslavia, iar Liviu se întoarce şi sare în maşină, eu îmi ocup locul lângă el, deşi nu-mi vine să-i cred, trebuie să fie o capcană, iar omul cel amabil se apleacă spre mine şi spune:

– Dacă aş fi în locul dumneavoastră, nu m-aş mai întoarce niciodată. Nu vă mai întoarceţi.

Dar eu am plecat deja, Liviu turează motorul înainte să pornească şi plecăm, nu sunt nici strigăte, nici împuşcături, nici îndoieli, numai o Dacie albă care se năpusteşte în noapte înghiţind şoseaua din faţa ei, înghiţind drumul către libertate.

Epicentrul

Alina petrece a doua zi de Crăciun din 1989 singură, în faţa televizorului. Liviu a acceptat o comandă nouă. Cineva doreşte cu disperare să se mute în casă nouă până la Anul Nou şi vrea ca apartamentul să fie zugrăvit. Asta face Liviu acum – zugrăveşte pereţi în case. Mâinile lui sunt aspre din cauza varului. Dosul palmei lui este străbătut de crăpături care nu se vindecă niciodată. Uneori, după masă, Liviu se uită la ele şi se minunează. Spune că mâinile îi sunt străine, că atunci când se uită la ele este ca şi când s-ar uita la un film unde nu cunoaşte replicile. Şi totuşi, dintre ei doi, Liviu este cel care se plânge cel mai puţin. Probabil că datorită celor două după-amiezi pe săptămână pe care le petrece prezidând clubul de arheologi amatori.

Dintre ei doi, Alina este cea mai însingurată. Este după-amiază şi nu are unde să se ducă. În apartamentul lor de două camere este întuneric beznă. Alina schimbă canalele la televizor. Dictatorul din Panama cere azil la ambasada Vaticanului. Iar în România este o revoluţie. Inima Alinei se opreşte în loc pentru o clipă. Imaginile se derulează: cadavre mânjite de noroi zac pe cearşafuri de pânză pe un câmp, cu lumânări aprinse la cap, înconjurate de rudele care plâng. Ceauşescu vorbeşte din balcon la Bucureşti – mulţimea îl batjocoreşte. Ceauşescu fuge cu un elicopter, mulţimea ocupă clădirea Comitetului Central al Partidului Comunist. Comentatorul spune că România este acum o ţară liberă. În timp ce se derulează imaginile cu arestarea, cu procesul şi execuţia dictatorului şi a soţiei lui, Alina sare la telefon. Nimic nu o poate opri să-i telefoneze mătuşii, să vorbească cu mama ei. Corespondaseră numai prin scrisori rare trimise prin patru interpuşi, ca să nu poată fi urmărite. Nu telefonase niciodată în treisprezece ani, ca să nu-i provoace necazuri mătuşii Theresa – căci dacă s-ar fi aflat că primeşte telefoane din Vest, Securitatea i-ar fi ascultat telefonul. Alina nu mai vorbise cu familia ei din ziua când trecuseră graniţa. Alina îi telefonase mătuşii sale ultima dată din Austria. Mătuşa Theresa o liniştise: o găsise pe mama ei, este zguduită, dar altfel e bine. Stă în colivia care aparţinuse cândva bunicului Alinei, ca măsură de precauţie, ca să evite un conflict cu pisica.

Alina formează numărul de telefon al mătuşii – îl repetase de cel puţin cinci ori pe zi de când fugise, ca să fie sigură cu nu-l va uita niciodată.

Dictatorul zace pe jos, chipul lui este galben ca ceara, ochii îi sunt deschişi şi privesc în neant. Încep să se deruleze imagini ale luptelor de stradă din Bucureşti. Tancuri parcate pe străduţe umbrite de tei. Bărbaţi în bluze şi pantaloni negri – de partea cealaltă a trotuarului, un soldat trăgând. Alina se întreabă cât de mult curaj îţi trebuie ca să porneşti la atac împotriva unei arme de foc. Comentatorul spune că mii de oameni au fost omorâţi. Apar imagini dintr-un spital, unde pardoseala este acoperită de târgi cu oameni, bărbaţi şi femei, răniţi, unii dintre ei în pielea goală, legaţi la tot felul de tuburi. Câţiva nici nu se mişcă. Alina strânge în mâini receptorul telefonului, încheieturile i se albesc. Aceştia sunt oamenii care nu au fugit. Aceştia sunt oamenii care au luptat.

Apoi totul se termină. Comentatorul informează că la grădina zoologică o ursoaică panda a născut doi pui gemeni, dar Alina nu-l aude. Se întreabă de ce trebuie să telefoneze. Ce are să-i spună mamei sale? Fuga ei, sursă de acuzaţii reciproce, mărul discordiei. Şi ce contează cine este de vină, când oamenii mor, au murit şi vor muri pentru libertate?

Alina se ghemuieşte în fotoliul ei. Dacă mama ei nu ar fi pârât-o la autorităţi, poate că acestea ar fi lăsat-o în pace, chiar şi după ce fugise Mihai. Dacă mama ei nu ar fi fost atât de egoistă, Alina nu ar fi plecat niciodată. Face o listă cu toate lucrurile pe care ar fi putut să le facă în timpul revoluţiei:

1. Să fie împuşcată.

2. Să fie cel puţin rănită.

3. Poate ucisă.

4. Să fie o eroină în orice caz.

5. Cel puţin s-ar fi urcat pe o fereastră a clădirii Comitetului Central, ca un gândac care iese din ochiul unui animal răpitor uriaş aflat în putrefacţie, şi ar fi fluturat unul din steagurile pe care le ţineau toţi revoluţionarii, steagurile de pe care stema Republicii Socialiste fusese decupată, cele cu o gaură în mijloc, sfâşiate, cam la fel ca Alina.

Zborul

Încetez să mai privesc la biletul de îmbarcare (pe care scrie tot ce scrisese şi acum două minute: 25 mai 1995; de la: München; la: Tenerife Sur; ora îmbarcării 11.15, poarta P30, locul 22C) şi fac aşa cum face soţul meu:

1. Îmi pun rucsacul în compartimentul de deasupra locului.

2. Îmi fixez centura de siguranţă.

3. Mă joc cu măsuţa rabatabilă.

4. Îmi pun bagajul de mână sub scaunul din faţa mea (fur această idee de la doamna de dincolo de interval).

La naiba, acum nu-mi mai amintesc dacă am bifat „verifică rujul de buze“ de pe lista pe care o făcusem la poartă. Arată bine. Poate că am bifat. Însoţitoarea de bord spune: „Verificaţi ca scaunele dumneavoastră să fie în poziţie verticală“ şi Liviu l-a îndreptat deja, în timp ce eu mă uitam în oglindă. Nu ştiu cum trebuie să fac şi nu am de gând să mă înjosesc întrebând. Nu vreau să-i dau ocazia să se laude că el a mai zburat cu avionul (o dată). Prefer să par recalcitrantă şi să o las pe însoţitoarea de bord să-mi facă observaţie. O merit, pentru că am încurcat cealaltă listă.

În ultima vreme am mare nevoie de liste. Mă ajută să nu uit. L-am întrebat pe doctorul meu dacă poţi să iei demenţă de la oamenii bătrâni, dar a spus că nu. Totuşi, sunt sceptică în această privinţă. Poate că ar fi trebuit să-i spun totul, dar mi-a fost aşa de ruşine. Am să fac o listă pentru data viitoare.

Lucruri pe care trebuie să i le spun doctorului Braun:

1. Am hrănit-o cu lingura pe doamna Muller.

2. I-am schimbat şi scutecele.

3. Doamna Muller suferă de o formă severă de demenţă.

4. Când avea 65 de ani nu-şi mai amintea numele copiilor ei, acum începe să uite cum să înghită. Poate că acest gen de demenţă este contagios.

5. Mirosul de caca de pe vârfurile degetelor mele parcă nu se mai duce niciodată.

Linie peste ultima. Poate că nu este importantă. Dar dacă poţi să o iei prin caca, precum hepatita? Sau viermii? Mama îmi spunea întotdeauna să mă spăl pe mâini. Dar de la o vreme parcă nu pot niciodată să le curăţ bine.

Liviu se apleacă spre mine. Spune:

– Ce-ar fi să te apleci puţin în faţă? O să decolăm curând. Vreau să-ţi îndrept spătarul scaunului.

Nu pot să sufăr când se grozăveşte aşa. Detest. Când faţa lui se apropie de a mea îmi fac o listă cu lucrurile pe care le-am fi putut face cu banii, în loc de această vacanţă stupidă în Tenerife:

1. Să investim în dantura lui Liviu.

2. Să cumpărăm o maşină la mâna a doua.

3. Să ne mutăm din gaura în care locuim.

4. Să mergem în România, ca să pot să mă justific / să vorbesc cu mama pentru prima dată în nouăsprezece ani de zile.

– Sunt aşa de fericit că facem asta, spune el. Va fi ca în vara când ne-am cunoscut.

O listă cu lucrurile care s-au schimbat de ultima dată când am văzut marea:

1. Pântecul mi se clatină şi sânii mi s-au lăsat şi nici chiar eu nu vreau să mă uit în oglindă.

2. Nu am speranţe, nici visuri, dar poate nişte ambiţii. Vreau doar să termin cu asta.

3. Mă simt ca o orfană.

4. Nu am o casă.

Lucruri care nu s-au schimbat:

1. Vreau să mă lase bărbaţii în pace.

Nu am timp să mă gândesc la nimic altceva pentru că se întâmplă ceva chiar acum. Avionul alunecă foarte repede şi acum face o smucitură, iar stomacul meu se întoarce cu fundul în sus şi cred că vrea să-şi ia zborul întocmai ca avionul. Simt mâna lui Liviu pe mâna mea ca pe un limax uriaş care ameninţă să o înghită. Când ne vom uita din nou data viitoare unul la goliciunea celuilalt va fi foarte greu să fugim de noi înşine. Aş vrea să nu fi făcut niciodată zborul acesta. Dar mi-am pregătit câteva scuturi:

1. Un teanc de cărţi pentru bazin.

2. Două perechi de ochelari de soare foarte, foarte negri, ca să-l facă să creadă că dorm pe plajă, în timp ce mă voi uita la cer întrebându-mă dacă Dumnezeu mă va ierta vreodată pentru ceea ce îi făcusem mamei mele.

3. O sticluţă cu pastile de dormit, de luat foarte devreme după-amiază.

Ilustrate pentru mama mea

Ilustrata 1 – Un sat din Valea Frog-Green, cu un munte în spate. Pfronten, Algäu, Germania

Pfronten, 12 octombrie 1998

Hello (sau hallo), mamă,

Sper ca această ilustrată să te găsească bine. Cât de bine poate să se simtă cineva care locuiește într-o colivie și este în conflict permanent cu pisica (așa cum îmi spune mătușa Theresa). Dacă mă întrebi. Și eu sunt bine. Doctorii mă ajută în sfârșit să fac față răului pe care l-am făcut în viață. Poate că ilustrata mea te derutează – nu sunt în vacanță, sunt într-o stațiune de recuperare (precum cele la care mergeai pentru reumatismul de la genunchi), numai că aceasta este pentru nervi. După ce am divorțat de Liviu (vei fi mai mult decât fericită când vei afla această informație), am suferit ceea ce se poate numi puțin „o cădere nervoasă". Astăzi se numește „depresie ușoară".

Terapeutul meu, dr. Rielke, spune că este din cauza numeroaselor frustrări pe care le-am adunat în peste treizeci de ani – începând cu facultatea neterminată și terminând cu postul de „îngrijitor" pe care l-am avut de când am fugit, adică am șters la fund doamne bătrâne. Și nu este nici o bucurie – cei mai mulți dintre „clienții mei" mă privesc de sus pentru că sunt străină, în loc să-mi fie recunoscători.

Ilustrata 2 – O colibă de lemn pe o pășune verde de pe panta unui munte, înconjurată de oi. Pfronten, Allgäu, Germania

Pfronten, 12 octombrie 1998

Dar merg înainte din acest punct. Da, frustrările, spune doctorul, tensiunile din căsnicia mea cu Liviu (se pare că am avut nevoie de prea mult timp ca să-mi dau seama că nu ne potrivim. Dar știi cum este. Nu te gândești niciodată cu adevărat la divorț ca la o posibilitate, dacă crești cu mentalitățile românești stupide. Vreau să spun, uită-te la tata. Zău așa, de dragul lui, ar fi trebuit să fugă de tine mâncând pământul cu mult, cu foarte mult timp în urmă. Poate că ar mai fi încă în viață dacă ar fi făcut-o). Da, tensiunile, și a fost și foarte multă vinovăție pe care am simțit-o față de tine (deși, zău așa, mamă, cine își denunță propriul copil la Securitate? Cine? Cine?)

După cum spune dr. Rielke, am fost nu numai deprimată, ci am dovedit întotdeauna o comportare obsesivă (fac tot timpul liste în cap și intru în panică dacă nu le îndeplinesc pe toate. Dar știi cum sunt eu – îmi place să am lucrurile organizate).

Dar nu acesta este rostul ilustratei. Dr. Rielke m-a încurajat să mă împac cu trecutul și să-mi îngădui să recunosc că am greșit și că am greșit față de tine.

Ilustrata 3 – O floare de colț

Pfronten, 12 octombrie 1998

Așa că asta este.

Îmi pare rău.

Cu drag,

Alina

Vestitorul

Sie haben eine neue Nachricht erhalten am 22 Oktober um 14 Uhr 10.[1]

„Bună, Alina, aici mătuşa Theresa. Adam mi-a spus că ai sunat şi ai vrut să vorbeşti cu mama ta. Am primit vederile de la tine. Iubito, ne-au mişcat până la lacrimi. Dar îmi pare rău că trebuie să-ţi spun – nici nu ştiu cum…“

Suspină. Răsuflă zgomotos în receptor.

„Mă bucur aşa de mult că ai vrut să vorbeşti cu mama ta, după toţi aceşti ani. Ar fi fost atât de fericită, sunt sigură.“

Oftează.

„Ceea ce vreau să spun este că… Oh, cum pot să rostesc asta? Iubito, vederile tale au sosit prea târziu. A fost un accident cu pisica.“

Sie haben keine weiteren neue Nachrichten.[2]

„Aţi primit un mesaj nou la ora 14.10, 22 octombrie“. (în limba germană în original) (n.a.)

„Nu aveţi alte mesaje“. (în limba germană în original) (n.a.)

Glazură roz de caramel

Orașul meu natal este ca o melodie cântată într-o tonalitate greșită. Friptură de vită cu glazură de caramel roz. După douăzeci de ani este același și nu este. Trotuarele sunt pline de gropi în care se adună apa murdară. Nu le văd fundul, dar știu că am ieșit din adâncuri – nu pot merge pe aici cu tocuri. Nu știu cum fac ceilalți, aceste turme de adolescenți cu jachete strălucitoare și tocuri cui amețitoare. Pe stradă, mașini de culoare închisă, jaguar, audi, BMW, își afundă cu mare pompă roțile în gropile din asfalt. Farmaciile, magazinele, supermarketurile s-au schimbat. Existau modele frumoase, cu pietricele mici, albe în cimentul gri pe toate pardoselile. Comuniștii îl foloseau peste tot – în spitale, în magazine, în fabrici. Acum este prea multă lumină în toate magazinele, reflectată la infinit de gresia strălucitoare în culori vii. Mă mir că nu-i dor ochii.

Chiar și blocurile sunt vopsite în roșu, verde, galben, care îmi zgârie retina. Mă clatin și mă sperii în fața acestei cacofonii de culori și de lumină. Dacă ceva nu este colorat, este cel puțin acoperit cu plastic. Ca piața de legume. Acum este o hală acoperită cu un acoperiș de plastic transparent, dar cel puțin tarabele de metal sunt aceleași ca acum treizeci de ani. Femeile din spatele lor au suferit același proces de plastifiere. Femeile de vârstă mijlocie cu fuste drepte, până la genunchi, cu basmale cu modele înflorate, au început să poarte treninguri roz și portocalii. Vreau să cumpăr câteva vinete pentru mătușa Theresa, când o recunosc pe femeia care stă la coadă în spatele meu. Este Mariana, una dintre fostele colege profesoare. Se preface că se bucură că mă vede, în timp ce îmi examinează manichiura, coafura, rochia elegantă, ajustată pe talie. Toată înfățișarea ei arată de parcă ar fi avut o întâlnire nefericită cu un înălbitor. Îmi spune că vestea fugii mele din țară fusese un șoc. Că nu se așteptase niciodată la asta. Că eram exact contrariul unei persoane îndrăznețe. Că nu se așteptase niciodată să reușesc. „O curățătorie? Măi, măi!“ Îmi spune că se bucură pentru mine. Poate că aveam asta în mine – îi surprinsesem pe toți în chestiunea aceea cu revista de contrabandă, nu-i așa? „Oamenii se schimbă, nu-i așa?“

„Chiar se schimbă?“, întreb. „Mă pârai tot timpul. Asta nu se va schimba niciodată, nu-i așa?“ Este o împușcătură la nimereală, dar femeia închide gura cu un clic abia auzibil și dispare, ca un gândac care se repede să ajungă sub chiuvetă când aprinzi lumina. Rămân pe loc, cu

picioarele lipite de pământ, aruncând o umbră înaltă peste toate culorile ţipătoare care mă înconjoară.

O cutie de lemn

Cocoţată pe marginea fotoliului, mătuşa Theresa arată ca o bătrână pasăre de pradă. Un şoim bătrân. Spatele i s-a gheboşat şi picioarele i s-au curbat – osteoporoza este necruţătoare. Vârfurile degetelor de la picioare abia dacă ating podeaua lustruită. Dar ceea ce mă tulbură cel mai mult este faţa ei, ridurile ca nişe brazde adânci din scoarţa pământului pe care le văzusem în ziua când m-a dus cu maşina la ţară. Şi mă mai tulbură şi cât de slabă este: coapsele ei rotunde, botticelliene, s-au micşorat, s-a uscat cu totul ca o stafidă. Mă întreb ce anume o secătuieşte. Mă întreb dacă este vechiul fatalism românesc, care îi face pe oamenii abia trecuţi de 60 de ani să-şi organizeze înmormântarea; este şi un fel de modestie, nu vrei să-i mai împovărezi pe cei care continuă să trăiască. Mă întreb dacă este din cauza dorinţei ei de a ocupa o cutie de lemn mai mică atunci când va veni timpul.

Mătuşa Theresa şi cu mine am căzut foarte jos. Cândva ne mişcam în cercurile înalte ale spiritelor înrudite. Acum conversaţia noastră are strălucirea de plastic a falsurilor pe care le poartă toată lumea în această ţară.

Acum, conversaţia noastră începe bine, când spune:

– Ar fi trebuit să suni mai des, mi-a fost dor de tine.

– Ar fi trebuit, îi răspund.

Este sigurul moment de sinceritate dintre mine şi mătuşa mea, înainte să intrăm în adevăruri spuse pe jumătate, în reproşuri nerostite. Îi vorbesc despre firma de curăţenie pe care am înfiinţat-o când am plecat de la clinica de recuperare. Despre succesul ei, despre puterea pe care mi-o conferă. Dar nu-i spun că acum, când am trecut de 50 de ani, este pentru prima dată când deţin un oarecare control asupra vieţii mele. Tristeţea mea calmă aşterne o pătură de tăcere între noi, până când mătuşa Theresa spune:

– Nu contează. Dă-mi voie să-ţi înapoiez cerceii bunicii tale.

– Păstrează-i, îi spun. Nu-mi amintesc nici un moment în care să le fi simţit lipsa. Şi apoi, după ce voi muri, nu va avea cine să-i ia.

– Am să-i dau nepoatei mele, spune mătuşa Theresa.

– Cred că o să-i stea foarte bine, spun eu, deşi nu o cunosc pe nepoata ei şi nici nu doresc.

– Tu eşti frumoasă, spune ea. Eşti mult mai matură.

– Recomand divorţul oricând în locul botoxului şi al altor tratamente de frumuseţe costisitoare, chicotesc. Mă simt cu douăzeci de ani mai tânără.

Într-un fel, este adevărat; trăiesc singură, recurg la serviciile unei agenţii care aranjează întâlniri – nu asta mi-am imaginat că voi face la 55 de ani. Dar acestea sunt lucruri pe care nu i le pot spune mătuşii, nu acum, după ce am crescut în cu totul altă direcţie, un copăcel românesc deformat de forţele Occidentului. În curând nici nu voi mai avea nevoie de rădăcini. Mai este o ofrandă pe care trebuie să o aduc trecutului meu, încă o lumânare pe care trebuie să o aprind pe un anumit mormânt.

– Unde ai îngropat-o pe mama? întreb.

Mătuşa Theresa oftează. Îşi freacă degetele unul de altul – sună ca glaspapirul. Se ridică de pe fotoliu, începe să umble la vitrină. Atunci observ că toate paharele sunt întoarse cu fundul în sus, ca atunci când chemase din greşeală strigoiul, acel spirit tulburat, însetat de sânge. Scoate o cutie de stejar pe capacul căreia sunt încrustate frunze de stejar, răsucite împreună ca un fus. Îşi pune mâna zbârcită pe el.

– Alina, trebuie să-ţi fac o mărturisire. Am minţit.

Mătuşa Theresa deschide cutia.

MulȚumiri

Doresc să încep mulţumirile cu oamenii fără de care ar fi fost imposibil să încep această carte: soţul meu, Silviu, şi mama mea, Claudia. Silviu, mulţumesc pentru sprijinul infinit acordat scrisului meu, pentru că ai crezut că am un dram de talent. Mamă, mulţumesc pentru tot ajutorul pe care mi l-ai dat la documentare şi pentru că te-ai bucurat de fiecare relatare a mea. Mulţumesc mult şi fratelui meu, Cosmin, pentru că a citit şi a aplaudat toate povestirile pe care le-am scris. Ca scriitor, sprijinul familiei contează enorm, ori de câte ori bătălia cu munţii de respingere este în toi sau când ai nevoie de cineva să stea cu copilul când trebuie să faci nişte corecturi rapide (mulţumesc, mamă; mulţumesc, Dionisa).

Un „mulţumesc“ din toată inima întregii echipe de la Fairlight Books: Louise, Úrška, Gabriele., Lindsey, Mo, Rebecca şi Emma pentru entuziasmul şi iubirea voastră molipsitoare cu care aţi tratat manuscrisul meu. Ca scriitoare, este o bucurie să lucrezi cu o echipă atât de devotată, de profesionistă şi de pasionată ca voi.

Mulţumesc, mulţumesc, mulţumesc.

Un coş plin de „mulţumesc“ şi inimioare pentru membrii grupului meu de autori, Flash Force 5, pentru sprijinul necontenit şi ajutorul sincer, pentru sfaturile bune şi pentru răbdare. Am învăţat atât de mult de la voi, talentatele mele doamne: Christina Dalcher, Kayla Pongrac şi Stephanie Hutton. Stephanie, mulţumiri deosebite pentru că ai crezut în această carte şi pentru că ai fost umărul „literar“ pe care am plâns. Îţi mulţumesc şi ţie, Gillian Walker, pentru feedbackul nepreţuit pe care mi l-ai dat. Opinia ta îmi este întotdeauna deosebit de dragă şi ador micile noastre conversaţii despre viaţa de scriitor.

Un „mulţumesc“ din toată inima redactorilor şi editorilor care au crezut în fragmentele individuale ale romanului meu în episoade, pentru că le-au selectat şi le-au publicat în revistele lor.

Acestea au fost publicate după cum urmează:

„Mere glazurate“ – Ambit, ianuarie 2018

„Fusta“ – Antologia National Flash Fiction Day, 2017

„Ca o muzică“ – Flash Frontier, februarie 2017; retipărit în Paper Swans Anthology Flash, I love You

„Prima noctis“ – Litro Online, #flashfridays, 15 septembrie 2017

„Sfâşierea“ – Chicago Literati, 2 decembrie 2016

„Oamenii de jos din familia noastră“ – The Airgonaut, mai 2017